

Inatsisartut
Maani

Najukkami nunalerinikkut tunisassianik tuniniaanerup annertusarneqarnissaanut atugassarititaasut pitsaanerpaajunissaat qulakkeerniarlugu nalunaarusiaq, periusissiarlu.

Dato: 09-12-2020
Sags nr.: 2019 - 11186
Akt. nr.: 15591194

Postboks 269
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 55
E-mail: apn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

2019 ukiaanerani Inatsisartut ataatsimiinnerminni oqaluuserisassat ataatsimoortillugit oqallisigaat akueralugillu ukuusut immikkoortoq 47 imminut pilersorneq nunatsinni annertusarniarlugu Naalakkersuisut periussisiamik kingusinnerpaamik UKA2020-mi Inatsisartunut saqqummiunneqaartussamik suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Periusissiaq aamma inatsistigut aningaasatigullu aporfiit nutartigassat aaqqissuuteqqinnissaanut innersuutiniq imaqassaaq, aamma immikkoortoq 133:najukkami nunalerinikkut tunisassianik tuniniaanerup annertusarneqarnissaanut atugassarititaasut pitsaanerpaajunissaat qulakkeerniarlugu Naalakkersuisut iliuusissatut pilersaarusiornissamik peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Siunissami sulinissamat piffssaalersuummik iliuusissatut pilersaarut imassaaq Inatsisartunullu kingusinnerpaamik UKA 2020-mi agguanneqassalluni.

Ilanngullugu nassiussaq Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030 Naalakkersuisut 3. december 2020 ataatsimiinnerminni akuersissutigaat. Nunalerinermut periusissiaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalgu suliaavoq Kalaallit Nunaanilu nunalerinerup 2030-ip tungaasnut ineriartortinneqarnissaanik siunertaqarluni. Nunalerinermik ineriartortitsinikkut nunalerinermik inuussutisarsiteqarnermi tunisassiat annertusarneqarnissaannik qulakkeerinnissaaq.taamalu Kalaallit Nunaanni inuussutissat tungaatigut imminut pilersorsinnaanerup annertusarnissaannut iluaqutaassalluni. Tamakkiisumik anguniakkat qulingiluat oqaasertalerneqarsimapput, nunalerinermi ineriartortitsinermik erseqqarissititsissunik.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Jens Immanuelson

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst og Landbrug

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030

AALISARNERMUT PINIARNERMUT NUNALERINERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Siulequt

Inuussutissanut tunngatillugu Kalaallit Nunaata imminut pilersorinnaanerulernissaa Naalakkersuisut kissaatigaat, tassungalun tunngatillugu nunaateqarnermik inuussutissarsiu-teqarneq pingaarutilimmik peqataavoq. Naatitanik neqinillu atuisartutut pisarisartakkatta ilarujussuat Kalaallit Nunaata avataanit eqqussortarpei, nunaateqarnermilu, soorlu savat nersussuillu neqaannik, naatsiiaanik kuanniisanillu, tunisassiarineqartut amerlinerisigut nioqqutissat assingusut avataanit eqqussor-neqartartut ikilisinneqarsinnaapput. Neriutigineqarportaaq Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut atuisartunut annguk-kaangata nutaajunerussasut, assartornerisali pilersaarusi-orluggillu aqunneqarnissaat pisariaqarpoq.

Savaateqarneq ukiuni kingullerni annikilliatarsimavoq, tassunga pissutaallutik, siornatigut savaatiliusimasut arlaqartut unissimaneri, kiisalu savaateqarfiup ingerlateqqinnissaanut taartissaqannginneq, angissusialuuniit pissutaalluni ingerlan-nissaata akilersinnaasussaanginnera imaluunniit savaatillit aallartinnissamut naammattunik aningaasassaqaannginnermik pissuteqartunik. Nunalerinermik aallartisarsinnaaneq taamaammat pisariinnerulersinneqassaaq, savaateqarnermilu tunisassiornerup imminut napatinneqarsinnaanerata anner-tusarneqarnissaa ukkatarineqarluni.

Tunisassiornerup annertusinissaanut aningaasaqarnerullu pitsaanerulersinnissaanut uumasunut eqqortunik naammattu-nillu nerukkaatissaqarnissaaq pingaaruteqarpoq. Nerukkaatis-sat pisariaqartinneqartut annertunerpaartaat nunanit allanit tikisinneqartarput, taamaamallu nerukkaatissanik Kalaallit Nunaanni tunisassiornerunissaaq ukkatarineqartariaqarluni.

Naatitsinermi pitsaaneruserumik periuseqarnikkut immaqalu allat ilassutitut nerukkaatissanik tunisassiaasa sinneruttuinik atorluanerunikkut.

Nunalerinermik inuussutissarsiu-teqarnermi niuerner-mut tunngasut annertusinissaanut iliuuserisassat arlallit nutaat aal-lartisarneqarsimapput, taakkunanngalu aallartisarneqarsima-sut soqutiginaateqartut ilagaat Nuummi "indoor farming" Kalaallit Nunaanni naatitanik siunissami pilersuilersinnaasoq.

Nunalerineq pillugu periusissiaq 2021-2030 Kalaallit Nunaanni nunaateqarneq pillugu ukiuni kingullerni nalunaarusiarineqar-tartunut, soorlu Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaanut 2014-imeersumut, nangitsineruvoq. Periusissiaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu iliuu-sissatut pilersaarusiornikkut nunalerinermi tunisassiornerup aningaasaqarnerullu siuarsarnissaanut iliuusissanik aallarti-saanissanut sakkussatut atorneqassaaq.

Periusissiami sulissutigineqarpoq FN-ip piujuaannartitsisumik ineriartornissaaq nunanit tamalaanit anguniarneqartoq tassaa-voq Naalakkersuisut suliaasa ilaannut ilaasoq, tassaaalluni Nunat Avannarliit nunarsuarmi piujuaannartitsineq tunngavigalugu ingerlatsinerpaassasut.

Nunalerinermik inuussutissarsiornerup nukittorsarneqarnissaa periusissiami ukkatarineqarpoq, taamaallilluni inuussutissanut tunngatillugu imminut pilersornerup annertusarnissaanut inuussutissarsiut kivitseqataasinnaassalluni siunissamilu aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaassalluni.

Jens ImmanuelSEN

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq

Imarisai

9 Aallaqqaasiut

- 9 Tunuliaqutaasoq
- 9 Iluatsinnissaanut tamakkiisumik piumasaqaatit
- 9 Tunngaviusoq
- 10 Aporfiit
- 10 Nalorninarteq
- 10 Iliuusissat atortinneqalernerat

II Killiffik: Kalaallit Nunaanni nunalerineq

- 13 Savanik kinguaasiortitsineq
- 13 Narsaatit
- 14 Kinguaasiortitsinermut pilersaarut
- 15 Nerukkaatinut pissutsit
- 15 Nersutaasiviit
- 16 Uumasuutit allat
- 17 Toqoraaneq
- 17 Naatsiiat naatitallu allat
- 18 Nukissiorneq – innaallagiaq, imeq, seqineq
- 19 Attaveqaqatigiinneq
- 19 Aningaasaqarneq
- 20 Ilinniartitaaneq
- 20 Inatsisit
- 21 Nunalerinermik suliaqartunut inuussutissarsiutinut tapersiissutit
- 23 Nunalerinermik Siunnersorteqarfik
- 23 Uumasut nakorsaak
- 24 Nunalerineq pillugu kattuffiit

25 Silap pissusaata allanngoriartorneq

- 25 Siunissami silap pissusissaa
- 25 Nunalerinermut sunniutit
- 27 Naleqqussarneq

28 Takorluugaq anguniakkallu

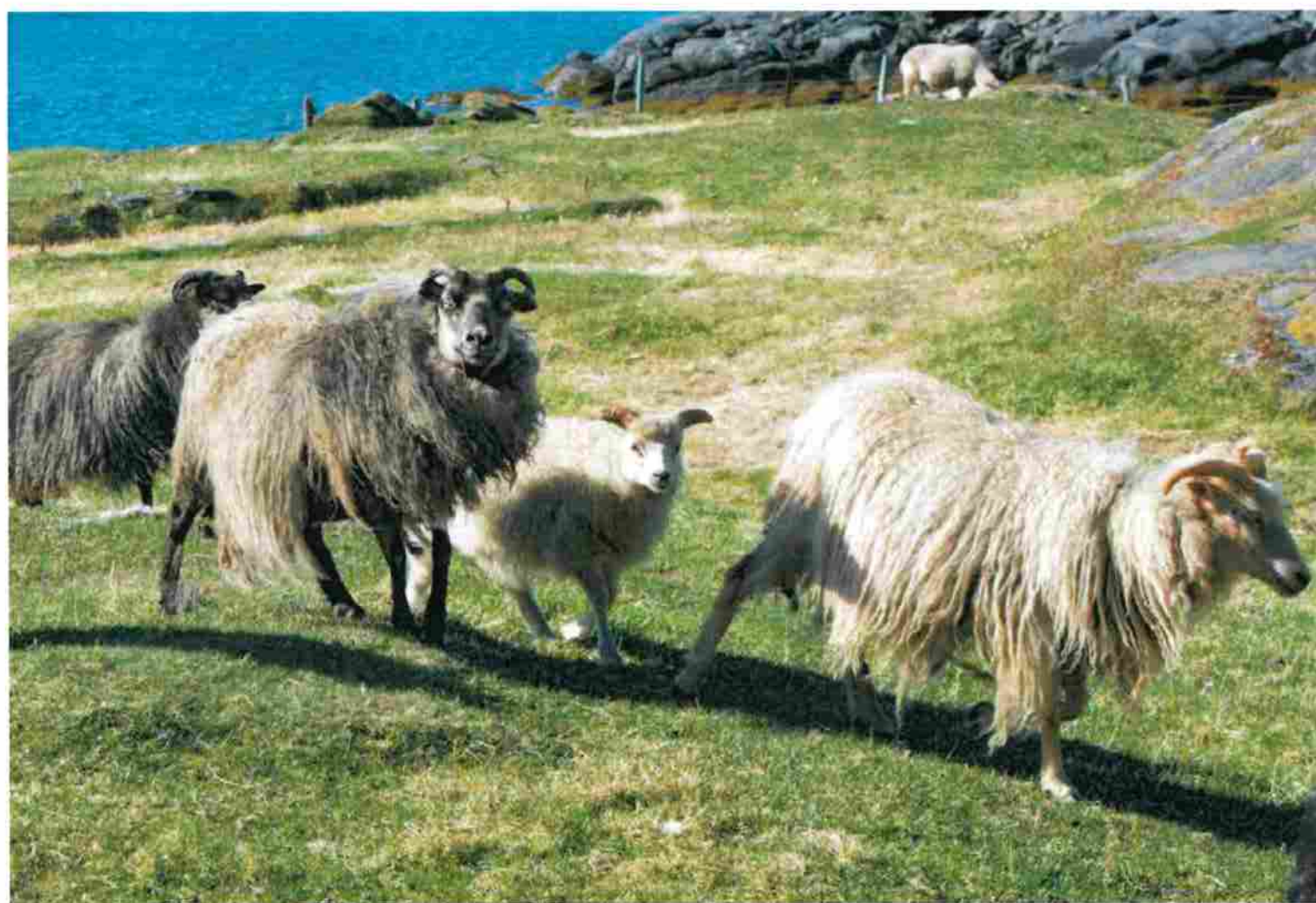
- 28 Takorluugaq
- 28 Tamakkiisumik anguniakkat
- 30 Anguniagaq 1: Ukiumut savaaqqat 28.000-it toqorarneqartassapput
- 33 Anguniagaq 2: Ukiumi nerukkaatissanit nammineq naatitat 80 procentit
- 37 Anguniagaq 3: Naatitanik tunisassiorneruneq
- 40 Anguniagaq 4: Nunalerinermik inuussutissarsiummi imminut napatissinnaanerulerneq
- 43 Anguniagaq 5: Nunalerinermik suliaqartunut paasissutissanik naleqquttunik siammarterineruneq
- 47 Anguniagaq 6: Nunalerinermi pitsaanerusumik attaveqaqatigiinneq
- 49 Anguniagaq 7: Nunalerinermik ilinniarnernup pitsanngorsarnissaa
- 51 Anguniagaq 8: Allaffissornikkut tunngavinnik nutarterineq
- 53 Anguniagaq 9: Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ineriartorneq alla

57 Naalagaaffiit Peqatigiit piujuaan-nartitsisumik ineriartortitsinermut nunarsuarmi anguniagaanut ilassut

58 Ilanngussaq 1 – Suliassat nassutarnernat

60 Ilanngussaq 2 – Aningaasaqarneq

Aallaqqaasiut

Tunulliaqutaasoq

Nunalerinermi savanik tunisassiorsinnaaneq ingerlanerluppoq, savaatillillu piffissami sivitsortumi ikiliartorsimapput. Tunisassiornerup annertusinissaa savaatillillu aningaasaqarnerisa pitsanngorsarnissaa siunertarlugu nunalerinerup ineriartortinneqarnissaa taamaammat pisariaqartinneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni inuussutissanut tunngatillugu imminut pilersorinnaanerup annertusinissaannik naalakkersuinikkut anguniagaqarnermut ilanngukkaanni nunalerinerup tunngatillugu ineriartortitsinissamut iliuusissanik aallartitsinissanut tunngavissaqarpoq. Nunalerineq pillugu periusissiaq aamma suliarineqarpoq Kalaallit Nunaanni allaffissornikkut suliaasaqarfiit tamarmik ukiunut qulinut suliaasaqarfinnut pilersaarusiortoqarnissaanik Naalakkersuisoqarfinnit kissaatigineqarmat.

Periusissiaq Inatsisartut UKA2019-imi Naalakkersuisunut peq-qusinerattut Kalaallit Nunaata kalaallit tunisassiaannik imminut qanoq pilersornerulersinnaaneraniq nassuiaataavortaaq.

Iluatsinnissaanut tamakkiisumik piumasaqaatit

Nunalerinerup Periusissiaq piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu suliaavoq Kalaallit Nunaannilu nunalerinerup 2030-ip tungaanut ineriartortinneqarnissaanik siunertaqarluni. Nunalerinerup ineriartortitsinikkut nunalerinerup inuussutissarsiuteqarnermi tunisassiat annertusarneqarnissaannik qulakkeerinnissaaq, taamalu Kalaallit Nunaanni inuussutissat tungaatigut imminut pilersorinnaanerup annertusarnissaanut iluaqutaassalluni, ilutigitillugulu imminut napatissinnaaneraniq pitsanngorsaataassalluni. Tamakkiisumik anguniakkat qulingiluat oqaasertalerneqarsimapput, nunalerinerup ineriartortitsinerup erseqqarissitsisunik.

Periusissiami iliuuserineqartut tamakkiisumik anguniakkanut toqqaannartumik toqqaannangitsumillu sunniuteqarput. Iluatsitsinissamut iliuuserisassaaq ataaseq taamaammat kisimi aalajangiisuunngilaq, iliuuserisalli arlaqartut sammiveqatigiimmik ingerlanneqartut inernerat aalajangiisuullutik. Iluatsitsissagaanni iliuuserineqartut siunertarineqartut naapertorlugit ilumut atuutsinneqalersimanersut ilimagisamillu sunniuteqarnerut apeqqutaapput. Anguniakkat tamarmik immikkut aalajangersimasunik killiffinni angusasaqarput, tamakkiisumik anguniakkap siuariartornerannik nakkutilliinerup qulakkeerinneqataasussanik.

9 overordnede målsætninger

1. Savaaqpat toqoragassat ukiumut 28.000-it
2. Ukiumi nerukkaatissat nammineerluni naatitat 80 procentit
3. Naatitanik tunisassiorneruneg
4. Nunalerinerup inuussutissarsiorneq imminut napatissinnaanerusoq
5. Savaatilinnut ilisimasanik naleqquttunik saqqummiussineruneg
6. Savaateqarfinni attaveqatigiinneq pitsaanerusoq
7. Savaatilinnagorniarluni ilinniarneg pitsaanerusoq
8. Allaffissornikkut tunngaviusunik nutarterineq
9. Kalaallit Nunaanni nunalerinerup ineriartortitsineq alla

Tunngaviusoq

Nunalerineq pillugu periusissiaq Kalaallit Nunaanni nunalerineq pillugu ukiuni qulini kingullerni nassuiaatini nalunaarusianilu suliarineqarsimasuni ilisimasat tunngavigalugit sanarfineqarsimavoq, assersuutigalugu Nunalerineq pillugu Ataatsimiititali-arsuup isumaliutissiissutaa Kalaallit Nunaanni nunalerinerup anguniagalimmik tapersiineq, Nunalerineq pillugu ESU-mik nassuiaat, Nunalerinerup inuussutissarsiornermi silap pissusaanut naleqqussarnissamut periarfissat, Kalaallit Nunaanni nunalerinerup tunisassiornerunissamut periarfissat, The Arctic as a Food Producing Region aamma Adaptation Actions for a Changing Arctic.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinerup Naalakkersuisoqarfik savaatilinnik soqutigisaqartunillu tamanik 2019-imi isumasioqatigiissitsivoq. Unammilligassat sumiinnerat inuussutissarsiummillu ineriartortitsissagaanni suut iliuuserineqas-sanerat pillugit ingammik nunalerisut ilanngussaqaarsinnaanis-saat isumasioqatigiinnerup siunertaraa. Savaatillit, nunalerineq pillugu kattuffiit, kommuneni nunalu tamakkerlugu qinikkat allarpassuillu isumasioqatigiinnerup peqataapput, pissarsia-rineqartullu Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumali-utissiissutaa ilisimasat ilanngullugit Nunalerineq pillugu Peri-usissiamut pingaarnertut tunngaviupput.

Missingiutip matuma suliarereernerani susassaqaqtunut tama-nut, Naalakkersuisoqarfinnut allanut, kiisalu pisortatigoortu-mik tusarniutigineqarsimavoq. Tamatumalu kingunerisimavaa anguniakkatut iliuusissat allaaserineqarnerinut oqaaseqaate-

qartoqartarsimalluni. Oqaaseqaatit ilaat periusissamut ilanngunneqarput, allallu oqaaseqaatit periusissap matuma piviusunngortinnerani ukiumoortumullu killiffiffiuvilluni sulinermi ilaliunneqartassallutik.

Aporfiit

Nunalerineq pillugu periusissiaq iliuusissatullu pilersaarut nunalerinermik ineriartortitsinermut sinaakkusiipput, kisianni savaatillit namminneq iliuusissanik piviusunngortitsinermut peqataalluinnartussaapput. Savaatillit aalajangiisuussapput, iliuuserineqartussani pingaarutilinni nunalerinermut namminneq aningaasaliinissamut iliuuseqartariaqaramik.

Inatsisitigut killilersuuteqarportaaq pisariinnerusumik atornerqarsinnaalernissaat sulissutigineqartussaalluni. Suliassaqaarfimmi inatsisit tamarluinnarmik misissorneqassapput allanguutissallu Inatsisartunut saqqummiunneqarlutik. Nunalerinermut tunngatillugu inuussutissarsiutinut tapersiisarnermut inatsisip nutarterlugu 2022-mi upernaakkut ataatsimiinnermi saqqumminneqarnissaa siunertaavoq, kingornalu nunalerineq pillugu inatsit nalunaarutillu tassunga attuumassuteqartut iluarsaanneqassallutik.

Periusissiami anguniakkat piviusunngortinniarnernanni Naalakkersuisut aningaasaqarneq pillugu politikkianni periusaat pingaartumik Covid-19-imik tuniluunnerup kingorna ajornartorsiuteqarsinnaavoq. Periusissiarli uninngasuunngilaq aningaasaqarnermut pilersaarutinut naleqqussarneqarsinnaalluni, ineriartornerulli arriinnerusumik ingerlattariaqarneranik kinguneqassaaq.

Nalorninar toq

Nunalerinermik inuussutissarsiutit sumiiffimmut atasuunini silallu qanoq innerata eqqortuunissaanik pisariaqartitsinera pissutigalugu tunisassiorneq nalorninarsinnaavoq. Periusissiaq inuussutissarsiutip silap allanngorarnernanut silallu pissusaanut naleqqussarsinnaanerulernissaanut iliuuseqarnissanik suliaraqpoq. Taamaammat nunalerinermik inuussutissarsiornermi nalorninanerpaanut nalilerneqartariaqartoq ukiuunerani nerukaanermut tunngaviusut pitsanngorsarnissaannik pingaartumik iliuuseqarnissaaq sulissutigineqarpoq. Aningaasaqarnermi nalorninartunik aamma pitsanngorsarneqarsinnaasunik peqarpoq, soorlu tapiissutit ukiumit ukiumut allanngorarnersa malitsigisaanik savaatillit pilersaarusiorsinnaanerisa ajornakusoornera.

Iliuusissat atortinneqalernerat

Periusissiaq iliuuseqarnissamullu pilersaarut uninngasuunngilat periusissiaq piffissami atuuffiani ajornartorsiutinik takkutoqassappat naleqqussarneqarsinnaassallutik. Iliuusissatut pilersaarut piffissaaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu suli-aavoq iliuusissanillu assigiinngitsorpasuarnik imaqarluni. Iliuusissat sorliit aallartisarneqarnissaannik tulleritaaarluni pingaarnersiuisoqartariaqarpoq. Soorlu aamma tulleritaaarluni pingaarnersiuiineq pillugu nunalerinermik suliqaartut oqaloqatigineqartuarnissaat pisariaqartoq.

Suliniutini ataasiakkaani aningaasaqarnikkut allaffissornikkullugu pissarititanut piviusorsioortumik naatsorsuutigisaqarnissaaq pingaaruteqarpoq.

Iliuusissat ukiuni tulliuttuni aallartinnissaannut pilersaarutigineqartut ingerlanneqartussalluunniit pillugit Naalakkersuisut iliuusissatut ukiumoortumik pilersaarusiortassapput. Nunalerinermik suliqaartunik oqaloqateqarluni iliuusissatut pilersaarut ukiakkut suliarineqartassaaq Nunalerinerlu pillugu siunnersuisoqatigiit januaarimi ataatsimiinneranni saqqummiunneqartassalluni. Iliuusissatut pilersaarutit iliuuserineqartussatut aallartisarneqartussat pillugit suliniutinik nassuiaatitaqassapput. Suliniummik nassuiaat anguniakkap immikkoortuinik, piffissamik pilersaarummik aningaasaqarnikkullu sunniutinik imaqqassaaq. Suliniutit ingerlasut naammassisullu pillugit aamma nassuiaasiortoqassaaq.

Killiffik: Kalaallit Nunaanni nunalerineq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi pisuussutit annersaraat neriniartitsiviit tulluullutik narsaatit nerukkaatisanik naatitsivigineqartut. Qallunaatsiaat Kujataanni nunalerineq ukioq 1000 sioqqutilaarnaniit aallartitsinerannut ingerlatsisimaneq taakku tunngaviupput, minnerunngitsumillu Anders Olsenip lgalikumi 1783-imi nunaateqarnermik aallartitseqqinneranut aamma taakku tunngaviupput.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi savanik tunisassiorneq qitiuvoq, neriniartitsiviit narsaatillu ukiuunerani nerukkaatisaqqarnissamut qulakkeerinnittut pissutigerpilugit. Tassani naatitsinerup, kiisalu ivikkat sunniinerisigut neqi pilersinneqartarmat, nunalerineq ingerlanneqarsinnaavoq. Kalaallit Nunaanni nunalerineq tunngavissaqassappat narsaatit qanoq atorneraner ateqqutavoq, imaappoq narsaatit naatitsivigineqartut annertussusaat narsaatinilu nerukkaatisat pilersinneqarsinnaasut annertussusaat. Pissutsit taakku Kalaallit Nunaanni nunaateqarnerup imminut napatissinnaanerannut piffissaq ingerlanerani aalajangiisuujumaarput, kisianni neriniartitsiviit tunniussinnaasaat, narsaatillu ukiussamut nerukkaatisanik naatitsivigineqartartut tunniussinnaasaat, annertussusaallu pissutigalugit nunalerinerup imminut akilersinnaaneranut peqqutaataapput.

Ukioq ajunaarnersuaqarfusoq 1966-1967-imi ukiukkut ukiorlunnera savat arnavissat 48.000-iniit 20.000-inut ikileriarnerannik kinguneqartoq savaateqarnermi tunisassiorneq tamaviiarnerulersinneqarpoq. Savat arnavissat amerlassusaat attaniarlugu savat inaannik sanaartortoqarpoq narsaatit naatitsivigineqartut tunniussaqaarsinnaassusaat eqqarsaatiginagu. Kalaallit Nunaanni nunalerinermit sunniutigaa ukiumi nerukkaatisat affaasa missaat ullumikkut tikisinneqartarmata, savaatilinnut aningaasartuuteqarnerujussuarmik savaatilinnullu nalorninartorsiornermik nassataqartumik, kiisalu nerukkaatit tikisinneqartartut amerlanerujussuat pissutigalugu nunap aningaasaqarneranut periarfissanik annaasaqarnermik nassataqarluni.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut qanittuini neriniartitsivissaqarluppoq Nunalerinermik suliaqartut Amerlasuut kinguaariit ingerlaneranni nunaatit naqqanit sanarfisimavaat annertuumik attaveqaatigiinnikkut inerisaanikkut, soorlu namminneq innaallagissamik imermillu pilersornikkut. Sumiiffiit amerlanersaat ineriartortinneqarnissamut suli periarfissaqarlupput, narsaatit naatitsivigineqarsinnaasut imermillu nukissiornermut periarfissat tungaasigut. Nunalerinermik suliaqartut amerlanerit imaanut qanittumiipput, taanaavorlu Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartunut assartuiffiit pingaarnersaat.

Nunalerinermik suliaqartut inuussutissarsiummik namminer-sorlutik ingerlatsisuupput, namminnerlu pisiniartarnerminnut akisussaallutik. Taamaattoqaraluartoq inuussutissarsiut killilersuutinik ulikkaarpoq, tunisassiornermik suliaqartut allat atugarinngisaannik. Inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsinissamut, uumasut pitsaasumik atugarqarnissaannik allannillu piumasaqaatit tunisassiornermut akitsorsaataapput. Nunalerinermik suliaqartut inuussutissarsiutertik nunaatimik sumiiffiinni ingerlattariaqarpat, periarfissat sumiiffii apeq-qutaammata tikikkuminaasinnaasuni inissimasariaqartarlutik assartuinarneq ajornakusoorsinnaasarluni. Nunalerinermik suliaqartut aningaasaqarnikkut nalorninaratorujussuarmik tigusisariaqarputtaaq, namminneq aqussinnaanngisat aalajangiisuullutik, soorlu sila. Silap kiannera akulikitsumillu siallertarnera iluaqutaavoq. Silap nillernera, panernersuaqarnera siallerpal-larpalluunniit pissarsiat ajornerannik kinguneqarsinnaapput.

Immap assartuineri aqqutit pingaarnersarigaluaraa, savaate-qarfiit ikittuinnaat pitsaasunik tulattarfeqarput, tamannalu assartuinermit ajornartorsiutaavoq. Sumiiffiit ilaanni savaate-qarfinniit najukkani inoqarfinnut attaveqaataasunik sioraan-narnik aqqusineqarput, aasakkullu aqqusinikkut assartuinis-samut periarfissaqartitsillutik. Nioqqutinilli maskiinanillu assartuineri imaatigut aqqutit suli pingaarnerpupput, soorlu aamma savaaqanik ukiukkut toqoraaviliaassinini.

Tamanna nunalerinermik suliaqartunut annertuumik piumasa-qaatinik pilersitsivoq. Nunalerinermik suliaqartut nunaleriner-mut, uumasuteqarnermut, aallarnisaaneranut suliffimmillu ingerlatsinermit pikkorissuusariaqarput. Nunalerinermilli ingerlatsineq naammanngippat assersuutigalugu takornariale-rinermik ingerlatsisinnaapput, tamassumunngalu pisisartunut sullissilluarsinnaaneramik, najukkap oqaluttuarisaanerannik ilisimasaqarnissamik, nittarsaassinermik suliaqarsinnaanissa-mik nerisassiorsinnaanermillu piumasaqaatitaqarpoq. Nuna-le-rinermik suliaqartup uumasuteqarnermik nunalerinermillu pikkorissup suliffimmik aqutsinissamut takornarianulluunniit ineqartitsisuunissamut pikkorissuunissaanik nassataqarnissaa naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut amerlassusaat ukiuni qulikkaani kingullerni ikiliartuinnaarsimapput, savaate-qarfiillu kiserngoruttut savat arnavissat amerlassusaannik attassinissamut alliartorsimanngillat. 2012-imili savat arnavis-sat aamma ikiliartuinnavissimapput. Kalaallit Nunaanni nuna-le-rinermik suliaqartut imak ikitsigippat allaat ataaseq suliaminik atorunnaarsitsippat savat arnavissat amerlassusaat 2,5 pro-centimik ikileriassallutik. Narsaatilli katersuivigineqarsin-naasut 1085 hektarinut 2019-imi annertusisimapput, 2006-

imut sanilliullugu 23 procentinik qaffariarnerulluni. Annertussusaanik malunniutilimmik annertusineruvoq, nunalerinermik suliaqartut 20 procentimik ikileriarsimasut. Annertunerulerneranut narsaatini nutaani naatitsinermik pissuteqarneruvoq. Narsaatit naatitsivigineqartut annertunerulernerat pisariaqarpoq naammannanili. Savaateqarfiit arlaqartut avinngarusimamiittut atornerussimapput. Taakkunani narsaatit atornerqanngillat periarfissarlu taanna Kalaallit Nunaanni nunalerinermi atorluarneqanngilaq.

Nunalerinerup saniatigut suliffeqarsinnaanermut Kalaallit Nunaanni aqqusineqarneq killilersuivoq. Taamaammat savaateqarfik tunngavigalugu ilaqutariimmik tamakkiisumik isertitaqarlunilu suliassaarnissaaq pisariaqarpoq. Savaateqarfiit annertussusaannut tamanna piumasaqaatitaqarpoq. Atuartitsinerup angerlarsimaffimmi ingerlanneqarnissaannik tunngaveqarnermik aamma isumaqarpoq. Inuussutissarsiummut ilassutitut savaateqarfimmut takorniaritoqarsinnaanerannik ilai aamma neqerooruteqarput, suliassarli tamanna nunaatillit ilaannut naleqqutitngilaq.

Nunalerinermik suliaqartut sila naalagaaffigisinnaanngilaat, silali taannaavoq angusarissaarnissamut angusarlunnissamuluunniit pissutaasut pingaarnerpaaq. Neriniartitsiviit pitsaasusaannut, savat qaqugukkut neriniartitsiviliartinnisaannut ukiuuneranilu qanoq nerukkaatissaqartiginissamut sila naalagaavoq. Ukiuunerani nerukkaatissat upernaakkut qanoq piaqqiortitsilluartiginissaannut kiisalu savaaqqat aasakkut neriniartitsivinni uumaannarnissaannut sunniuteqarlutittaaq.

Nunalerinermik suliaqartut ataatsimoorlutik nerukkaatissaat namminneq pissarsiaat assersuutigalugu maajimi nungussimapata savat neriniartitsivinnut anisiaartariaqarlugit neriniartitsivinnilu naasut sulii naammattumik inuussutissaqalersimanngippata, savaaqqanik amerlanernik annaasaqartitsisinnaapput tamannalu aningaasaqarnermut sunniuteqarnerlussalluni. Ukiakkut assingusumik pisoqarsinnaavoq, nerukkaatissat sipaarniarlugit uumasuutit pisarnermit kingusinnerusukkut nerukkarneqalerpata. Taamaalluni savat marlulinissaagalu-

annut sunniutissaaq taamalu savaaqqat ikinnerusut pissarsiarineqarlutik. Nerukkaatissat nammeneq naatinneqartut eqqarsaatigalugit savaatit amerlavallaarnerat ajornartorsiutaavoq. Nunalerinermik ingerlatsineq ingerlavoq aasaq nalinginnaasoq naatsorsuutigalugu taamaalluni ajutoornissap iluatitsinissallu killissaanut qanittunnguusarput, taamalu nalorninar torujussuarmik tunngaveqarlutik sulillutik.

Nerukkaatissanit naatinneqartartunit pissarsiarineqartartut ukiumit ukiumut allanngorartarput, pingaarnertut silap silallu pissusaata kingunerisaannik. Neriniartitsiviit pissarsiffiulluasappata naammattumik seqinnerfigineqarsimallutillu naammattumik siallerfigineqarsimasariaqarput. Kalaallit Nunaanni silap pissusaa pillugu nalunaarusiami allassimavoq, silap pissusaata kissarnerulernissaa naatsorsuutigineqartoq, tamannalu ullut naaffiit amerlanerulernerannik kisiannili aamma panernersuarnik nassataqassaaq. Nunalerinermik suliaqartut aningaasaqarnerannut tamanna toqqaannartumik sunniuteqassaaq, naatitat pitsaanerulersinnaallutik naggorloratarsinnaanerali annertunerulerni.

Nunalerinermik suliaqartut aningaasaqarnerannut sila kisiimi sunniuteqanngilaq. Savaaqqat annaaneqartartut amerlapput, kiisortunut, nappaatinut piniaqqusaanngitsunilluunniit piniaartunut. Teriannissanut, nattoralinnut nannunullu annaasaqartoqartarpoq. Savanullu annaaneqartunut taarsiisoqarneq ajorpoq. Savat savaaqqallu neriniartitsivinni annaaneqartut katikkaanni tamanna tunisassortunut annertuumik annaasaqaataapput. Piniaqqusaanngitsunik piniartunut sunniuteqartitsisoqarneq ajorpoq sumiiffinnilu avinngarusimanerummiittuni piniaqqusaanngitsunik piniartut unitsinniarlugit nakkutillinerit naammangillat.

Taamaammat nutaanik sanaartornikkut, uumasut inaannik iluarsartuussinikkut, narsaatini pilersitseqqinnikkut kiisalu uumasuutiniq piaqqiortitsinikkut nerukkaatinillu naatitsinikkut nunaatit uumasuutillu eqqarsaatigalugit tunisassiorsinnanerup kivinneqarnissaa pingaaruteqarpoq.

Savanik kinguaasiortitsineq

Kalaallit Nunaanni savap arnavissap ataatsip piaqqiai ikittutut oqaatigineqarsinnaapput, taamalu tunisassiorneq appasilluni. Savat arnavissat tunisassiornermi pingaarnertut tunngaviupput, toqqaannartumillit tunisassiaanani. Tunisassiornermi atukkat sapinngisamik ikinnerpaat tunngavigalugit annertunerpaamik tunisassiornissaq nalinginnaasumik kissaatigineqartarpoq. Tassunga ilanngunneqassaaq Kalaallit Nunaanni ukiuunerani nerukkaattissatut pissarsiarineqarsinnaasut ajornartorsiutaam-mata aasakkulli ivigartorfissat pitsaasut pigineqarlutik. Taa-maammatt savat arnavissat piaqqiaasa amerlinissaat aningaasaqarnikkut tunngavilersorneqarsinnaavoq.

Islandimi Norgemilu hektarimut savat arnavissat qulit missaat nalinginnaapput. Kalaallit Nunaanni hektarimut savat arnavissat 20-upput, amerlapput tamannalu savaatillit suliffimmik qanoq aqqissornerannut sunniuteqarlutik. Nerukkaattissat avataanit tikisinneqartarput pinngitsoorneqarsinnaanngillat ukiullu inerititaqarfiuallaanngitsut sivikippallaamilluunniit ivigartortitsinerit artorsartitsisarput. Savaateqarfiit naatitsivinnik narsaataatikittut amerlasuunik arnavissanik savaateqarnerannik ersarissumik ersiuteqarpoq. Savaateqarfiit savanut arnavissanut naammattumik neriniartitsiveqarsinnaapput ukiukkulli nerukkaatinut tunngatillugu ajornartorsiuteqassalutik. Tamanna isumagineqarsinnaavoq nerukkaattissanik inuus-sutissaqarluartunik ivikkaniillu poortanik pisinikkut, tamannalu ingerlatamut akisuvoq.

Narsaatit

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut narsaataat ujara-qangaatsiartutut oqaatigineqarsinnaapput imermik uninngatit-sisinnaanerit killeqarluni. Narsaatinik suliaqarnermi pisariuner-ulersitsivoq imerterinerlu ajornakusoorsinnaalluni. Nutaanik naatitsinissamut arlalinnik periarfissaqarpoq, ujarappassua-qarnerali pissutaalluni nunalerisut maskiinaataat atorlugit sulinaratorujussuulluni.

Nutaamik misissuinerup takutippaa Kalaallit Nunaanni narsaatit naatitsivigineqartut annertunerpaartaat pH-mik nalingat appasissorujussuusoq, siunissamilu naatitsinissamut periarfissanik atorluanaanissamut tamanna ajornartorsiutit annerpaar-taasa ilagaat. pH-mik nalinga pitsaanerpaamiinngippat naasut inuussutissanik pisariaqartitaminnik tigooraasinnaanerat ajornakusoorpoq, inuussutissat tassaniikkaluarpataluunniit. Narsaatinu naatitsivinni pH-mik nalingat qaffannissaannik su-liaqarnissat pingaaruteqarpoq. Kalk atorineqallattaasareerpoq tamannali aqqissuussaananusariaqarpoq. (Marraq) sermersu-armit pilersinneqarsimasut Kujataani pioreersut narsaatinu naatitsivinni naggorissaatitut pH-millu nalingannik pitsanngor-saatigut atorineqarsinnaanersut paasiniaarlugu misileraasoqar-poq.

Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik narsaasiassat amigaatigi-neqarput ukiuunnerni nerukkaattissat naammattut pissarsia-neralugi. Narsaasiorniarnierlu ajornakusoortorujussuavoq aki-sullunilu. Kiissalu aqqusernit amigaataallutik narsaasiassat avinngarusimanerusumiittut tikinniaaraanni.

Savanik piaqqiortitsineq

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Savat arnavissat	19.777	19.841	19.763	19.383	19.264	17.924	16.845	17.592	16.960	17.374
Savaaraq (piaqqiaq)	25.383	25.445	25.379	24.614	23.287	22.018	21.569	22.405	22.285	23.186
Savaaqqat annaasat	1.365	1.953	1.767	1.923	1.542	3.007	1.448	1.911	1.661	1.204
Savamut arnavissamut ataatsimut savaaqqat pissarsiat	1,29	1,29	1,34	1,28	1,32	1,23	1,28	1,29	1,31	1,36
Savaaqqat piaqqiortussatut unitsitat	2.781	2.769	2.878	2.939	2.538	2.283	3.143	2.635	2.706	2.638
Savaaqqat toqoraavimmi toqorakkat	21.113	21.359	21.967	20.344	20.331	18.413	18.857	18.815	18.019	19.396
Savaaqqat nammineq toqutat	1.024	909	1.049	968	1.006	1.077	836	803	778	942
Savaaqqat toqorakkat katillugit	22.137	22.268	23.016	21.312	21.337	19.490	19.693	19.618	18.797	20.338

Nunalerinermi narsaatit savanut nersutaatinullu ukiumi nerukkaatisanik naatitsinernut atorineqarnerusarput. Naatinneqarnerpaasartut tassaapput ivikkat assigiinngitsut uumasunut nerukkaatisatut atorineqartartut. Tamassuma saniatigut havre, byg, aamma tritcale, taakkua rug siusinnerusukkut atorineqarnerunikuusoq taarserluinnangajassimavaat. Taakku ivikkatut sulialarugit nerukkaatitut atorineqartarput.

Nunalerinermik suliaqartut ilai narsaatiminnik imerterisinnaapput. Imertereriaatsit assigiinngitsut arlaqarput, ermup nammineq naqitsinera kiisalu pumpelu atorlugit. Ukioq 2019 panerpoq, ersaripporlu naatitaminnik imerterisinnaasut pissarsilluarsimasut. Eqaluit iluanni naatsiiianik naatitsisut assersuutaalluarput 50 tonsit sinnerlugit katersorneqarsimallutik. 2016 panernersuaqarpoq pisariaqalersimallunilu ilassutissanik nerukkaatisanik piniaqqinnermi 2 million koruuninik tapiisoqartariaqarsimavoq.

Imerterinerup pingaaruteqarnera ukkatarineqarpoq naatitanilu naatitsilluarnerpaanissaq anguniarlugu imerterineq pillugu pikkorissaasoqartarpoq. 2019-imili paasinarsisimavoq imeqarfiit nalinginnaasut imaarutingajassimasut, imerterinerlu attatiinnarniarlugu imertereriaatsinik nutaanik suliaqartoqartari-aqarnissaa siunissami pisariaqassalluni.

Kinguaasiortitsinermut pilersaarut

Kalaallit Nunaanni savaatillit 39-iusunit 14-it kinguaasiortitseriaaseq Fjárvís 2019-imi atugaraat. Savaatillit sinneri namminneerlutik aqqissuussamik kinguaasiortitsinermik ingerlatsingillat. Savaatillit akornanni Fjárvísimik atuneq ukiuni 20-ni kingullerni allanngorarsimavoq. Pissutaasut ilagaat teknikkikut periutsumik atuinnermut ajornartorsiuteqarneq kiisalu programmi atorineqartoq Islandimeersuummat taamalu Islandimiusut oqaasertaqarluni. Programmi kalaallisuunngortinniarneqartarsimagaluarpog iluatsissinnaasimananili kalaallisuaa inituallaarsimammat taamalu programmi nutar terniarneqale-raangat ajornartorsiutitaqartarsimalluni.

Kalaallit Nunaanni savanik kinguaasiortitsineq piffissap ingerlanerani nalinginnaasumik pitsanngoriartorsimavoq, takussutissanut ilaalluni savaaqqat marlulissat amerlassusaat pitsanngorsimanagerat. Atuisartut siunissami neqit orsutakinnerusut piumanerulertussaavaat, tamannalu Kalaallit Nunaanni savanik kinguaasiortitsinermi isiginiarneqalertussaana ukkatarineqarnerulissaaq.

Savaatillit Fjárvísimik atuisut aqqissuusaanngitsumik kinguaasiortitsisunut sanilliullugit savaaqqanik agguaqatigiissillugu amerlanerusunik anginerusunillu tunniussaqtartarput. Tamanna Fjárvísimik atuinnermit inernerusinnaavoq immaqalu savaatillit pikkorinnerullutillu pimoorussinerusut Fjárvísimik Fjarvisimik atuisuunerisa inernerusinnaallugu.

Savaaqqat annaaneqartut

	2015	2016	2017	2018	2019
Fjárvís atorlugu	8,93 %	3,09 %	4,55 %	5,14 %	3,65 %
Fjárvís atorlugu	13,72 %	5,19 %	9,89 %	8,57 %	6,09 %
Kisitsisit					
naleqqersuullugit	1,5	1,7	2,2	1,7	1,7

Savaaqqamit pissarsiat

	2015	2016	2017	2018	2019
Fjárvísimik atuisut	1,41	1,41	1,42	1,48	1,47
Fjárvísimik atuinngitsut	1,17	1,24	1,21	1,20	1,26
Fjárvísimik atuisut					
pissarsiaqarneri	21 %	14 %	17 %	24 %	17 %

Nerukkaatinut pissutsit

Nunalerinermik suliaqartut nerukkaatinut pissutsit tungaatigut ilungersunartorsiorput, uumasuutigisanut ukiunerani nerukkaatissanik nammineq narsaatini naammattunik naatitsisoqar-neq ajornera pissutigalugu. Nunalerinermik suliaqartut taa-maammatt ilassutitut nerukkaatissanik akisuunik eqqussuisari-aqarput. Nerukkaatit kimittuut ivikkallu eqqussorneqartarput. Ukiuni nalinginnaasuni nerukkaatissanik pisariaqartinneqartu-nit 40-45 procentit missaat eqqunneqartarput, ukiuni naatitsil-luarfiusuni 30 procentit missaannaat, ukiunilu naatitsinerliorfi-usuni eqqunneqartut 66 procentit tikillugit amerlassuseqarsin-naallutik.

Ajornartorsiut alla tassaavoq neriukkaatissat nammineq naa-tinneqartut nerukkaatitut naleqassusaat ilisimaneqanngimmat, taamaalluni nerukkaatissat nerukkaatissanut eqqussorneqar-tunut ilanngullugit pitsaanerpaamik katiterneqarsinnaanatik.

Nersutaasiviit

Kalaallit Nunaanni nersutaasiviit amerlanerpaartaat ukiuni 1980-1990'ikkunni sanaartorneqarput. Nersutaasiviit qisunnik sanaajupput qaavi amerlasuutigut ajortorujussuullutik. Ner-sutaasiviup pisoqaliner immi ajortuunngilaq illu aserfal-latsaalineqarsimatillugu. Illut pisoqaanerit nutaamik teknologi-mik atuilersimanermit atorneqarnissaat naleqqutinnginnerat ajornartorsiutaavoq, maskiinanik atuinernut namminerisamik ingerlasussanik atortunut naleqqunnatik. Nersutaavisinnut pisoqqanut immikkut ajornartorsiutaavoq uumasut anaani-k passussineq sulinarujussuullunilu pisariummat. Nersutaasi-vinni nutaaliaasuni uumasut anaasa annissornissaannut maskii-nat namminerisamillu ingerlasussatut atortut atorneqarsin-naasut illuni pisoqqani amerlasuutigut nukersorluni sulisoqar-tariaqartarpoq.

Nersutaasiviit maannamut oqorsarneqarsimangillat nunaleri-nermillu suliaqartut kissaatigineqarpoq nersutaasiviit nutaat oqorsarneqartassasut. Taamaalluni savamiit pissarsiaq qaffatsinneqarsinnaammatt. Tunngavilersuutigineqarpoq ner-sutaasivik oqorsarneqarsimappat neriukkaatissanik atuineq appartinneqarsinnaasoq savallu siusinnerusukkut meqquiar-neqarsinnaassallutik. Ilutigitiillugu nersutaasiviup oqorsakkap nassatarisaanik nunalerinermik suliaqartut sulinermit pitsaane-rusumik atugassaqartinneqalissapput nersutaasivimmilu ajor-nannginnerusumik imeqarsinnaalissalluni. Kalaallit Nunaanni Uumasunut Nakorsamit ernummatigineqarsimavoq oqorsak-kamik nersutaasiveqarneq amerlanerusunik nappaatinik nas-sataqassanersoq, ilaatigut isugutanneruneratigut, Naalakker-suisoqarfimmiillu ernummatigineqarpoq nersutaasivimmu-t aningaasartuutit qaffariangaatsiarnissaat. Taamaammatt misis-sueqqissaarnerit ingerlanneqarput nersutaasiviit oqorsakkat akitsoriaataat pitsanngoriarnermik kinguneqassanersoq uuma-sut peqqissusaanut ajoqutaanngitsumik.

Nersutaasivitoqqat amerlanertigut natii savimminiupput. Natit savimernit ukiukkut nillertorujussuunngorsinnaasarput, uuma-sut iviangiunat ajoqusiinnaallutik aseruuttortitsillutillu. Taa-maammatt piffissap ingerlanerani natit savimernit plastikkinit taarsersorneqartarsimapput.

Future Rundbuehaller, Danmarkimi suliffeqarfik, Nunaleriner-mik Siunnersorteqarfik nunalerninermillu suliaqartut oqaloqa-tigereerlugit savanut nersutaasivimmik ineriartortitsisimavoq Kalaallit Nunaanni atugassarititaasunut immikkut ittumik naleqqussakkamik. Nersutaasivik oqorsarlugu oqorsarnagulu tunniunneqarsinnaavoq assigiinngitsunillu aqqissorlugu pe-qutserneqarsinnaalluni. Nersutaavik Kalaallit Nunaannut nersutaasiviit tunniunneqareersimasut ataavartumik misilitta-gaqarfigineqarnerat malitsigisaannik naleqqussarneqarpoq.

Nerukkaatit 1.000 FE-ngorlugit

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Naatinneqartut FE-ngorlugit	1.486	1.909	1.773	2.465	2.151	1.164	1.510	1.435	1.873	1.453
Eqqunneqartut	1.005	1.343	1.286	1.078	1.050	1.614	1.282	2.796	1.355	1.367
% Eqqunneqartut	40 %	41 %	42 %	30 %	33 %	58 %	46 %	66 %	38 %	48 %

Uumasuutit allat

Nersutaatit

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut massakkuugallartoq sisamat nersutaateqarput. Nunalerinermik suliaqartut pingasut savaateqarlutillu nersutaateqarput, ataaseq nersutaateqarneq kisiat inuussutissarsiutigalugu. Kalaallit Nunaanni nersutaatit katillugit 300-t missaanniipput, nersutaatigineqartullu tassaapput Dexter aamma Galloway, neqinik tunisassiornermi taamaallaat atorineqartartut. Nersussuit immummik nammineq atugassatut pilersuisut tallimat aamma pigineqarput.

Nersutaatinik piaqqiortitsineq eqqortunik atugassaqaartinneqarpat savanut tunngatillugu allanik tunisassiornissamut periarfissaalluarpog, nersutaatimmi tunisassiariuminarput savanik piaqqiortitsinermut sanilliullugu annaasaqarfiunnginnerunissaa naatsorsuutigineqarsinnaalluni. Nersutaatinilli piaqqiortitsinermi arlalinnik unammilligassaqaarpoq nersutaatinik piaqqiortitsineq tamakkiisumik pissarsissutigineqassappat piffissap ingerlanerani aaqqiissutissarsineqartussanik. Kalaallit Nunaanni nersutaateqarneq ileqquunngilaq nersutaateqarnerlu pillugu taamaammat suliaq pillugu ilisimasanik amigaateqartoqarluni, assersuutigalugu aaqqiussuussamik piaqqiortitsineq amigaataavoq nersutaatit arnavissat aasakkut killeqanngitsumik angalaarneranni nuliarsafigineqartarmata, taamaammallu piaqqiortitsineq aqukkuminaalluni. Nersutaatit ukiukkut nerukkarneqangaatsiartarput, nersutaatillu Gallowayrit Narsami toqoraaviup tigussaanaannit anginerulaarput.

Nersutaatinik piaqqiortitsineq

	2015	2016	2017	2018	2019
Dexter	123	128	162	216	244
Galloway	22	24	28	34	51
Nersussuit immummik pilersuisut	2	3	3	4	5
Katillugit	147	155	193	254	300

Tuttut

Kalaallit Nunaanni tuttuutillit marluupput, 1.200-t 350-illu missaannik uumasuuteqarlutik. Kalaallit Nunaanni tuttuut 400-t ukiumut toqorarneqartarput, pingasuugaangata marluk avammut tunineqartarlutik. Tuttuutillit nammineq ingerlasorujussuupput Naalakkersuisoqarfimmut nunalerinermillu suliaqartut kattuffiit akuttusuumik taamaallaat attaveqartarlutik.

Silap pissusaata allanngornera tuttuutilinnut unammillernarpoq. Tuttuut ukioq naallugu silamiittarput, silalu sialummik issimillu allanngoraleraangat tuttuut nerisassatik tikissinnaajunnaartarpaat nuna serminngortarmat. Tamanna assersuutigalugu 2012-imi pivoq, norraat ukiuanni siullermi tamangajammik toqorarlutik tuttuutillu tamakkerlugit 40 procentii toqorarlutik.

Hiistit, kukkukuut il.il.

Savaatillit ilai histiuteqarput, pingaarnertut namminneq atugassaminnik, Kalaallit Nunaanni hiistit katillugit 150-it missaanniillutik. Savanik ukiakkut katersinermi aamma atorineqartarput misigisassaqaatitsiniarlunilu takornariartitsinernut.

Nunaateqarnermik suliaqartut arlaqartut aamma manninnik pilersuisunik kukkukuujuteqarput. Kukkuut inuussutissarsiornikkut massakkut atorineqanngillat. Manninnik tunisassiorneq siornatigut misilinneqarsimavoq.

Nunalerinermik suliaqartut tamangajammik qimmeqarput savanik katersinermi atorineqartartunik, qimmit saniatigut qitsuuteqarput terissanik nungusaanermi ikiortigisaminnik.

Igutsaateqarneq siornatigut annertuumik misilinneqarsimavoq annertunerusumilli iluatsissimanani. Massakkut igutsaatilik ataasiinnaavoq taannalu igutsaqatigiinnik arfinilinnik peqarpoq Narsarsuarmi honningimik tunisassiorluni.

Toqoraaneq

Neqi A/S assigiinngitsunik Narsami toqoraaviuvoq, savaaqqat, savat nersutaatillu amerlanerpaartaat tassani toqorarneqartarlutik. Toqoraavik EU-mit akuersissuteqarpoq, tunisassiali tamarluinnarmik Kalaallit Nunaanni pisisartunut nioqqutigineqartarput, sinneruttut ataasiakkaat avammut tunineqartut eqqaassanngikkaanni.

Fjordfoods assigiinngitsunik toqoraaveeraavoq Nuup eqqaani savaateqarfituamit Neriunamit savaaqqanik savanillu akuerisamik nakkutigineqartumillu avatangiiseqarluni toqoraasoqarsinnaanissaa pillugu Kapisilinni pilersinneqarsimasoq. Savaatilik taamaallilluni tunisinermut taperneqarsinnaavoq savaaraatinillu pisiniarfinnut nioqqutigisinnaallugit. Toqoraavimmi uumasut allat aamma toqorarneqarsinnaapput, soorlu tutut, toqoraanerullu avataani aalisakkanik tunisassioqarsinnaalernissaa sulissutigineqarpoq.

Isortumi toqoraavik EU-mit akuersissuteqarpoq, Isortumi tut-tunik piaqqiortitanik toqoraanermut taamaallaat atorineqartoq. Toqorarneqartut annertunerpaartaat Kalaallit Nunaannit avammut tunineqartarput.

Savaatillit tamarmik angerlarsimaffimmini aamma toqoraasarpur. Toqorarneqartut tassaapput nammeneq atugassat imaluunniit toqoraavinnut akuerisanut nassiunneqannginneranni katersorneqarsimanngitsut. Oqaatigineqareersutut uumasut angerlarsimaffimmi toqorarneqartut nammeneq atugassatut toqorarneqartarput inunnulluunniit toqqaannartumik nioqqutigineqarlutik.

Naatsiliat naatitallu allat

Kalaallit Nunaanni naatsiianik naatitsisartut amerlassusaat ukiumiit ukiumut allanngoralaarput agguaqatigiissilluguli ukiumut tallimat-arfinillit naatitsisarput. Tunisassiaasa amerlassusaat assigiinngitsorujussuupput, naatitsisartorlu ataaseq tunisassiarineqartut affaasa missaannik naatitsisarpoq. Nunalerinermik suliaqartut ilaqarputtaaq naatsiianik amerlanngitsunik naatitsisartut inunnullu nioqqutigalugit.

Kalaallit Nunaanni naatsiianik naatitsineq ingerlalluarpoq naatitsinermi nappaatinik sunniutilinnik soqanngimmat taamalu toqunartunik atuisoqarani. Naatitsisartulli pitsaasumik nunaa-teqarnissaat imerterinissamulluunniit periarfissaqarnissaat pingaaruteqarpoq, 2015-isummi panernersuaqartillugu imeqanngitsumik naatsiianik naatitsiniarneq eloqinarmat.

Naatitat allat sioqqutigisassatut naatinneqartarput tassaapput ruuat, kuanniusat, qungulit, qilanaartuutit salatillu. Tunisassiornerli killilerujussuuvoq qanorlu tunisassioqarsinermik naatsorsuutiniq pissarsiasaqqarani. Naatitanik annertuumik naatitsineq pillugu, soorlu naatitat suut naatinneqassanersut qanorlu naatinneqassanersut pillugit, ilisimasat amigaataanerat naatitanik tunisassiornermi ajornartorsiutaavoq. Naatitat tunineqarsinnaaneranni pisisartunukaanniarlugit assartuineq aamma ajornartorsiutaavoq, taamaammallu naatitat Kalaallit Nunaanneersut Kujataaniunerusoq pisiarineqarsinnaapput.

Uperviarsummi naatitsivimmik misileraaveqarpoq, inerittunik pissuseqatigiitaaanillu assigiinngitsunik Kalaallit Nunaanni periarfissaqarsinnaasunik misileraasumik kiisalu naatitsinermi periutsinik naleqqunnerpaanik ineriartortitsisumik.

Naatitanik naatitsineq

tonsinnngorlugit

Nukissiorneq – innaallagialaq, imeq, seqineq

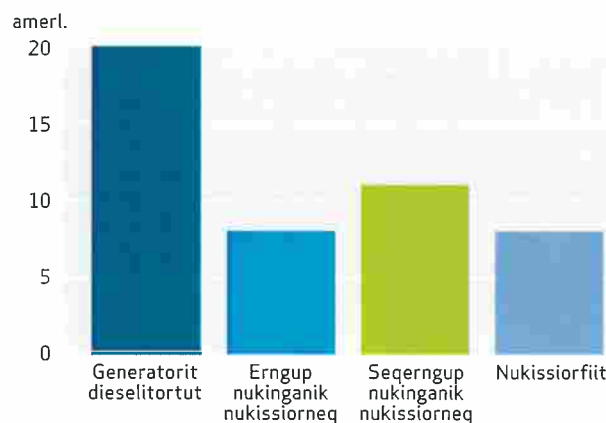
Nunalerinermik suliaqarfiit amerlanerpaartaat generatorimik dieselitortumik sulii nukissiuuteqarput, piffissalli ingerlanerani amerliartuinnartut ingerlaavartumik nukissiornermut, soorlu erngup seqerngullu nukinganik nukissiornermit pilersorneqaleraluttuinnarput. Taakkuli dieselitortumik benzinatortumillu generatoreeqqamik taartissamaateqartariaqartarput.

Generatori dieselitortoq tatiginarpoq atoruminarlunilu dieselimulli aningaasartuuteqarnaqaluni. Generatorit taakku ukiuni tallimaannarni atorineqarsinnaasarput taamalu akuttunngitsumik taarserneqartartussaalluni, akisungaatsiartumik.

Erngup nukinganik nukissiorfeeraq atorlugu innaallagissamik pilersuineq aallaqqaataani aningaasaliingaatsiarnermik imaqarpoq, kingornali aningaasartuutit annertunngillat, generatorinullu dieselitortunut sanilliullugu attartunerungaatsiarnissaa naatsorsuutigineqarluni. Piffissap ingerlanerani erngup nukinganik nukissiorfimmu aningaasaliineq imminut akilersinnaanerussaaq. Panernersuaqartillugu pisariaqartinneqartut matussuserneqarsinnaaqullugit imeqarlunissaa qulakkeerneqassaaq. Siunissami sarfamik sanaartornerup annertusineqarsinnaanissaanut imeq naammannersoq aamma eqqumaffigisariaqarpoq. Nunalerinermik ingerlataqartunut arlalinnut erngup nukinganik nukissiorfiit marluk innaallagissamik pilersuipput.

Seqerngup nukinganik nukissiorfiit generatorinit dieselitortunit akisunerulaarput, orsussamulli sipaaruteqarnerup aningaasaliilluarnerutippaa. Seqernup nukinganik atuigaanni sarfamik pilersuissutinik allanik ilassuteqartinneqartariaqarpoq, nalinginnaasumik generatorimik dieselitortumik. Seqerngup nukinganik nukissiorfiit sivikinnerpaamik ukiuni 25-ni atasinnaapput, batteerit atanikinnerullutik, ineriartortinneqarneralli pissutigalugu atasinnaanerat sivitsoraluttuinnarput, batteri-visa pisinnaassusaat alliarlorluni generatorimullu dieselitortunut nammineq aallartartunngorlugit attavilerneqarnerat pitsanngoriartuinnarlutik.

Nukimmik pilersuineq

Nukissiuutitut taserngortaliaq

Attaveqaqatigiinneq

Kalaallit Nunaanni sumiiffiit akornanni aqqusinniornerit kommunenut tunniunneqarsimapput ataatsimoortumillu tapiissutitigut aningaasalersorneqarlutik. Savaateqarfiit arlaqartut akornanni aqqusinnioritoqarsimavoq. Taakku pitsanngorsarneqartariaqarput, savaatillit amerlanerusut assersuutigalugu teknikkikkut atortunik ataatsimoorussisinnalersitsissamma. Narsaatinut aqqusinniornerit savaatillit namminneq akiler-tussaavaat. Inuussutissarsiutinut tapiissutit aqutigalugit aqquserngit meterimut taperneqartarput.

Tulattarfiit – nalinginnaasumik tulattarfilersuineq Attaveqaqatigiinnermut Naalakkersuisoqarfimmit akisussaaffigineqarpoq. Savaatilinni ataasiakkaani tulattarfiit savaatilinnit nammineq pilersinneqarsimapput, soorlu niuserfiit puttasut il.il. Maskiinat anginerusut il.il. nunamukaanniaaraanni savaaqanilluunniit toqoragassanik aallerniaaraanni taakku naleqquppallaanngillat.

Assartuineq savaatilinnut aningaasartuuterujussuuvog, taamaammat nunanit allanit nerukkaatissat kimmittuut ivikkallu assartornerinut Naalakkersuisut immikkut ittumik akuersis-suteqarput. Immikkut akuersissuteqarnikkut maskiinat pisiari-neqarsimasut assartorneri akikinnerupput pisineq tunniussin-erlu Danmarkimit umiarsuup aallarnissaanut naleqqussarne-qarsinnaappat. Aningaasartuutikillisaasoqassappat nunaleri-nermik suliaqartunut immikkut akeqartitsisoqarnissaanut isumaqatigiissusiortoqartariaqarpoq.

TELE-POST-ip oqarasuaatikkut attaviit ukiuni kingullerni ineri-artortingaatsiarsimavai, attaveqaqatigiinnermut aningaasar-tuutit akikinneralaaarsuanngorsimallutik. Ineriartorneq inger-laannarpasippog, aamma ukiuni tulluuttuni. Tamanna nunaleri-nermik suliaqartunut attaveqaqatigiinnermut aningaasartuu-taannik akikillisaassaaq.

Aningaasaqarneq

Nunalerinermik suliaqartut pisortanit taperneqaratik ullumi ingerlasinnaanngillat. Ukiut ingerlaneranni inuussutissarsiuti-nut tapiissutini appassissumik ernialinnik akikitsunik taarsigas-sarsititsisoqartarsimavoq, qinnuteqartup aningaasaqarneranik nalilersuinaqanngitsumik. Savaatillit arlaqartut nammassin-naasaminnit amerlanerusunik akiligassaqaqarnerannik taamaam-mat ajoraluartumik kinguneqarpoq. ESU-mik 2016-imi nutaa-mik misissueqqissaartoqarpoq, savaatillit peqataasut aningaa-saqarnerannik takussutissiisunik. Kalaallit Nunaanni nunaleri-nermut aningaasat tunniunneqartartut inuiaqatigiit aningaa-saqarnerannut 2016-imi misissoqqissaarneqarputtaaq. Inatsi-sartut 2016-imi akuersissutigaa, savaatillit akiitsumik tamak-kiisumik ilaannakortumilluunniit isumakkeerneqarnissaasa qanoq periarfissinneqarsinnaanerit pillugu nassuiaasiortoqas-sasoq. Nalunaarusiaq pigineqarpoq qanorli iliornissamik siun-nersuutitaqanngilaq. Taamaammat akiitsunik qanoq isumak-keerinnittoqarsinnaanera pillugu qinikkat isummernissaat pingaaruteqarpoq.

Suliniutinut assigiinngitsunut taarsigassarsitsinerit Aningaa-sanut Inatsimmi atugassarititaasut tunngavigalugit tunniunne-qartarput. Aningaaseriviit savaatilinnut taarsigassarsitsit-se-rusunngillat, taamaaliorsinnaannginnamik maskiinaataannillu il.il. sallunaveeqquseerusunnatik.

Nunalerinermut ESU-mit tapiissutit tusind kr.-inngorlugit

	2015	2016	2017	2018	2019
Taarsigassarsiarititat erniallit	5.742	12.024	7.476	7.512	10.514
Taarsigassarititat ernialersugaanngitsut					
akilersuutitaqanngitsullu	5.389	5.169	6.331	5.493	4.097
Tunisinnermut tapiissutit	6.998	7.127	7.167	7.763	7.167
Arnavissanut tapiissutit	4.950	5.700	5.370	4.817	5.420
Ineriartortitsinnermut tapiissutit	89	288	260	102	222
Tapiissutit allat	640	300	664	890	751
Aallararterlaanut tapiissut	75	150	55	100	150
Nunalerinermik Siunnersorteqarfik	2.680	2.665	2.680	2.693	2.693
Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut	400	413	415	417	417

Ilinniartitaaneq

Upernaviarsummi Nunalerinermik Atuarfimmi nunalerinermik suliaqartutut, nalinginnaasumik savaatilinggorniarluni, ilinniarteqarsinnaavoq. Nunalerinermik ilinniarneq Inuussutissalierinermik ilinniartimmit Inuulimit neqeroorutigineqarpoq. Ilinniarneq ukiunik pingasunik sivisussuseqarpoq, ilinniarnermi atuarneq Upernaviarsummi immaqalu Islandimi Norgemiluunniit ingerlanneqartarluni, kiisalu Kalaallit Nunaanni nunanilu allani (nalinginnaasumik Islandimi Norgemilu) praktikkertoqartarluni. Ilinniartitaanermi ilinniartunngortartut ukiuni kingullerni pingasut missaanniipput.

Atuarfik assigiinngitsunik ajornartorsiuteqarpoq inuusuttut ilinniartinneqarnerisa pitsaassusissaraluanut sunniuteqartunik. Assersuutigalugu ajornartorsiutigineqarput:

- > Illup iluani silamilu atugassarititaasut ajorneri, assersuutigalugu illut pequttallu nungullarsimallutik ullutsinnullu naleqqunnatik.
- > IT-mik atortut amigarnerat.
- > Atuartitsisut amigaataanerat.
- > Sammisani pingaarutilinni soorlu aningaasaqarnermi ingerlatsinermilu atuartitsinerit naammannginnerat.
- > Ilinniartitaanermut pilersaarutit amigaataanerat.
- > Ilinniartitsinermut atugassanik nunalerinermi maskiinanik amigaateqarneq.

Upernaviarsummi Qaqortup eqqaani qeqertaasamiippoq, angallammillu kisimi tikinneqarsinnaalluni. Upernaviarsummi atuartut atuarfimmi najugaqartarput aammattaaq atuarfiup pisortaa nunaateqarfimmilu ingerlatsisoq ilaqutaalu aamma najugaqarput.

Inatsisit

Nunalerinermik nunalerinermullu inuussutissarsiutinut taper-siussutinik inatsisit aqutsisut massakkut pingasuupput.

Nunalerineq pillugu Inatsisartut

inatsisaat nr. 5, 2. maj 1996-imeersoq

Inatsit 1996-imeersoq Kalaallit Nunaannilu nunalerinermik inuussutissarsiutip aqunneqarnissaanut atugassiilluni. Inatsit atugassiissutaasoq ikittunnguanik immikkuualuttunik aalajangersaavoq, immikkuualuttunik aqutsineq nalunaarutit aqqutigalugit ingerlanneqarluni. Inatsit pingasoriarluni allanngortinneqarsimavoq, 2007-imi, 2008-mi 2011-milu, allanguutit Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit katitigaanerannut suliasaannullu tunngassuteqarsimallutik. Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuup 2014-imi nalilerpaa inatsit ullutsinnut naleq-qutinnitsoq inatsimmullu oqaaseqaatit naammanngitsut innersuussutigalugu inatsit iluarsaanneqassasoq.

Nunalerinermut tunngatillugu immikkuualuttunik aqutsinermi nalunaarutit tulluuttut atuupput:

Nunalerinermik nakkutilliineq pillugu Namminersornerullutik Oqatussat naalunaarutaat nr. 20, 8. september 1997-imeersoq

Nalunaarut atorneqassaaq nunalerinermik suliaqartunik nakkutilliinermi nakkutilliinermullu ataatsimiititaliap katiterneqarneranut sulineranullu malittarisassiilluni.

Neriniartitsivinnik nersutaatinilu malittarisassaqaqtitsinik-kut aqutsineq pillugu Namminersornerullutik Oqatussat naalunaarutaat nr. 22, 8. september 2000-imeersoq

Nalunaarut atorneqassaaq ivigartorfinnik aqutsinermi atuinermilu kiisalu Kalaallit Nunaanni nunalerinerup iluani uumasuutinik nalunaaqutseruillunilu aqutsinermi.

Namminersorlulik Oqatussat naalunaarutaat nr. 26, 4. november 2016-meersoq Qaasuitsup Kommuni-ani imigassanik aalakoornartortalinnik nioqquteqartarneq sassaallertarnerlu pillugit

Nalunaarutit imaraa nunalerinermik suliassaqaqfimmi siuarsaalluni ineriartortitsinernut tapersiussutinik aqutsineq.

Piniakkanik savaateqarnermilu tunisassianik tunisaqarnermi nalunaaruteqartarneq pillugu Namminersornerullutik Oqatussat naalunaarutaat nr. 10, 5. juli 2006-imeersoq
Nalunaarut atorneqassaaq tunineqartut amerlassusaannik nalunaaruteqarnissamut piumasaqaatit aalajangersarnissaanut.

Savaateqarnek, hiistiuteqarnek kiisalu nersussuaateqarnek pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 13, 16. juni 2016-imeersoq

Nalunaarut atorineqassaaq nerukkaatit uninngasuutitut nerukkaatillu amerlassusaannut kiisalu savanut, hiistitut nersutaatinullu nersutaasiviit aqqissorneqarnerannut.

Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuarmit nalinginnaasumik innersuussutigineqarsimavoq nalunaarutit tamarmik nutarterneqassasut, kingornalu savaateqarnek, hiistiuteqarnek nersutaateqarnerlu pillugit nalunaarut ullutsinnut naleqqussarlugu nersutaateqarnerlu ilanngullugu nutarterneqarsimavoq. Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuarmit aamma innersuussutigineqarpoq, tatsini imaaniluunniit tukertitsineq kiisalu Misi-leraavik Upernaviarsuk pillugit nalunaarutiliortoqassasoq.

Nunalerinermik inuussutissarsiornerup siuarsarneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 2. december 2009-imeersoq
Kalaallit Nunaanni nunalerinermi tapersiissutitut atugassarititaasunik aalajangersaavoq. Kalaallit Nunaata imminut pilersornerulernissaanut kiisalu piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatalugulu iliuuserineqartut aqqutigalugit ingerlalluartumik unammillersinnaasumillu nunalerinermik inuussutissarsiuqarnerup siuarsarneqarnissaanut ilassuteqarnissamik inatsit siunertarpoq.

Inuutissarsiuqarnerup tapersiisarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 12, 12. december 1984-imeersoq
Nalunaarutit aalajangersarpai allaffissornermut tunngasut; tapersiinnermi atugassarititaasut, erniat angissusaat ernianullu tapersiissutit kiisalu tapersiinnissamut suliat ataasiakkaat suliarineqarnissaannut periutsit.

Nunaateqarfii tiguneqarneranut, tunngavianiit pilersinneqarneranut kiisalu pilersinneqarneranut tapiissuteqarnerneq pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 20, 5. september 2016-imeersoq
Nalunaarut atorineqassaaq nunalerisunut nutaanut tapersiinnermut, pilersinnerata nalaani tapiissuteqarfigineqarsinnaasunut.

Tapersiisarneq pillugu nalunaarut 2016-imi nutarterneqarpoq innersuussutigineqarlunili inuussutissarsiuqarnerup tapersiinneq pillugu nalunaarut 1984-imeersoq atorunnaarsivinneqassasoq.

Inuussutissarsiuqarnerup aalisartut, inuussutissarsiuqarnerup piniartut inuussutissarsiuqarnerup nunalerinermik ingerlataqartut aallarteqqinnissamut tapiiffigineqarnerat pillugu inatsisartut inatsisaat nr. 3, 21. maj 2004-meersoq
Sulinermit iluanaarutit, soorlu atortut annaernerannik, atortut ajoqusernerannik napparsimanerluunniit pissutigalugu sulisinaannginnermik pissuteqartumik, annaasaqarnermi pilersitseqqinnissamut tapernerseqarnissamik periarfissaq. Annaasat allanit taarserneqarsinnaanngitsut taamaallaat taarsersinnaavai.

Inatsisit allat

Uumasut illersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 18. december 2003-imeersoq, 2019-imi allannguuteqartinneqartoq
Uumasut illersorneqarsinnaasumik paarineqarnissaannut anniarnissamut, naalliunnissamut, ersiornissamut, ataavartumik ajoqusernissamut assullu akornuteqalernissamut illersorneqarnissaannut inatsit atorineqassaaq.

Savaatilinggorniartut ilinniartitaasarnertat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 37, 12. september 1994-imeersoq
Nalunaarut atorineqassaaq savaatilinggorniartut ilinniartit pillugu aalajangersaannertat. Inatsimmut matumunnga inatsit qitiusoq tassaavoq Inuussutissarsiuqarnerup ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiuqarnerup ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 10, 19. maj 2010-meersoq. Immikkuaaluttunik aalajangersaassutilinnik nutaamik nalunaarutiliortoqarnissaa innersuussutigineqarpoq.

Nunalerinermik suliaqartunut inuussutissarsiuqarnerup tapersiissutit

Nunalerinermik suliaqartunut inuussutissarsiuqarnerup tapersiissummi aqqiissutit assigiinngitsunik imaqarpoq. Aningaasanut Inatsimmi aqqiissuteqarpoq kiisalu nunalerinermik inuussutissarsiuqarnerup siuarsaannertat inatsimmi aamma pilersitseqqinnissamik inatsimmi aqqiissuteqarluni.

Nunalerinermik inuussutissarsiummi aningaasaliinissamut tapersiissut, Aningaasanut Inatsit

Tunisinnermut tapiissut toqoraavinnut akuerisanut tunisinnermut atatillugu tunniunneqartarpoq. Katillugit aningaasaliinissutigineqartut toqoraneqartut katillugit annertussusaannut agguarneqartarput nunalerinermillu suliaqartup kiilumut tunisarisimasaanut akiliutigineqartarluni. Tunisinnermut tapiissutit

toqoraavinnut akuerineqartunut annertunerpaamik tunisisoqarnissaa siunertaraa.

Nunalerinermik ingerlataqaleqqaat nunalerinermik nutaarluinarmik aallartitsisimasut nunalerinermilluunniit pioreersumik nangitsisut ukiuni pingasuni siullerni aallartitsinermut tapiissuteqarfigineqarsinnaapput. Tapiissutit ukiuni pingasuni 150.000 koruunit tikillugit amerlassuseqarput isumaqatigiissummullu ilaalluni kommune Naalakkersuisullu tamarmik imikkut affaanik tapiissuteqassallutik.

Savanut arnavissanut tapiissutit ukiup aallartinnerani kingumut tunniunneqartarput savat savaaqqallu arnavissat nunalerinermik suliaqartumit nersutaasivimmiitineqartut amerlassusaat tunngavigalugit. Tapiissummumut siunertaavoq savaatit amerlassusaasa attatiinnarnissaat amerlinissaalluunniit.

Ineriartortitsinermut suliniutinut tapiissutit nunalerinermik ineriartortitsinermut suliniutinut qinnutigineqarsinnaapput. Nunalerinermik suliaqartut atortunik misileraasimasinnaapput ilisimatusartuullutilluunniit nunalerinermik ingerlatsinermut tunngassuteqartunik misissuisut.

Tapiissutit allat savap meququinik atuinnermut, naatitanik naatitsinernut karrinik misileraanernut Fjárv(similluunniit atuinnermut atorneqarsinnaapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit ukiumi ataatsimeeqqaarneranni aningaasat tullerlaaraluni pingaarnersiorneqartarput Aningaasanullu Ataatsimiititaliamut akuerisassanngorlugit inassutigineqartarlutik.

Nunalerinermut ineriartortitsinermut tapiissutit, Aningaasanut Inatsit

Nunalerinermik inuussutissarsiornermi atugassarititanut piusasaqaatinik siuarsaanernut aningaasaliissutit atorneqartarput. Tapersiissut nunalerinermi suliffeqarfinnut marlunnut tunniunneqartarput, Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissunut Nunalerinermillu Siunnersorteqarfimmut. Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissut savaatillit allaffiisa ingerlanneranut tapiissuteqarfigineqartarput, atugassarititaasunillu aalajangersaasunik angusassanik Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissut ukiumoortumik isumaqatigiissuteqarfigineqartarlutik. Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ingerlanneqarnerannut angusassanut Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit isumaqatigiissuteqarfigineqartarput. Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup nunalerinermik suliaqartunut pitsaanerpaamik siunnersuinissaa nunalerinerullu ineriartorneranik tapersersuinissaat Naalakkersuisut angusassatut isumaqatigiissusiornermut

siunertaraat. Isumaqatigiissummumut ilaatillugu Nunalerinermik Siunnersorteqarfik Naalakkersuisunut ukiut tamaasa nalilersuilluni nalunaarusiortassaaq.

Pilersitseqqinnissamut tapersiissut, Aningaasanut Inatsit
Nunalerinermik suliaqartunut inuussutissarsiummik nangitseqqinnissamik aningaasaqarnikkut periarfissaannik navianartorsiorititsisumik nappaammik eqqorneqarsimasunut, silap pissusaanik pissuteqartumik ajornartorsiuteqarnernut arlaatigulluunniit inuussutissarsiornermik ajornartorsiuteqarnermut pilersitseqqinnissamut tapersiisoqarsinnaavoq. Tapiissutit ataasiarluni tunniunneqartarpoq 2.000 koruunit 25.000 koruunillu akornannik amerlassuseqarput.

Nunalerinermik inuussutissarsiuutit siuarsanissaannut inatsit

Inuussutissarsiuutinik siuarsaanermut inatsimmi toqqaannartumik tapiissuteqarnikkut, erniaqanngitsunik taarsersuiner-taqanngitsunillu taarsigassarsinikkut kiisalu allannngornerlu ajortunik ernialinnik taarsigassarsinikkut tapersiissuteqartoqarsinnaavoq. Siunertat suut taperseerneqarnissaat apeq-qutaalluni taperseeriaatsit assigiingitsut katiterlugit akuttunngitsumik periuseqartoqartarpoq.

ernialinnik taarsigassartitsineq atorneqartarpoq ingerlatsinermut taarsigassarsinermut atatillugu (nerukkaatinik allanillu aalajangaanngitsunik pisinermi), nunaatinik nangitsinermi, piaqqiortitassanik pisinermi, nukissiuutit, illut inuussutissarsioorfiit nunalerinermilu maskiinat.

Erniaqanngitsunik taarsersuiner-taqanngitsunillu taarsigassarsineq atorneqartarpoq illunut inuussutissarsiorfinnut, nunaatinik nangitsinerni namminerlu illuliornermi.

Tapiissutit tunniunneqartarput nunamik pitsanngorsaanernut, soorlu narsaatit nutaat pilersseqqitaluunniit kiisalu aqquuserngit kussiallu. Taarsigassarsianut aalajangersimasumik ernialinnut akilersuinnermut aamma tapiissuteqartoqartarpoq taarsigassarsisimasup piffissaq eqqorlugu akiliuteqarnissaa kammattorniarlugu piffissaq eqqorlugu akiliinermi akiligassap 35 procentianik tapiissuteqarnikkut.

Qinnuteqarnermut periuseq

Nunalerinermik suliaqartut nalinginnaasumik Nunalerinermik Siunnersorteqarfik aqqutigalugu Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmut qinnuteqartarput. Qinnuteqaasiornermik, missingersuusiornermik il.il. ikiuunnissaq Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup Savaatillillu Peqatigiiffiit Suleqatigiissut suliaasa ilagaat. Qinnuteqaatit

Naalakkersuisoqarfimmut anngukkaangata ataavartumik suliarineqartarput, akuttunngitsumillu qinnuteqaatip akuerineqannginnerani itigartinneqannginneraniluunniit qinnuteqartup Siunnersorteqarfiullu akornanni oqaloqatigiinneq ingerlasarpoq.

Nunalerinermik Siunnersorteqarfik

Nunalerinermik Siunnersorteqarfik siunnersuineramik ingerlataqarpoq, Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartunut siunnersuineramik tunniussaqaqarluni Upernaviarsummilu Nunalerinermik Atuarfimmut tunngassuteqanngitsunik ingerlatsisuulluni.

Nunalerineq pillugu siunnersuinerup siunertaraa Kalaallit Nunaanni nunalerinerup ineriartornerata tapersorsornissaa. Nunalerinermik Siunnersorteqarfik Naalakkersuisunik angusaqarnissamut ukiumoortumik isumaqatigiissut tunngavigalugu siunnersuineramik assigiinngitsunik ingerlataqartarpoq. Suliassat pillugit siunnersuineq suliassat pillugit siunnersortinit, naatsorsuutitut siunnersortinit, siunnersortit pisortaanniit SPS-imillu siunnersortinit ingerlanneqartarpoq.

Siunnersuineq nunaatillip suliassamik aalajangersimasumik ikiorneqarusulluni siunnersorteqarfimmik attaveqarneranik tunngaveqarpoq. Nunaatillit Qaqortumi allaffimmukarlutik siunnersorneqartarput siunnersuinerli oqarasuaatikut e-mailikkullu aamma ingerlanneqarsinnaalluni. Nunaatillit kissaateqarnerat aallaavigalugu siunnersortit siunnersuineramik suliaqarnissaq pillugu orniguttarput. Suliassanik siunnersorneqarneq akeqanngilaq naatsorsuutinilli suliaqarneq akeqarluni.

Nunalerinermik Siunnersorteqarfik ukiumut suliarineqartunik nalilersuilluni Naalakkersuisunut ukiumoortumik nalunaarusiortarpoq ukiullu affakkaarlugit missingersuutitut nangitseqartitsisarluni.

Suliassat ilaatigut suliarineqartut tassaapput:

- > Nunalerinermik suliaqartunut suliassanik siunnersuineq
- > Naatsorsuutitut ikiunneq
- > Nunalerinermik suliaqartut inuussutissarsiutitut tapersiissutitut allanullu qinnuteqaataannik suliaqarneq
- > Nakkutilliinermut ataatsimiititalianut allattoqarfik
- > Nunalerinermi suliassanik ineriartortitsinermik suliaqarneq
- > Suliartapiissuteqarfigineqarsinnaasut naammassineqartut uppernarsaasersornissaat

Siunnersorteqarfik Qaqortumiippoq, uumasut nakorsaannik SPS-illu allaffianik illoqateqarluni

Uumasut nakorsaata

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik Qaqortumi immikkoortortaqarfeqarpoq Uumasunut Nakorsaqarfimmit Inuussutissalerinermullu Qartussaqaqarfimmit (UNIO) Kujataani uumasut nakorsaannik inuttaqartumik. Uumasut nakorsaata akisussaaffigai:

- > Peqqinnissamik siunnersuineq
- > Nakorsaatilik tunniussineq
- > Nunalerinermut atatillugu uumasunik illersuineramik nakkutilliineq

Suliaq manna Nunalerinermi Siunnersorteqarfik, Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut/SPS kiisalu savaatillit qanimut suleqatigalugu ingerlanneqarpoq.

Sulianut uumasut atugaannut attuumassuteqartunut tamanut uumasut nakorsaata suliatigut siunnersuineqatitut ilaasarpoq, savatilik ilinniartitsillunilu ilitersuineq kiisalu peqqinnissakkut atukkat pitsanngorsarnissaannut iliuuseqarneq ilanngullugit. Neqinik nakkutilliinissaq savaatiliknullu ataasiakkaanut siunnersuinerup pitsanngorsarnissaanut toqoraanermi takusat atornissaat siunertaralugit Neqi A/S-imi toqoraasoqarnerani uumasut nakorsaata aamma najuuttarpoq.

Uumasut alliariornerisa annertusinissaat tunisassiornermilu atukkat peqqissuunissaat qulakkeerniarlugit peqqinnissamik siunnersuineq uumasut nakorsaannik ukkatarineqarnerulersimavoq, ilanngullugu:

- > Nakorsaatinuit, eqqiluisaarnermut aqutsinermullu tunngatillugit pitsaanerumik ilinniagaqarneq
- > Uumasut nakorsaannik ikiorneqarnissamut oqilisaataassapput, soorlu internet atorlugu attaveqatigiinissamut.

Nunalerineq pillugu kattuffiit

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit

Apeqqtinut nunalerinermut attuumassuteqartunut Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunut siunnersuisuupput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit Naalakkersuisunit suliaqutiginerqarsimasunik aalajangersimasunik suliaasaqartarput Kalaallillu Nunaanni nunalerinermik aqutsinermut nutaaniq iliuuseqartoqartillugu Naalakkersuisunut oqaaseqarsinnaalluni. Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit nunalerineq pillugu apeqqtinik Naalakkersuisunut suliaassanngortinneqartussaannigitsunik qaqitsisinnaapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit nunalerinermut tunngatillugu nutaaniq iliuuseqarnissamut inatsisinilluunniit pio-reersunik siunnersuuteqarlutik namminneerlutik Naalakkersuisunut innersuussuteqarsinnaapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit paasissutissanik katersuinikkut suliaqarnikkullu nunalerinermi aningaasaqarnikkut ineriartornermik malinnaassapput. Siunnersuisoqatigiit aamma inuussutissarsiummi tamakkiisumik aningaasaqarnikkut ineriartortitsilluarnissamik siuarsaatissanik siunnersuuteqarsinnaapput. Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit Aningaasanut Inatsimmi nunalerinermut tapiissutit agguarnissaannut atornerqarnissaannulu siunnersuuteqarsinnaapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit paasissutissanik katersinikkut suliaqarnikkullu avatangiisit nunalerinermut attuumassuteqartut ineriartornerannik malinnaassapput. Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit atuunnertik pillugu Naalakkersuisunut umiumoortumik nalunaaruteqartassapput.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiit allattoqarnikkut Naalakkersuisut atugassaqaartitsissapput. Ulluinnarni aqutsisut tassaapput siulittaasoq, siulittaasup tullia Nunalerinerlu pillugu siunnersuisoqatigiinni ilaasortat pingasut.

Inatsisartunut qinersisoqareeraangat nunalerineq pullugu siunnersuisoqatigiinnik Naalakkersuisut pilersitsisarput ima inuttalorsorneqartumik:

- > Siulittaasoq ataaseq Naalakkersuisunit toqqarneqartoq
- > Ilaasortat marluk Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut (SPS) toqqarneqartut

- > Ilaasortat marluk Kommune Kujallermit toqqarneqartut
- > Nunalerinermik Siunnersorteqarfimmi sulisut sinniisaat ataaseq
- > Ilaasortaq ataaseq Neqi A/S-imit toqqarneqartoq
- > Ilaasortaq ataaseq Uumasunut nakorsaqaqarfimmit Inuussutissalerinermullu Oqartussaaffeqarfimmit toqqarneqartoq
- > Ilaasortaq ataaseq Pinngortitaleriffimmit toqqarneqartoq.

Nunalerineq pillugu siunnersuisoqatigiinnut soqutigisaqatigiit oqartussaaffiillu aalajangersimasumik peqataasut tassaapput:

- > SPS-ip allaffia
- > Nunalerinermik Siunnersorteqarfik
- > Upernaviarsummi Savaatilinnut atuarfik
- > Inuili – Food College Greenland
- > Upernaviarsummi naatitsivik.

Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissut

Savaatillit Peqatigiiffiit Suleqatigiissut (SPS) 1951-imi pilersinneqarpoq Kalaallit Nunaannilu taamanili nunalerinermi pingaarnerpaatut sinniisaallunilu soqutigisaqatigiiffiuvoq. SPS-ip Kalaallit Nunaanni nunalerinermi sammiviit tamaasa isumagisarai.

Tulleriiaraaluni pingaarnersuineramik inuussutissarsiuutinullu tapersiinermit qinnuteqaatinut oqaaseqaateqarnermik suliasat SPS-imit isumagineqarput. Naatsiaanut, naatitanut allanut savap meqquinut il.il. tapiissutinik agguasarpur. Neqi A/S-imik akiliutissat naatsorsornissaannik SPS isumaqatiginninniartuusarpoq kiisalu nerukkaatissanik naggorissaatissanillu ataatsimoortumik pisiniarnermi isumaqatiginninniartuusarluni.

SPS ukiumoortumik ataatsimeersuarnerni ukiup aappaa allortarlugu siulersuisussanik toqqaasarpog, tamassumalu saniatigut Nunalerinermik Siunnersorteqarfik aqqutigalugu SPS-imut siunnersortimik allaffissornermik suliaqartumik atorfeqaartitsilluni.

Silap pissusaata allanngoriartornera

Siunissami silap pissusissaa

Kujataani nunalerineq pillugu silap pissusaanut naleqqussarneq pillugu nassuiaammi ukioq 2100-p tungaanut silap pissusaa qanoq allanngussanersoq silap pissusaanut ilutsini marlunni naatsorsorneqarpoq. Nassuiaammi ilutsit marluk RCP4.5 aamma RCP8.5 atorineqartut ingasanngitsumik aniasoqarpat anner-tusiartuinnartumillu anisoqarpat qanoq ikkumaarnerannik takutitsipput. Ilutsit atorineqartut inernerit assigiimmik takusutissiipput, silalli massakkut pissusaanut atatillugu RCP4.5-imut sanilliullugu RCP8.5-imi kinguneqarneri annertunerupput.

Nassuiaammi tikkuarneqarpoq sila kissatsikkiartussasoq ukiumilu qaffariaateqarnerpaassalluni. Kiassusersiutip qaffasin-nerulernerat pissutigalugu ukiumi issangiartarnerit amerlane-rulissapput, imaappoq ullut qerinnartumit kiannerusut. Sumiif-fimmiilli sumiiffimmut issangiartarnerit amerlassusaat nikerarput. Aasakkulli kiannerulerneratigut aasakkut qerinnartarnera ilimanaateqannginnerulissaaq, sinerissamullu qanittuniittuni aasakkut Qerinnartarneranik misigisaqartoqarnavianngilaq.

Kiannerulerneratigut piffissaq naatitsiviusoq siusinnerusukkt aallartissinnaalissaaq kingusinnerusumullu atalluni.

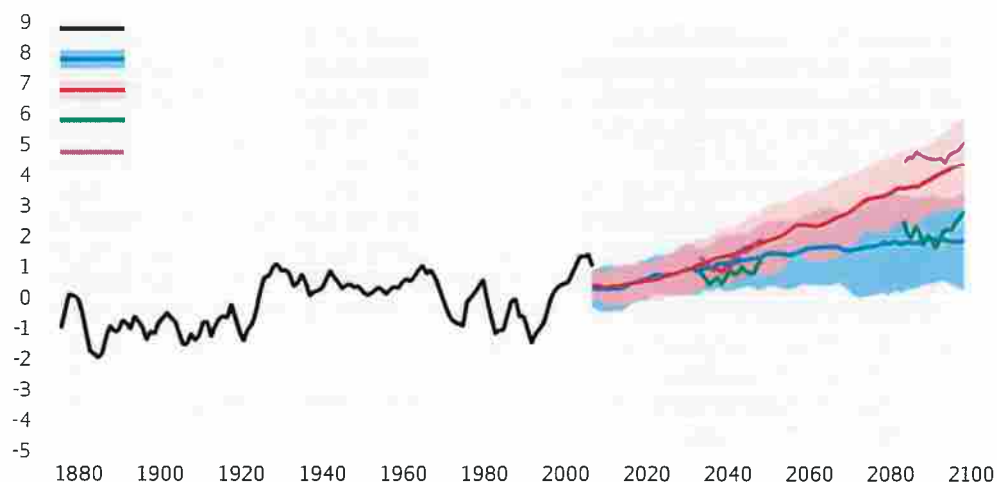
Silap pissusaa pillugu nassuiaammi aamma takutinneqarpoq siallernerusalissasoq, sialullu aasaanerani pingaarnertut nak-kaasassasoq. Kiannerulernerati pissutigalugu aalaannguunne-rusoqartalerussaamat panernersuit amerlanerusut sivisune-rusullu aamma naatsorsuutigineqarput.

Nassuiaammi aamma ersersinneqarpoq ukiumiit ukiumut allan-ngorarnerit siunissami annertunerussasut.

Nunalerinermut sunniutit

Silap pissusaata allanngoriartornerata silap pissusaanut isu-maa pissutsinut pingasunut attuumassuteqarpoq, piffissap natitsiviusup sivisussusaa, qanoq sialoqartiginera kiisalu qanoq kiatsiginera. Silap pissusaata atugassaqtitsineratigut naati-tassat suut naatinneqarsinnaanerannik eqqoriaaneranut kiassu-

Ukioormutunik silaannaap kissassusianut uuttuinerit ineriartortinneqarnissaanut periutsit (DMI)

Nunaatit fiberdugimik qalliutillita

seq atorineqarsinnaavoq. Silap pissusaa pillugu nassuiaammi misissorneqarpoq piffissani pingasuni silap pissusaata allanngornera qanoq isikkoqarnerisq:

- > Periusissiap atuuffiani sila nalinginnaasumik ukiumiit ukiumut allanngorartassaaq taamaammallu piffissami tassani silap pissusaata qanoq allanngoriartorneranik eqqoriaasoqarsimangilaq.
- > Ukioq 2050-ip tungaanut naatsorsuutigineqarpoq piffissaq naatitsiviusoq 20-30 procentimik sivitsussasoq, 40-75 procentimillu kiannerulerluni.
- > Ukioq 2100-p tungaanut piffissaq naatitsiviusoq 50-100 procentimik sivitsorsimassaaq, 150-350 procentimillu kiannerulersimalluni.

Siumut eqqoriaanerit Kalaallit Nunaanni nunalerinermut sunniuteqartorujussuusinnaapput. Piffissap naatitsiviusup sivitsornera kiannerulernalu nutaanik naatitanik naatitsisoqarsinnaalerneranik nassataqassapput massakkullu naatinneqartareersut pissarsissutigisinnaanerit pitsaanerulerluni.

Silap pissusaata allanngorneranit ajornartorsiutinik nunalerisunit iliuuseqarfigineqartariaqartunik takkut toqassaaq. Silap pissusaata kissakkiartuinnarnera ilutigitillugu nappaatit uumasullu ajoqutaasut uumanissamut periarfissaat pitsaaneruleriartussaq, tamakkunungalu pineqatsaaliniarluni periutsinik assiginnigitsunik atuisariaqartariaqalersinnaallutik. Taakku tassasinnaapput toqunartut, akiuussutissalersuinerit kiisalu nunanit allanit uumasunit naasunillu eqqussukkanik nakkutillineq.

Naleqqussarneq

Periusissiap atuuffiani silap pissusaata allanngoriartornera qanoq isumaqassanersoq erseqqissumik ilisimaneqanngilaq. Kiannerulaalernissaa naatsorsuutigineqarpoq, taamaattoqli ukiumiit ukiumut allanngorarnerit annertunissaasa ukkatarineqarnissaat pingaarneruvoq. Allannngorarnerit taakkua tassasinnaapput ukioq panernersuaqarfiusoq, ukioq nillertoq ukiuunerani kiallunilu issittoq il.il. Unammilligassat taakku naapissinnaanissaannut nunalerinermik suliaqartut taamaamat sapinngisartik tamaat piareersarsimasariaqarput.

Ukkatarineqassapput:

- > Narsaatit imerterneqarsinnaanerisa pitsaannorsarnissaannut periarfissat, imerterutit aaqqissuussat imerteriffigisinnaasaannik annertusaanikkut, panernersuaqarnissaannut imeqarfissamaateqarnikkut, kisiannili aamma nunalerisut pitsaanerpaamik imerterisinnaanissaat siunertaralugu ilisimasaqarnerulernerisigut.
- > Karrinik siaruartigassanik peqqumaateqarneq, narsaatit ukiuunerani ajortissappata nerukkaatissanillu peqqumaateqarsinnaaneq.

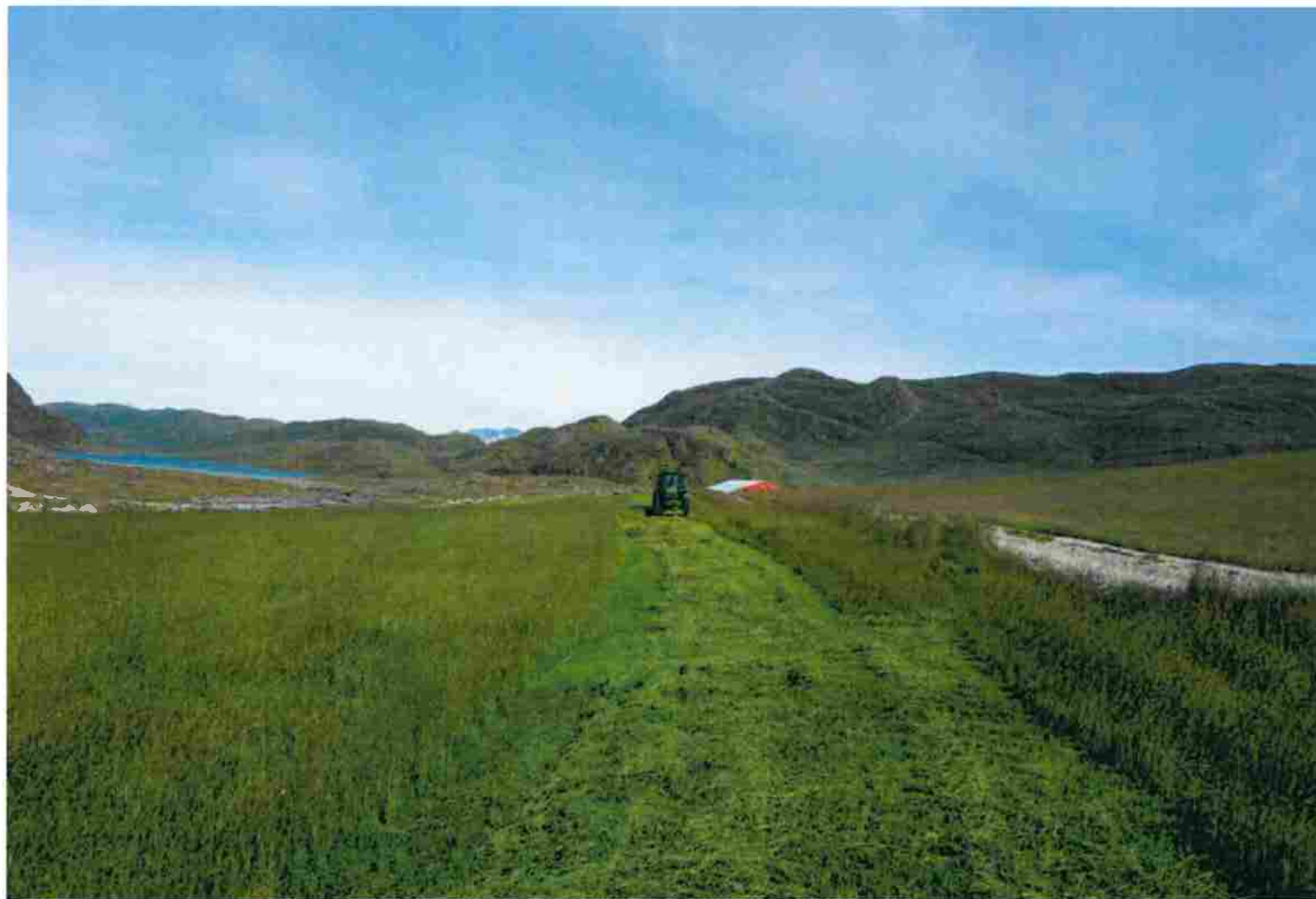
Takorluugaq anguniakkallu

Takorluugaq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi tunisassianik Kalaallit Nunaat inuussutissanik imminut pilersornerusoq

Tamakkiisumik anguniakkat

Nunalerineq pillugu periusissiaq anguniakkanik qulingiluanik sanarfineqarsimavoq. Anguniakkani ataasiakkaani tamani 2021-2024-mi aalajangersimasunik angusassanik killiffiler-sorneqarsimapput.

Ivikkanik killuineq

Nunalerineq pillugu Periusissiaq anguniakkat ataasiakkaat nassuiaataannik imaqarpoq. Anguniakkani ataasiakkaani tamani angusassat killiffiiniik naammassinninnissamik suliasat suut aallartittussaanerit nassuiarneqarsimapput

ANGUNIAGAQ 1 Ukiunut savaqqat 28.000-it toqorarneqartassapput	<ul style="list-style-type: none"> > 2024-mi savaqqat ukiunut 23.000-it toqorarneqassapput. > Nersutaasiviit nutaaliat ataaseq- marluk ukiunut sanaartorneqartassapput. > Fjárvsimik atuisut ukiunut tallimanik ilaneqartarnissaasa qulakkeernissaa. > Nutaamik inatsisilornissamik qulakkeerinninneq, nunaateqarfimmik nangitsinissap nutaamilluunniit pilersitsinissap pisariinnerulersinniarlugu. > Savanut arnavissanut tunisanullu tapiissutit allanngortinnissaannut periarfissanik misissuineq ingerlanneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 2 Ukiumi nerukkaatisanik nammineq tunisassiat 80 procentit	<ul style="list-style-type: none"> > Narsaatit annertussusaat narsaatinik nutaamik naatitsivigineqalersunik ukiunut 10 ha-inik annertusissapput. > Ivikkanit nerukkaatit pissarsissutigineqartut 2024-mi minnerpaamik 2000 FE/ha-miissaaq, nunalerinermik suliaqartut tamarmik agguaqatigiissillugit. > Naatitsivigineqartut nunataasa pitsanngorsarnissaannut periusissioritoqassaaq. > Misileraanikkut paasinarsissaaq sermersuarmit marraq naggorisaaatitut kalkinullu ilassutitut atorneqarsinnaanersut. > Ukiunut marloriarluni katersorneqarsinnaasunik ivikkanik naatitsinermut ilitersuusioritoqassaaq.
ANGUNIAGAQ 3 Naatitanik tunisassiorneruneg	<ul style="list-style-type: none"> > Naatitanik toqqorsineq assartuinerlu pillugit assartuinerup pitsanngorsarnissaannut naatitanik tunisassiorut, Neqi A/S, Royal Arctic Line pisiniarfiillu akornanni oqaloqatigiinneq aallartinneqassaaq. > Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ataani Misileraavimmik aallartitsineq. > Upernaviarsummi naatitanik misileraaneq annertusineqassaaq. > Nunaqarfinni naatitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik misileraaneq pillugu suliniutissatut siunnersuut.
ANGUNIAGAQ 4 Nunalerinermik inuussutissarsiummi imminut napatissin- neanerunerneq	<ul style="list-style-type: none"> > Ingerlatsiveeqqat amerlassusaat ikilineqassapput, ingerlatsiveeqqat amerlanerpaamik 35 procentii ikinnerpaamik 400-nik arnavissanik savaateqassallutik/savaaraateqassallutik. > Nunalerinermik suliaqartut akornanni ataavartumik nukissiuteqarnermik atuneq qaffanneqassaaq. > Inatsisit allanngortinneqassapput nunaateqarfinnut piginnittunullu amerlanerusunut tapersiisoqarsinnaalersillugu. > Inuussutissarsiuinik siuarsaanermut inatsit nutarterneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 5 Nunalerinermik suliaqartunut paasissutissanik naleqquttunik siammarlerineruneg	<ul style="list-style-type: none"> > Misileraanermik inernerusunik ukiumoortumik saqqummiussisinnaalernissap 2021-mi qulakkeernissaa. > Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ataani Misileraavimmik pilersitsineq. > Nunalerinermik ingerlataqartunut sulianik pikkorisaaanerit pitsanngorsarneqassapput. > Nunalerinermik ingerlataqartut akornanni attaveqatigiinnermik pilersitsineq. > Nunalerinermik paasissutissanik katersilunilu digitalinggorisaaneq.
ANGUNIAGAQ 6 Nunalerinermi pitsaanerusumik attaveqatigiinneq	<ul style="list-style-type: none"> > Attaveqatigiinnikkut pisariaqartinneqartut nunap assingani sumiissusersinissaasa qulakkeernissaa. > Narsaatinut aqqusinernik il.il. pilersitsineq pillugu iliuusissatut pilersaarusiortoqassaaq. > Nunalerinermik ingerlataqartunut assartuineq pillugu pilersitsinissamik oqaloqatigiinneq aallartinneqassaaq ajornartorsiullu pillugu nassuiaasiortoqluni.
ANGUNIAGAQ 7 Nunalerinermik ilinniarn- rup pitsanngorsarnissaa	<ul style="list-style-type: none"> > Nunalerinermik ilinniarniup siunissaa pillugu ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik suleqatigineqassaaq > Nunalerinermik ingerlataqartut ilinniartullu ingerlatsinermut aningaasaqarnermullu piginnaasaat ilinniartitaanikkut ilinniartitseqqinnikkullu pitsanngorsarneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 8 Allaffissornikkut tunngavinnik nutarterineq	<ul style="list-style-type: none"> > Nunalerinermik inuussutissarsiummik nunalerineq inuussutissarsiummillu siuarsaanermut sinaakkutissanik nutaanik inatsisilortoqassaaq. > Nunalerinermut inuussutissarsiuup imminut napatissinnerusinnaalernissaannut akiitsunik isumakkeerinninneq sakkutut qanoq atorneqarsinnaanersoq ersarissarneqassaaq. > Nunalerinermik ingerlataqartut massakkut atugaannik pisariaqartikkumaagassaannillu 2021-mi killiffilersuilluni nalunaarusiortoqassaaq. > Nunalerinermi paasissutissanik katersineq digitalinggorisaanerlu.
ANGUNIAGAQ 9 Kalaallit Nunaanni nunalerinermi inertartorneq alla	<ul style="list-style-type: none"> > Savanik angutivissanik tuttuutinillu tammajuitsussarsiorluni piniarneq periarfissaalissaaq. > Savap meqqui Kalaallit Nunaanni suliarineqarsinnaanersut nassuiaatigineqassaaq. > Kalaallit Nunaanni savap meqquinik suliaqarneq aallartissimassaaq.

Anguniagaq 1 Ukiumut savaaqqat 28.000-it toqorarneqartassapput

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiortfigisaq 2021-2024

- › 2024-mi savaaqqat ukiumut 23.000-it toqorarneqassapput.
- › Nersutaasiviit nutaaliat ataaseq- marluk ukiumut sanaartorneqartassapput.
- › Fjárvísími atuisut ukiumut tallimanik ilaneqartarnissaasa qulakkeernissaa.
- › Nutaamik inatsisiliornissamik qulakkeerninneq, nunaateqarfimmik nangitsinissap nutaamilluunniit pilersitsinissap pisariinnerulersinniarlugu.
- › Savanut arnavissanut tunisanullu tapiissutit allangortinnissaannut periarfissanik misissuineq ingerlanneqassaaq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- › Savaatillit tamarmik 2030-iutinnagu Fjárvísími atuilersimassapput.
- › Savaatillit savanit arnavissanit savaaqqanik pissarsisarnerat ataatsimut agguqatigiissillugu 1,4-miilersimassaaq.
- › Savat arnavissat tunisassiorsinnaanerit 5 procentimik qaffanneqassaaq, savamut arnavissamut ataatsimut savaaqqat toqorarneqartut kiilumut oqimaassusaannut uuttortarlugu.
- › Nerukkaatissat pioreersut atorlugit nerukkaatinik misissuueqqissaarneq tunngavigalugu nerukkaari-aatsimik pitsaangorsaaneq ingerlanneqassaaq.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Tamakkiisumik anguniarneqarpoq 2030-mi toqoraavinnut akuerisanut savaaqqat ukiumut 28.000-it toqorarneqassasut. Aallartinnerani anguniarneqarpoq savaaqqat 35.000-it toqorarneqassasut, Narsami toqoraavimmi amerlanerpaanik tiguneqarsinnaasut 35.000-iummata. Nunalerinerli pillugu kattuffinit nalilernerqarsimavoq savaaqqat ukiumut toqorarneqartartut ukiut qulit ingerlaneranni 20.000-init 35.000-inut amerlineqar-

nissaat piviusorsiunngitsoq, taamaammallu nutaamik anguniagaqarnissaq isumaqatigiissutigineqarsimalluni. Periusissiamut piffissaliussap kingorna nalileqqinneqarsinnaavoq savaaqqat ukiumut toqorarneqartartut 35.000-inut amerlillugit anguniagaqartoqalissanersooq.

Massakkut savaaqqat ukiumut 20.000-it missaat toqorarneqartartut, savaaqqat toqorarneqartut amerlinnerisigut Kalaallit Nunaanni savaaqqat neqaasa piumaneqarnerannik sulii annertunerumik matussuserneqarsinnaalissammata. Savaatillit akornanni savaaqqat tunisassiarineqartut amerlinnerisigut savaatillit angusaannut aamma iluaqutaassaaq.

Nunaleríneq pillugu isumasioqatigiinnermi 2019-imi ingerlanneqartumi, niuertarfinnit ilisimatitsissutigineqarpoq Kalaallit Nunaata savaarai akisugaluqisut tuniniarneri ajornartorsiutaangitsut. Patajaannerusumik tunniussisoqarsinnaanissaa niuertarfinnit ujjartorneqarpoq, nioqqutissat pisiniarfinniinnissaat qulakkeerniarlugu, soorlu nittarsaassilluni iliuuseqarnermi. Piumasarineqartut matussuserniarlugit neqit nunanit allaneersut pisiniarfinnit massakkut tikisinneqartariaqartartut.

Suliassat nassuiarnerat

1.1. Savaatillit tamarmik Fjárvísími atuissapput

Kinguaasiortitsineq nukittorsarniarlugu Fjárvísími atuineq inuussutissarsiummi savaatilinnut tamanut siaruartinneqassaaq. Fjárvísími atuinnik kinguaasiortitsinermik nukittorsaaneq savaateqarnermi inuussutissarsiuteqartunit tunisassiorneq annertunerulersinnaavoq savaaqqanik pissarsiat annertunerulersinnerisigut, neqip pitsaassusaata qaffanneratigut savaaqqallu toqorarneqartut anginerulersinnerisigut.

Savaatillit inuussutissarsiutinut tapersiisummik pissarsisinaassappata Fjárvísími taamaammata atuisussaatinneqassapput.

Fjárvísími aqqitassanik ajornartorsiuteqarpoq. Fjárvísíslan dimiutoorpoq Islandimi kinguaasiortitsinermut aqqissuussaammata, savaatillilli iliuuseqarumasut savaatilinnut Fjárvísími atuinnissamut tunuarsimaartunut ikiuunnissamut piareersimapput. Inuussutissarsiutinut tapersiisarneq pillugu ataavartumik siunnersortimik savaatillit atorsinnaasaannik pilersitsisoqassaaq. Savaatillit ilaat ikiuukkumallutik neqerooreersut "Fjárvísímut siunnersortit" atorfinitsissinnaanera pissusissamisoorpoq.

Aningaasat: Fjárvísímut siunnersortímut ukiumut tapiissutaa-sartussat 100.000 koruuniussapput. Sinneri atuisartunit akiler-neqartassapput. Fjárvísí pillugu ukiumut pikkorissartitsisarner-nut 25-50.000 koruuniussapput.

1.2. Nersutaasivinnik nutaallianik sanaartorneq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi nersutaasiviit pisoqqat aser-fallassimaqisut pigineqartut nutaanik taarserneqassapput. Nersutaasiviit pisoqqat arlaqartut suleriaatsinut pisariusumik sulinar-tumillu aqqissorneqarsimapput. Nutaamik nersutaasi-veqalernikkut nerukkaanermut saliinermullu nutaanik periusil-innut nunalerinermik suliaqartut suliaasaat ikilisinneqassapput, taamalu uumasuutit amerlinissaannut periarfissaqalerluni.

Nersutaasiviit sanaartorneqartussat piujuaannartitsisumik aningaasaqarnissamut tunngaviliisinnaasunik uumasuteqar-sinnaatitsissapput, massakkullu ikinnerpaamik savat arnavissat 400-uunissaat nalilerneqarpoq.

Taamaattumik nersutaasiviit nutaat tamarmik sananeqartari-aqartassapput savanut arnavissanut ikinnerpaamik 400-nut inissaqartissallugit.

Nutaamik nersutaasiviliornissamut taarsigassarsisinaanissaq periarfissaassanngilaq narsaatit naatitsivigineqartut ivikkanil-lu ukiumi nerukkaatissanit pissarsissutigineqarsinnaasut ner-sutaasiviup annertussusaani uumasutigineqarsinnaasunut nerukkaatit pisariaqartinneqartut matussuserneqarsinnaan-ngippata. Nunalerinermik suliaqartut nutaanik nersutaasivili-or-nissaannut ajornartorsiutit ilagaat namminneerlugit aallarniutit ut aningaasaliisussaammata. Nersutaasivimmu nutaamut aningaasaliineq 2 million koruunit missaanniippata, nunaleriner-mik suliaqartoq nammineq aningaasaliissutigisinnasaa anner-tussaaq tamannalu ajornakusoortittarpaat. Taamaammat peri-ussiaq ingerlanerani nersutaatinut nutaanut nammineq ani-ngaasaliissutissanut piumasaqaatip atorunnaarsinneqarnissaa kissaatigineqarpoq.

Suliffeqarfik Future Rundbuehaller Nunalerinermik Siunnersor-teqarfik suleqatigalugu Kalaallit Nunaannut naleqqussakkamik savanut nersutaasivimmik ilusilersuisimavoq. Nersutaasivik suliniutitut naammasseriikkatut ilusilersugaavoq illutaa aqqis-sorneralu ilanngullugit. Aqqissuussanik namminerisamik inger-lasunik assigiinngitsunik aqqissorneqarsimavoq ilaatigut anaajaanermut nerukkaanermullu. Nersutaasiviup sapinngisa-mik akikinnerpaamik Kalaallit Nunaannut nassiunneqarsinnaa-nissaannut ilusilersorneqarsimavortaaq, nunalerinermillu suli-aqartup annertunerpaamik nammineerluni sulisinnaanissaa aallaavigineqarluni.

Nersutaasivinnut oqorsarneqanngitsunut sanilliullugu oqorsar-nikunik sanaartortoqarnissaanik inner-suussuteqartoqarsinnaa-nersoq misissueqqissaarfigineqassaaq. Nersutaasiviit oqorsak-kat atornissaat iluaqutitaqarsinnaavoq erseqqissarneqassaaarli oqorsakkanik nersutaasiviliornermi iluaqutaasut aningaasar-tuuteqarnerunermut ajoqutaasinnasunullu nallersuunneqar-sinnaanersut.

Piffissap piaqqiorfiusup aallartinnerani piaqqornernut atatil-lugu nersutaasiviup uninngasuutigisinnasaa ajornartorsi-uteqartarpoq, tamannalu nutaanik nersutaasiviliornerni eqqarsaatigineqassaaq.

Anigaasaqarneq: Nersutaasiviit nutaat ukiumut 1-2 sananeqar-tassapput, ataaseq 2 million koruunit missaanni akeqarpoq.

1.3. Nersutaasiviit naqqinik pitsanngorsaaneq

Nersutaasiviit naqqinut nutaanut taarsigassarsititsinissamut maannamit akuersisoqartalissaaq naqqit nutaat uumasuutit peqqinnerulernissaannut iluaqutaasinnasappata. Nutaanik nate-qalerpat eqqiaaneq ajornannginnerulersinnaavoq naqqillu nillu-nganginnissaat nappaatinillu nassataqannginnissaat qulakkeer-sinnaallugu. Strækmetalnik naternut aallarniutigalugu tapiis-suteqartoqartassanngilaq, qinnuteqaatilli ataasiakkaarlugit nalilersorneqassapput. Plastikkinilli nateqaraanni savat kukif-fai annertusisamik malinnaavigineqassaput, plastikkinik nate-qaraanni kukiffaat nungullannginnerusaramik ukiumoortumillu taamaammat killorneqartariaqassallutik.

Aningaasat: Naqqit plastikitalit nutaat ukiumut 1-2, nateq plastikitalik 400.000 koruunit missaanni akeqarpoq.

1.4. Nunalerinernik nutaanik pilersitsineq nangitsinerlu pisariillisarlugit

Nalunaarusiarineqarsimasuni ersarissarneqarpoq nunaleriner-nik pioreersunik nangitsineq nutaanilluunniit pilersitsineq pisa-riusorujussuusut, amerlasuutigut nunaateqarfiup nutaap piuju-aannartitsisumik imminut napatissinnaalernissamut ajornartor-siuteqarneranik kinguneqarsinnaasarluni. Nunaateqarfimmik nangitsisup taarsigassarsianik suliat aamma nangittussaa-vai, taamalu akiitsut nunaateqarfimmut attuumassuteqarsinnaasut tamarmik aamma tigussallugit. Nunalerinermik suliaqaleqqaa-nut nunaateqarfinnut pioreersunut sanilliullugit tapersiinnasamut periarfissat aamma pitsaavallaanngillat.

Inatsisit taamaammat misissorneqassapput, nunaateqarfimmi-lu nangitsineq nutaamilluunniit aallartitsineq pisariinnerullunilu aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaanissaa siunertaralu-gu inatsisilior-toqassalluni. Nunalerinermik suliaqartut amerlas-

susaat attatiinnarneqassappat amerlineqarlutilluunniit taman-na pisariaqarpoq. Tamannalu pisariaqarpoq savaaqqat tunineqartut malunnaatilimmik amerlissappata.

Aningaasat: Inatsimmik allannguinnermut aningaasartuutigineqartussat, suliaasat nassuiarnerini 8.1-mi allassimavoq.

1.5. Savanut arnavissanut tunisinermullu tapiissutit aalajangersimasut

Nunalerineq pillugu 2019-imi isumasioqatigiittoqarnerani oqalisigineqarpoq neqit tunineqartut annertussusaannut tunisinermut tapiissutit katinnerat tunniunneqartarnissaannik massak-kut periuseqarnermut taarsiullugu tunineqartut kiilumut aalajangersimasumik tapiissutigineqartarnissaat aalajangersaavi-gineqassanersoq. Massakkut periuserineqartoq naapertoraan-ni savaatiliup siumoortumik ilisimasinnaangilaa qanoq annertu-tigisumik tunisinermut tapiissutisissanerluni, taamaammallu savaatillit missingersuusiorlutik pilersaarusiorniarnerat ajor-nakusoorluni.

Savanut piaqqiortunut tapiissutit assinganik nalorninartumik tunniunneqartarput. Tapersiissutit taamaammatt uumasuutit amerlinissaannut taamalu amerlanerusunik tunisinissamut tunngavilersuutigineqarsinnaangillat, kiilumut tunisanut sava-mulluunniit arnavissamut ataatsimut tapiissuteqarnerminngar-nit. Savanut arnavissanut tapiissutit uumasuutit amerlassusa-sa amerlinissaannik attatiinnarnissaannilluunniit siunertaqar-mat, imaalineqarsinnaavoq uumasuutit ukiup siulianut sanilliul-lugit minnerpaamik amerlaqatigippagit aatsaat savanut arna-vissanut tapiissutisisoqarsinnaasoq. Procentialunnik nikingas-uteqalaarsinnaanerannik akuersaarsinnaaneq sulissutigine-qarsinnaavoq.

Taamaammatt nassuiaasiortoqassaaq aalajangersimasumik tapersiisarnissap iluaqutaasinnaaneranik erseqissaasumik, aningaasaliissutillu maanna savanut piaqqiortunut tunisinermullu tapiissutitut atatillugu pisinnaanersoq.

Aningaasat: 200.000 koruuninik aalajangersimasumik tapiis-suteqassapput. Aningaasaliissutigineqartut amerlineqarput savaatigineqartut amerlisarnissaannut kajuminnerulersinniar-lugit, 500.000 koruunit savanut arnavissanut aamma 1 million koruunit tunisinermut tapiissutitut.

1.6. Nerukkaanermut periusissiaq

Nunalerineq pillugu isumasioqatigiinnermi uumasut nakorsaata oqarneratut, savaatillimmut uumasut naavi motoreqarfiupput, taamaammallu "motoori" ingerlalluassappat savat piffissani eqqortuni eqqortumik katiterneqarsimasunik nerukkarneqar-nissaat pisariaqarpoq. Paasinarpoq savaatillit ilai nerukkaanermut pitsaanerpaamik pilersaaruteqanngitsut, taamaammallu Kalaallit Nunaanni savanut nerukkaanermik periusissior toqar-tariaqarluni. Nerukkaanermut periusissiaq savaatillit pitsaasu-mik nerukkaanermut pilersaaruteqartut suleqatigalugit Nuna-lerinermik Siunnersorteqarfimmit avataaniilluunniit siunner-sortimik ineriartortinneqarsinnaavoq.

Aningaasaqarniarneq: Nunalerinermik siunnersorteqarfik ingerlatsinermut aningaasaliissutigineqartartut pillugit pilersaarusiussapput, allaanerusumik aaqqiisoqarsinnaalluni siun-nersortimut avataaneersumut 200.000 koruunit aningaasaliis-sutigineqarlutik.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Pitsaanerusumik piaqqiortitseriaaseqarnikkut piaqqiortitsine-rup pitsaanerulersinnissaannik pilersaarutit savanik piaqqior-titsinermut tunisassiornerup pitsaanerulernissaanut ilaassap-put (Nunarsuarmi anguniakkat 2.3, 2.4, 2.a aamma 8.2). Tekno-logimik nutaamik atuisoqalissaaq teknologilluunniit pioreersut Fjárvísilu pitsanngorsarlugit (Nunarsuarmi anguniakkat 2.4 aamma 2.a). Nunalerinermik suliaqartut kattuffiilu peqataatin-neqarsimapput soorlu aamma siunissami peqataatinneqassa-sut, suliamik suleriaatsimilu pillugit ilisimasaat pingaaruteqar-mata (Nunarsuarmi anguniagaq 16.7).

Takussutissat

Neqi A/S-imi toqoraavinnilu akuersissuteqartuni allani savanik savaaqqanillu tunitsivigineqartartuni toqoraanernik kisitsisaa-tit tunngavigalugit savaaqqat toqorarneqartut amerlassusaan-nik anguniagaq naatsorsorneqassaaq.

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- » Ukiumut nersutaasiviit nutaat neriorsuutigineqartut amerlassusaat.

- > Savaatillit Fjárvisimik atuisut amerlassusaat.
- > Toqoraanermi kisitsisit uumasuutinillu kisitsinerit tunngavigalugit savaaqanik pissarsiarineqartut nalunaarsornerat.

ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-saangilaq	<p>2.3: 2030 sioqqullugu inuussutissanik tunisassior-tunut annikitsunut nunalerinermi tunisassiorsinnaassu-seq isertitallu marloriaatinngorsimassapput, pingaartumik arnanut, nunat inoqqaavinut, ilaquta-riit nunalerinerannut, uumasuutinut aalisartunullu, tamanna nunamut isumannaakkamut assigimmillu periarfissaasoq, tunisassiornermi isumalluutit pilersuinerillu allat, ilisimasat, aningaasatigut kiffartuussinerit, niuerfiit, naleqarnerulersitsinis-samut periarfissat, kiisalu nunalerinerup avataani sulisoqarneq aqutugalugit.</p> <p>2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataanngitsumik tunis-as-sioriaatsinik qulakkeerinnittoqassaaq nunaleriner-milu suleriaatsit nungullajaatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassior-nermillu qaffaasut, pinngortitami ataqatigiinnernik allanngutsaaliusut, silap pissusiata allanngoriar-torneranut, ingasattumik silarlunnernut, panerner-suaqarnermut, qar-sutsinernullu ajunaarnersuarnul-lu allanut tulluarnissamut piginnaasanik nukit-torsaasut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsanngorsaasut.</p> <p>2.a: Nunalerinermi attaveqaateqarneq, nunalerinermik ilisimatusarnermi siunnersortitullu kiffartuussi-nerni, ator-torissaarutit ineriartortinnerini kiisalu naasut uumasuutillu uumassutsikkut kingornussas-sani toqqorsivinni aningaasaliinerit annertusine-qassapput, nunani ineriartortitsiffiusuni nunaleri-nerup tunisassiorsinnaassusaa pitsaanerulersinni-arlugu, pingaartumik nunani ineriartortitsiffiun-nginnerpaasuni.</p>
ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsi-ornikkullu suariartorneq	<p>8.2: Aningaasarsiornikkut naammassisaqarsinnaassu-seq assigiinngissitaarisitsinikkut, teknologiit pitsaanerulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffa-sinnerulernera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasis-sumik naleqarnerulersitsinerup sulisusanillu annertuunik pisariaqartitsisut ingerlataqarfiit isiginiarnerisigut.</p>
ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertuillu-arneq sullis-sivillu qajan-naatsut	<p>16.7: Akuersaartunik, ilanngutitsisunik, peqataatitsisu-nik, sinniisuuffigineqartunillu aalejangiisarnert qulakkeerneqassapput.</p>

Anguniagaq 2 Ukiumi nerukkaattissaniit nammineq naatitat 80 procentit

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiortfigisaq 2021-2024

- > Narsaatit annertussusaat narsaatinik nutaamik naatitsivigineqalersunik ukiumut 10 ha-inik annertusisassapput.
- > Ivikkanit nerukkaatit pissarsissutigineqartut 2024-mi minnerpaamik 2000 FE/ha-miissaaq, nunalerinermik suliaqartut tamarmik agguaqatigiissillugit.
- > Naatitsivigineqartut nunataasa pitsanngorsarnissaannut periusissior-toqassaaq.
- > Misileraanikkut paasinarsissaaq sermersuarmik marraq naggorissaatinut kalkinullu ilassutitut ator-neqarsinnaanersut.
- > Ukiumut marloriarluni katersorneqarsinnaasunik ivikkanik naatitsiner-mut ilitser-suusiortoqassaaq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Ilassutitut nerukkaattissat Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut pissarsiarineqalersinnaanersut nassuiarneqassaaq.
- > Nunalerinermik suliaqartut ivikkanik naasunillu allanik naatitsinermik taamaallaat suliaqartut amerlanerusut pilersinneqassapput.
- > Narsaatit imerterneqarsinnaast annertusineqassapput.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Savaatilinnut savaateqarfimmik ingerlatsiner-mut aningaasar-tuutaasa ilarujussuat nerukkaattissanik avataanit eqqussiner-mut ator-neqartarput. Ukiuunerani nerukkaattissat pisariaqar-tinneqartut ilaat annertunerusoq nammineq naatinneratigut, soorlu ivikkanik naatitsinikkut ilassutitullu nerukkaatinik Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartunik atuinnikkut, neruk-kaatinut katillugit aningaasartuutit appartinneqarsinnaapput.

Suliassat nassuiarnerat

2.1. Narsaatiniik naatitsivinnik nutaanik pilersitsineq

Ukiunerani nerukkaatissanik nammineq naatitsinerup anner-tusinissaanik anguniagaq angussagaanni narsaatit naatitsivigineqartut annertusingaatsiarneqarnissaat pisariaqarpoq. Kalaallit Nunaanni narsaatiniik nutaanik pilersitsineq pisariullunilu akisuvoq, nunat narsaasiassat annikinnerat, piiagassanik ujarappassuaqarnera nunat nalinginnaasumik aqqusinertigut attaveqaatilullutik siammasissorujussuarmiinnerat pissutigalugit. Taamaammat narsaatinut pilersinniarneqartunut aqqusineqarnissaa pisariaqarpoq, taamaanngippat nunalerinermik suli-aqarnermi maskiinat atortullu sulinerup atugassat narsaatinukaassinnaangilai.

Narsaatiniik nutaanik pilersitsivigineqarnissamut periarfissaqartut nalunaarsorneqassapput uortarneqarlutik. Nunap uortaanikkut nalunaarsuinikkullu aqqusernit annertusarnissaat pilersaarusiorneqarsinnaavoq kiisalu sumiiffiit "kommunemi pilersaarusiornermi Namminersorlutik Oqartussanit soqutigineqartut" nalunaarsorneqassapput nutaanik narsaasiornissamut periarfissat allat pilersaarusiornernit ajoquserneqaqunagit.

Aningaasaqarneq naatitsineruululeqartit eqqarsaatigalugit narsaatit nutaat qanoq pitsaanerpaamik pilersinneqarsinnaanerannik ilitersuusiortoqassaaq. Iltersuut taamaattoq atorlugu narsaateqarfissat naleqqunnerpaamik nunalerinermik suli-aqartunit avataaniillunniit suliassinneqarsimasinaasunit piarsarneqarsinnaassapput.

Aningaasaqarniarneq: Anguniakkatut narsaatit nutaat 10 hamik narsaasiarneqartassaput, hamut ataatsimut 60.000 koruuniulluni, ukiumut tapiissutigineqartut 600.000 koruuniussapput.

2.2. Marlorialuni katersugassanik ivikkanik naatitsinissamut periusissiaq nutaaq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suli-aqartut ullumikkut ikittuinnaat ukiumut ivikkanik marlorialutik katersisarput. Marlorialuni katersisarnissamik periuttip atorneratigut ivikkat pissarsissutigisinnaanerannik annertusissaaq, pingaarnervorli ivikkat katersorneqartut pitsaassusaat pitsanngorsarneqassammata nerukkaatigineqarneranilu pitsaanerusumik naleqalissallutik.

Taamaammat Kalaallit Nunaanni naatitsinerup atugassarititaasunut naapertuut tumik marlorialuni katersisarnissamik periusissior-toqassaaq. Nunalerinermik Siunnersorteqarfik

Misileraavik Upernaviarsuk suleqatigalugu periusissiaq suli-rissavaa.

Aningaasaqarniarneq: Nunalerinermik siunnersorteqarfik ingerlatsinerup atugassarititaasunut naatitsivigineqartut pillugit pilersaarusiussapput, allaanerumik aqqiisqarsinnaalluni siunnersortimut avataaneersumut 200.000 koruunit aningaasaliisutigineqarlutik.

2.3. Issup sananeqaataanik pitsanngorsaanermut periusissiaq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi nunap qanoq suliarinissaanut takussutissalimmik tunngaveqarneq ukkatarineqarnerusimanngilaq, imaappoq naggorissaatinik eqqortunik atuineq eqqortunillu annertususeqartunik. Tamassuma malitsigisaanik nunami naatit naalluarnissaannut atugassarititaasut pitsaanerpaanngeratarsimasinnaapput. Misissuinerit nutaanerpaat ilaatigut takutippaat nuna naatitsivigineqartuq nalinginnaasumik pH-qarnera appasippallaartoq, tamannalu naatit inuussutissanik tiguisinnaanerannut isumalerujussuuvuq.

Nunalerinermik suli-aqartuni taamaammat issup sananeqaataanik misissueqqissaartoqassaaq, taamaalluni naggorissaaneq minnerunngitsumillu kalkilersuineq sumiiffimmi pissusiviusut tunngavigalugit naleqqussarneqassallutik. Sulineq manna aallartinneqareerpoq Nunalerinermilu Siunnersorteqarfik siunnersortimik atorfinittisimavoq suliassaqqarfimmik tamatumingna isumaginnittussamik.

Nunamit misissugassat Kalaallit Nunaanni misissorneqarsinnaassappata iluaqutaassaaq. Tamanna assartuinerup piffissamik aningaasartuutinillu sipaarfiussaaq, kiisalu misissugassat Kalaallit Nunaanni immikkut atugassarititaasuusinnaasunut naleqqussarneqarsinnaassallutik. Tassunga atatillugu sulisut ilinniartinneqarnissaat, atortunik pisisoqarnissaa kiisalu misissuinerup pinngoriartortitsinerup (processorsip) Kalaallit Nunaanni atugassarititaasunut naleqqussarneqarnissaa pisari-aqartinneqassaaq.

Uumasut anai aalajangersimasumik naggorissaatit nunalerinermik suli-aqartunit massakkut atorneratigillat. Nunalerinermik suli-aqartut ilaqarput uumasuutiminnit naggorissaatinik atuisunik, ilaqarpulli qaleriiaarlugit illuartitsinnartartunik.

Sermersuarmit marraq ukiuni kingullerni ukkatarineqalerallutuinnaarsimapput, ilaatigut sermersuarmit marraq aatsitassatut nunarsuarmi nunalerinermut avammut nioqqutigineqarsinnaanera pillugu Minik Rosingip suliniutaa pissutigalugu. Sermersuarmit marraq nunami inuussutissanik assigiinngitsunik pilersui-

nissamut pingaarutilinnut ilaasinnaapput, kalkeqarneralli pingaartumik soqutiginaateqarpoq Kalaallit Nunaanni nunaatit amerlanersaat nalinginnaasumik pH-mik nalingat appasippallaartut pitsaanerulersissinnaappassuk.

Kalaallit Nunaanni naatitat naatinneqarnerpaasartut uumasuutinit naggorissaatinik fabrikkinilu sanaanik qanoq naggorissarneqarnissaat pillugu naggorissaanermut missingersuummik periusissioqassaaq. Periusissiaq Nunalerinermik Siunnersorteqarfimmit Misileraavik Upernaviarsuk suleqatigalugu inerisarneqassaaq. Sulinerup aallartinnerani imaassinnaavoq nunamik pitsanngorsaaneramik immikkut ilisimasalinnik avataanit siunnersorteqarnissamik pisariaqartitsisoqarsinnaavoq.

Naggorissaatissat pitsaasumik pilersaarusionerqarpata, ingammik narsaatit pH-at pitsaanerulersinniarlugu ukkatari-neqarpat, tamatumani naatitat pisariaqartitaannik nuna inuus-sutissaanik siammarteriffigalu pineqarpat, nunamut inuussutissat avatangiiserineqartumut kuunnissaata aarleqqutigine-qarnissaa millisinneqarsinnaavoq.

Aningaasaqarniarneq: Nunalerinermik siunnersorteqarfik ingerlatsinermut aningaasaliissutigineqartartut pillugit pilersaarusiussapput, allaanerumumik aqqiisoqarsinnaalluni siunnersortimut avataaneersumut 200.000 koruunit aningaasaliis-sutigineqarlutik.

2.4. Narsaatit imerterneqarsinnaanersisa pitsanngorsarnissaat

Nunalerinermik suliaqartut arlaqartut narsaatiminnik ilaanil-luunniit imerterinissamut periarfissaqareerput. Nunaleriner-milli suliaqartut aamma ilaqarput imerterinissamut periarfis-saqanngitsunik, taamalu naatitamik pitsaanerpaamik naatinnis-saannut, pingaartumik panernersuaqartillugu ajornartorsiuti-paapat.

Imerterissutinik pilersitsineq akisusinnaasarpog imertereri-aaseq atorneqarsinnaasog apeqqutaalluni. Imerterissummut inuussutissarsiutinut tapernerneqarnissamut periarfissaqa-reerpoq aalajangersimasumik ernialinnik taarsigassarsinikkut namminerlu 10 procentimik aningaasaliinikkut, aningaasalii-nerulli allatut katiterneratigut nunalerinermik suliaqartut aningaasaliinissamut kajumissaarneqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni imertereriaatsit assigiinngitsorpassuit misi-larneqarsimapput, periutsillu sorliit pissarsissutaanerpaasin-naanersut ersarissassallugu pisariaqarpoq. Periutsimut ataatsimut killilerneqarsinnaanngilaq nunalerinermik suliaqartut atugaat assigiinngitsorujussuummata. Narsaatinik imerteriner-

mut pikkorissaasoqartareeraluartog, nunalerinermik suliaqar-tut narsaatinik imerterinermik ilinniartinneqarnissaat ukkata-rineqartuartaqarpoq.

Nunalerinermik suliaqartut imerteruteqartut erngulluunniit nukinganik nukissiuuteqartut ilaasa imeqarniarneq ajornartor-siutigaat 2019-imi ukioq taanna panersimammatt. Imeqarfiit narsaatinik imerterinermut nukissiornermullu pisariaqartunut atorneqarsinnaasut sumiissusersinissaat pisariaqarpoq, nuna-lerinermik suliaqartuni imerterutinik pilersitsinernut pilersaa-rusionermermi ilanngunneqarsinnaaqqullugit.

Aningaasaqarniarneq: Narsaatit imerterneqartarnissaannut periusissamik misissuinissamut 500.000 koruunit atorneqar-tussatut naatsorsuutigineqarpoq. Aningaasalersueriaatsinut assigiinngitsunut taarsersugassanut taarsersugassaanngit-sunullu taarsigassarsinermi tigutsisissat piumasaqaataasut unitsikkallarneqarneri ukiumut 300.000 koruunit missaanni naleqassaaq.

2.5. Nunaatillit naatitsinerinnarmik ingerlataqartut amerlanerusut

Sumiiffiit ilaanni naatitsiviulluarsinnaasunik nutaanik peqar-poq, neriniartitsiviilli pitsaavallaarnatik taamalu nunaleriner-mik suliaqartunik pilersitsisoqarsimanani. Naatitanik, pingaar-nertut ivikkanik naatitsinerinnarmik savaatilinnut allanut tuni-neqarsinnaasunik nunalerinermik suliaqartunik pilersitsinikkut naatitsivigineqarsinnaasut atorluarneqarnissaat kissaatigine-qarpoq. Nuernikkut periutsimik suliaqartoqarnissaa pisaria-qarpoq, soqutiginnissinnaasut aallartisarnissaannut pitsaa-nerpaamik ikiorneqarsinnaaqqullugit.

Aningasarniarneq: Uumasuuteqarnermit naatitsisartunngorneq immikkut annerusumik aningaasartuuteqarfionngilaq, naatsor-suutigineqassammatt tamatumunnga aningaasarpassuit atorne-qassanngimmata. Assersuutigalugu savaatilinnigorniartumit imaluunniit nersutaatilinnigorniartumit aningaasat ikinnerusut atorneqassammata, naatitsisartunngorniartup 2 million koruu-nit aallartittsarnernimut atussammagit.

2.6. Ilassutitut nerukkaatissat Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut

Ilassutitut nerukkaatissat eqqussorneqartut ilaasa Kalaallit Nunaanni ilassutitut nerukkaatissanik tunisassiarineqartunik taarserneqarnissaat ukkatarineqassaaq. Kalaallit Nunaanni savanut nerukkaatissanik tunisassiorinissamut periarfissar-passuaqarpoq, pinngortitap pissarititaannik sulialluunniit allat sinnikuinit tunisassianik.

Fiskemelit savanut nerukkaatigineqartartuni naleqqunnerpaanut ilaapput, savat pisariaqartitaannik atorussiasanik pingaarutilinnik arlalinnik imaqtut. Aalisakkeriviit alisakkanit eqqagassarpassuaqarpoq fiskemeliliarineqareersunik fiskemeliliarineqarsinnaasunilluunniit. Tamanna ilassutitut nerukkaatiginisamat savaatilinnit soqtigineqartorujussuuvog.

Rejemelit savanut ilassutitut nerukkaatigalugit misileraasogaarsimavoq. Rejemelilli taamani pujoralattut suliaasimapput savaatilinnullu atorumaalluinnarsimallutik. Rejemelilli iisartakkatut naqinneqarsinnaappata savanut nerukkaatitut immaq atorineqarsinnaapput.

Qeqqussat savanut nerukkaatitut sivisuumik atugarineqarsimapput, pingaarnertut savat namminneq sissaliarlutik qeqqartortarlutik. Nunalerinermik suliaqartut namminneq qeqqusanik aamma aallertarput savanut nerukkaatiginiallugit. Qeqqussat nerukkaanerme aqqissuussaannerusumik atorineqarnissaat kissaatigineqarpoq, qeqqussat savanut pitsaasunik inuussutissaqarluarmata. Kalaallit Nunaat qeqquaqarluarpoq, misissorneqassaarluk katersorlugit qeqqusanilluunniit tunisassiat allat sinnikuinik atuinnikut savanut nerukkaatissatut tunisassiarineqarsinnaanersut.

Puisinit arfernillu iginneq savanut ilaasutitut nerukkaatitut immaq aamma atorineqarsinnaavog, atorineqarsinnaanersorlu misissorneqassaaq soorlu aamma puisinik arfernillu tunisinernit iginneq sananeqarsinnaanersog misissorneqassasog.

Aningaasaqarniarneq: Nerukkaatinut ilassutigineqartartut toqqaannartumik nunalerinermut ilaatinneqanngillat, taamaattumik eqqortumik akeqartinnissaat ajornakusoorpoq. Suliniutnulli pilersitsinermut 500.000 koruunit angullugit tapiisuteqartoqarsinnaavog.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Narsaatit naatitsivigineqartut annertusinerisigut naatitsinerulerneq nunamillu pitsanngorsaannikkut nutaamillu naatitsieraaseqalernikkut naatitsinermi tunisassiorneq kivinneqassaaq (Nunarsuarmi angusassat 2.3 aamma 2.4). Naatitsinermi periusissiat sunniuteqarluartut atornerisigut issullu sananeqaataa piginnaasaasa naatitsinermut pitsanngorsarnerisigut pissarititanik piujuaannartitsisumik sunniutilimillu atorluasaasqarnissaa qulakkeerneqassaaq (Nunarsuarmi angusassat 6.4, 12.2 aamma 15.1).

Takussutissat

Nunalerinermik Siunnersorteqarfimmit paasissutissat tunngavigalugit nerukkaatit tunisassiarineqartut eqqussorneqartullu pillugit nalunaarsuinerit. Ilassutitut nerukkaatit Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut, soorlu fiskemelit qeqqusanillu nerukkaatit nerukkaatinut nammineq tunisassianut ilaatinneqassapput.

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- Narsaatit, narsaatit nutaat pissarsissutigineqartartullu pillugit paasissutissat Nunalerinermik Siunnersorteqarfimmit katersorneqartut
- Sermersuarmit marrarmit misileraanermit inernerusut

ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sangilaq	2.3: 2030 sioqqullugu inuussutissanik tunisassiorunut annikitsunut nunalerinermi tunisassiorsinnaassuseq isertitallu marloriaatinnorsimassapput, pingaartumik arnanut, nunat inoqqaavinut, ilaqutariit nunalerinernut, uumasutitut aalisartunullu, tamanna nunamut isumannaakkamut assigiimillu periarfissaasog, tunisassiornermi isumalluutit pilersuinerillu allat, ilisimasat, aningaasatigut kiffartuussinerit, niuerfiit, naleqarnerulersitsinissamat periarfissat, kiisalu nunalerinerup avataani sulisoqarneq aqutigalugit.
	2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataangitsumik tunisassioriaatsinik qulakkeernittuqassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullajaatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiornermillu qaffaasut, pinngortitami ataqatigiinnernik allanngut-saaliusut, silap pissusiata allanngoriartorneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qarsutsinernullu ajunaarnersuarnullu allanut tulluarnissamat piginnaasanik nukittorsaatut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsanngorsaasut.
ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaarnerlu	6.4: 2030 sioqqullugu ingerlataqarfiit tamarmik iluanni imermik atuinnermik pisariillisaaneq malunnartumik annertusineqassaaq, aamma imissaaleqineq illuatungilerniarlugu imermik piujuartitsisumik katersuineq pilersuinerlu qulakkeerneqarluni, imermillu inuit amigaaqartut amerlassusiat malunnaatilmik ikilisillugit.
ANGUNIAGAQ 12 Akisussaasuseqartumik atuineq tunisassiornerlu	12.2: 2030 sioqqullugu pinngortitami isumalluutit piujuartitsisumik aqutsineq kinguneqarluartumillu atuineq anguneqassaaq.

Anguniagaq 3 Naatitanik tunisassiorneruneg

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaaruisiorfigisaq 2021-2024

- > Naatitanik toqqorsineq assartuinerlu pillugit assartuinerup pitsanngorsarnissaanut naatitanik tunisassiorut, Neqi A/S, Royal Arctic Line pisiniarfiillu akornanni oqaloqatigiinneq aallartinneqassaaq.
- > Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ataani Misi-leraavimmik aallartitsineq.
- > Upernaviarsummi naatitanik misileraaneq annertusineqassaaq.
- > Nunaqarfinni naatitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik misileraaneq pillugu suliniutissatut siunnersuut.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Periutsip "Indoor farming"-ip Kalaallit Nunaat tamakkerlugu siammartinnissaa

Anguniakkap tunuliaqutaa

Naatitat inuussutissanik nerisaqarnermut pingarutilinut ilaasariaqarpoq, naatitalli Kalaallit Nunaanni akisoorujussuupput. Nalinginnaasumik killilimmik atasinnaanerannik, assartortariaqarnerannik immikkullu ittumik toqqortarineqatariaqarnerannik tamanna pissuteqarpoq, taamalu assartuinermut aningaasartuutit qaffasissorujussuullutik.

Naatitat ilaat Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut amerlipata naatitat akiinik appaalaarnermik nassataqarsinnaavoq, pingaarnertulli anguniarneqartoq tassaavoq naatitat nutaajunerat pitsanngorsarneqarnissaat.

Naatitanik assigiinngitsunik Upernaviarsummi misileraasoqareerpoq Kujataanilu naatitat assigiinngitsut naatinneqartareerput, soorlu naatsiaat, ruuat, kuanniisat il.il. taakkulu pingaarnertut Kujataani tuniniarneqartarput sineriammili sumiiffinni allani aamma tuniniarneqartarlutik.

Nuummi suliffeqarfiit arlaqartut "indoor farming" atorlugu naatitanik tunisassiornermik ukiuni kingullerni aallartitsisimapput. Naatitanik arlalinnik pingaartumik Nuummi neriniartarfinnut nerisarfinnullu immannguarlu pisiniarfinnut tunisaqartarput, pingaartumik piluttanik naasunillu mamarsaatinik.

Naatitat Kalaallit Nunaanneersut Kalaallit Nunaannilu tuniniarneqartartut pingaarnertut Kujataani tunisassiarineqartarput. Nunap immikkoortuanut aalajangersimasumut tunisassiornerup killeqarnera pissutigalugu tunisassiat Kalaallit Nunaata sinnerani nuannaarutigineqassappata assartorneqartariaqarput. Tunisassianut tamanna akitsorsaataavoq taamaammallu pisiassanut eqqussukkanut unammillersinnaanerak killeqarsinnaalluni. Assartorneqarneranni natitat pitsaassusaat nutaajunerallu aamma ajornerulertarput, tunisassiorlutit atuusumut apuunniarlugit assartuinermi ajortartorsiutit annertusimanerat pingaartumik pissutaalluni.

Suliassat nassuiarnerat

3.1. Pitsaannerusumik tunisaqarneq assartuinerlu

Naatsiat naatitallu Kalaallit Nunaanni nunalerinermik suliaqartut naatitaasa atuisartunut anngukkaangata nutaajusannginnerat ajornartorsiutaavoq. Ajornartorsiummut pissutaasut amerlasinnaaqaat, pisuutitseqattaannerummi taarsiullugu peqataasut akornanni suliassaqarfiit akimorlugit suleqatigiittoqalernissaa pisariaqarpoq. Tunisassiorut, tunitsiviit, pisiniarfiit oqartussaasullu akornanni suleqatigiinneq aallartisarneqassaaq. Toqqorsivimmiititsinermi assartuinermi kukkusumik uninngatitsineq pissutigalugu naatitat qatangiinnartarnerannik tamanna annikillisaassaaq.

Suleqatigiinnermi ersarissarneqassaaq naatitat qanoq pitsaannerpaamik toqqorsivimmiitinneqarlutillu atuisartunut assartorneqassasut. Tunisassiorut atortoqartariaqarnerannik pisisarfiillu kinaassusersinissaannik nassataqassaaq. Tunisinissap pisiniarfinnulluunniit assartorlugit ingerlateqqinneqarnissaasa tungaannut naatitat katersorneqareerneranni kiassusaanik aqutsivigineqarsinnaasuni hallimiititsinissamut tunisassiorut immaq pisariaqartitsipput.

Aningaasaqarniarneq: Soqutiginnittut oqaloqatigiittarnit aallartissavaat, tamanna aningaasartuuteqarfiunngilaq.

3.2. Naatitanik siunertalimmik misileraalluni Upernaviarsummi naatitsineq

Upernaviarsummi misileraanerit aqqissuussisoqassaaq naatitat pissuseqatigiiaat sorliit Kalaallit Nunaanni naatinneqarsinnaanerannik misissuisumik. Ilutigitillugu naatitsinermik misileraasoqartariaqarpoq naatitat assigiinngitsut pitsaanerpaamik qanoq naatinneqarsinnaanerannik, soorlu imerterinermut, naggorissaanermut, qallersuinerimut, piffissat ikkussuiffiit il.il. tunngatillugu. Misileraanerit tamakku aqunneqarnissaat pisariaqarpoq inernernik uppernassusilinnik pissarsisoqarsinnaaqullugu.

Aningaasaqarniarneq: Naatitanik naatitsinermik misileraanerit siunnersorteqarfiup isumagissava, aningaasartuutigineqartut missingersuutit qaangissanngilaat.

3.3. Upernaviarsummi misileraalluni inernerit nalunaarutigineqassapput

Misileraavik Upernaviarsummi aqqutigalugu misileraanerit tamar-mik saqqummiunneqassapput. Inernerusunik innersuussutinillu saqqummiussineq quppersakkamik paasissutissaasivimmilluunniit saqqummersitsinikkut pisinnaavoq. Danmarkimi misileraanerit qanoq saqqummiunneqartarnerat takussallugu pitsaasuusinnaavoq.

Anguniakkap 5-ip ataani suliassaq 5.2 takuuk

3.4. Indoor Farming*-imik periusseqarnermik siammarterineq

Indoor farming atorlugu naatitanik naatitsinermik namminer-sortut iliuuseqarnerat iluatsissappat, tunisassioriaatsip Kalaallit Nunaata sinneranut siaruarternissaanut Naalakkersuisut peqataassapput. Tamanna tunisassiornermik aallartisaanerup ajornannginerulernissaanut naleqquttumik inatsisiliornikkut sumiiffinnullu imminut akilersinnaasumik tunisassiorsinnaanerup ajornakusoorfiusunut aningaasaliisnaanikkut.

Aningaasaqarniarneq: Tunumi indoor farmingip aallartisarnerqarneranut Naalakkersuisoqarfik peqataasinnaavoq, Tunumi suliffissanik pilersitsiniarnermut ilaatinneqarluni. Tamatumunga 500.000 koruunit angullugit tapiisoqarsinnaavoq.

3.5. Nunaqarfinni naatitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik misileraaneq

Nunaqarfinni naatitanik nutaanik killilimmik pissarsiffiusinnaasuni naatitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik periarfisaqarnerisooq misissorneqassaaq. Naatitsiviit akikitsunnguussapput najugaqartunit nammineq ingerlanneqartut. Naatitsivinni najugaqartut assigiinngitsunik pisariaqartinneqartunik naatitsisinnaassapput. Naatitat sorliit naatinneqarsinnaanerannik qanorlu naatinneqarsinnaanerannik ilitersuisoqassaaq. Iltersuineq tamanna qitiusumik assersuutitalugu Upernaviarsummit pisinnaavoq siammasissumilluunniit kommuneni tamani.

Inuiaqatigiinni naatitsiviit "Community gardens" Canadami Alaskamili arlalinni iluatsilluar tumik ingerlanneqartut qiviarneqassapput. Naatitsivinnik sanaartorsimapput hallitoqqallu naatitsivinngortissimallugit, taakkunani nammineq naatitsilutik ataatsimoorlutilluunniit tunisassiorlutik.

Naatitsivimmik ingerlatsinermut ataqatigiissaarinerimik tamakkiisumik akisussaasumik aqutsisumik atorfinitsitsisoqassaaq. Nammineq piumassutsimik sulinerimik tunngaveqassaaq naatitat sapinngisamik akikinnerpaanissaat immaqaluunniit akeqanngitsuunissaat siunertaralugu.

Aningaasaqarniarneq: Nunaqarfinni naatitsivinnik pilersitsinisamat 250.000 koruunit tapiissutaasnaapput.

3.6. Misileraavimmik nutaamik pilersitsineq

Upernaviarsummi misileraavimmik pilersitsisoqarsinnaappat Anguniagaq 5-imi nassuiarneqartut naatitanik pissuseqatigiiaanik naatitsineq nukittorsarneqarsinnaassaaq, taamalu naatitanik naatitsineq pitsanngorsarneqarluni. Misileraavik naatitanik naleqqunnerpaanik naatitsinermik ilitersuusiorsinnaavoq Kalaallit Nunaanni atugassarititaasunut naleqqus-sakkamik.

Suliassat nassuiarnerani 5.1-imi Anguniagaq 5 takujuk.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Misileraavimmik pilersitsinikkut naatitsinernillu misileraaner-nik pitsanngorsaannikkut naatitanik naatitsinermik inerisaaner-mut aningaasaliisoqassaaq siunissamilu tunisassiorsinnaaner-mut pitsanngorsaataassalluni (Nunarsuarmi anguniakkat 2.3, 2.4, 2.a aamma 8.2). Najukkani naatitsiviit indoor farmingilu aqqutigalugit inuussutissarsiummik ineriartortitsineq nutaanik suliaqarsinnaanermik pilersitsissaaq avatangiisinullu iluaqutaasumik inuussutissanik pisariaqartinneqartunik eqqussuiner-mik appartitsilluni (Nunarsuarmi anguniakkat 6.4, 8.3 aamma 12.2).

Takussutissat

Naatitanik tuniassiornerup eqqortumik nakkutigineqarsinnaa-nera ajornakusoorsinnaavoq tunisassior-tut tunitsivillu amerla-sussaammata. Taamaattorli tunitsivinnut tunineqartut piffissap ingerlanerani naatsorsorneqarsinnaassapput. Naatitat eqqus-sorneqartut pillugit paasisutissat aamma takussutissiisin-naapput Kalaallit Nunaanni naatitanik tunisassiornerusoqarner-soq, tamannali qulakkeerneqarsinnaanngilaq innuttaasut akor-nanni naatitanik piserusuttut amerlisinnaammata naatitat ajor-nannginnerulerpata.

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- Upernaviarsummi naatitanik misileraaner-nit inernerusut

ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sanngilaq	2.3: 2030 sioqqullugu inuussutissanik tunisassior-tunut annikitsunut nunalerinermi tunisassiorsinnaassuseq isertitallu marloriaatinngorsimassapput, pingaartu-mik arnanut, nunat inoqqaavinut, ilaqutariit nunaleri-nerannut, uumasuutitut aalisartunullu, tamanna nuna-mut isumannaakkamut assigiimmillu periarfissaasq, tunisassiornermi isumalluutit pilersuinerillu allat, ilisimasat, aningaasatigut kiffartuussinerit, niuerfiit, naleqarnerulersitsinissamut periarfissat, kiisalu nunalerinerup avataani sulisoqarneq aqqutigalugit.
	2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataannngitsumik tunisassio-riaatsinik qulakkeerinittogassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullajaatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiornermillu qaffaasut, pinggortitami ataqatigiinnernik allanngut-saaliusut, silap pissusiata allanngoriartorneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qar-sutsinernullu ajunaarnersuarnullu allanut tullu-arsarnissamut piginnaasanik nukittorsaa-sut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsanngorsaasut.
	2.a: Nunalerinermi attaveqaateqarneq, nunalerinermik ilisimatusarnermi siunnersortitullu kiffartuussiner-ni, atortoris-saarutit ineriartortinnerini kiisalu naasut uumasuutit uumasutsikkut kingornussassani toqqorsivinni aningaasaliinerit annertusineqassapput, nunani ineriartortitsiffiusuni nunalerinerup tunisassi-orsinnaassusaa pitsaanerulersinniarlugu, pingaartu-mik nunani ineriartortitsiffiunnginnerpaasuni.
ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaar-nerlu	6.4: 2030 sioqqullugu ingerlataqarfiit tamarmik iluanni imermik atuiner-mik pisariillisaaneq malunnartumik annertusineqassaaq, aamma imissaaleqineq illuatun-gilerniarlugu imermik piujartitsisumik katersuineq pilersuinerlu qulakkeerneqarluni, imermillu inuit ami-gaateqartut amerlassusiat malunnaatiliimmik ikilisillugit.
ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsi-ornikkullu siuariartorneq	8.2: Aningaasarsiornikkut naammassisaqarsinnaassuseq assigiinngissitaarisitsinikkut, teknologiit pitsaane-rulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffasinneruler-nera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasissumik naleqar-nerulersitsinerup sulisussanillu annertuunik pisaria-qartitsisut ingerlataqarfiit isiginiarnerisigut.
	8.3: Ineriartortitsinermut sammisumik politikkini siu-arsaasoqassaaq, ingerlanik tunisassior-tunik taper-sersuisoq, atorfinnik naammaginar-tunik pilersitsisut, aallarnisaasut, isumassarsisitsisut nutaaliortullu, aamma suliffeqarfinnik mikisuaqqanik, mikisunik akunnattumillu angissusilinnik aqqissuussinermik ineriartortitsinermillu siuarsaasoq, ilaatigut aningaasatigut kiffartuussinernut periarfissaqarnikkut.
ANGUNIAGAQ 12 Akisussaas-suseqartumik atuineq tuni-sassiornerlu	12.2: 2030 sioqqullugu pinggortitami isumalluutinik piujartitsisumik aqutsineq kinguneqarluartumillu atuineq anguneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertuillu-arneq sullis-siviillu qajan-naatsut	16.6: Pisortat suliffeqarfiini sunniuteqarluartunik, akisussaasunik paasiuminartunillu ineriartortitsisoqassaaq.

Anguniagaq 4 Nunalerinermik inuussutissarsiummi imminut napatissinnaanerulerneq

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiortfigisaq 2021-2024

- › Ingerlatsiveeqqat amerlassusaat ikilineqassapput, ingerlatsiveeqqat amerlanerpaamik 35 procentii ikinnerpaamik 400-nik arnavissanik savaateqassallutik/savaaraateqassallutik.
- › Nunalerinermik suliaqartut akornanni ataavartumik nukissiuuteqarnermik atuineq qaffanneqassaaq.
- › Inatsisit allanngortinneqassapput nunaateqarfinnut piginnittunullu amerlanerusunut tapersiisoqarsinnaalersillugu.
- › Inuussutissarsiutinik siuarsaanermut inatsit nutarterneqassaaq.

Piffissami pisussat ilmanartut 2025-2030

- › Savaatillit savamut arnavissamut ataatsimut savaaqqat agguaqatigiissillugit 1,4-nik pissarsisalissaaq.
- › 400-nit ikinnerusunik arnavissanik savaatillit/savaaraatillit uumasuuteartut katillugit annerpaamik 20 procenterissavaat.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Kalaallit Nunaanni nunalerineq Namminersorlutik Oqartussanit taperneqarnissartik tapersiissutinullu aqqissuussat pinngitsoorsinnaanngilaat. Nunalerinermik ingerlataqartut ikittuinaat niuernermit atugassarititaani aningaasaqarnikkut imaassinnaavoq ingerlatsinnaapput. Nunalerinermik suliaqartuni imminut akilersinnaanerup annertusarnissaanik sulinermit anguniarneqartut taamaammat pingaarutilerujussuuvuq.

Nunalerinermik ingerlataqartut nunalerinertik Kalaallit Nunaanni aningaaseriviit aqutugalugit massakkut aningaasalersorsinnaanngilaat. Nunalerinermik ingerlataqartut aningaasaqarnerat pitsanngoriaateqarpat pisortaniillu taperseeriaatsit ersarissarnerisigut aningaasaqarnermi namminersortut silarsuaat Kalaallit Nunaanni nunalerinermut aningasaliinissamut soqutiginnilersissinnaavaat.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi aningaasaqarnermi pingaruteqarlunnartoq tassaavoq nunani savanik piaqqiortitsiviusunut soorlu Islandimut, Norgemut Gotlandimullu sanilliullugu Kalaallit Nunaanni tunisassiorsinnaaneq annikinnerummat. Tunisassiornermi, soorlu savap arnavissap ataatsip savaaqqanik tunniusqaqarsinnaaneranut, savaaqqat angissussaannut, hektarimut ivikkanik tunisassiorsinnaanerumtunngassuteqarpoq. Tunisassiornerup annertusinera nunalerinermik ingerlataqartut aningaasaqarnerannut sunniuteqartorujussuussaaq.

Siunissaq ungasinnersoq anguniagaavoq, siunissami nunaatillit pisortanit tapiiffigineqartik isumalluutigiunnaassagaat. Tamannali anguniagaq uvani periutsimi piffissaliunneqartup iluani piviusunngitinneqarsinnaanngilaq. Kisiannili nunalerinermi aningaasatigut nammeneq ingerlatsinissamut alloriassagaanni pisariaqarpoq tunisassiornerup nukit torsarnissaa, kiisalu navialissutaasinnaasut millisinneqarnissaat, taakkummatami avataanit aningaasarlarsuisussanut ilaatgiut aporfiusartut.

Suliassat nassuiarnerat

4.1. Savaaqqat pissarsissutigineqarnerunissaat

Savap arnavissap ataatsip tunisassiorsinnaanerata annertusineratigut savamut arnavissamit pissarsissutigineqarsinnaasooq aamma annertusissaaq. Savat arnavissat amerlanerpaartaat marlunnik piaqqisarput savaaqqalli annaaneqartartut suli amerlasoorujussuupput. Piaqqiornermi, nappaatinut kiisalu kiisortunut piniaqqusaanatillu piniartunut neriniartitsinerup nalaani annaasaqartoqartarpoq.

Savat arnavissat marlunnik uumaannarsinnaasunik piaqqisarnissaannik sulineq ingerlaannassaaq, tamannalu pissaaq pitsaannerusumik piaqqiortitsinikkut nersutaasivinnilu pitsaannerusumik atugassaqartitsinikkut. Savaaqqat ivigartorfissanukartinneqaraangata uummannarsinnaanissaannut pitsaannerpaamik periarfissaqartinneqarnissaannut aamma siunnersuusiortoqassaaq. Savaaqqat neriniartitsivimmukartinneqarneranni anginerujartortillugit nappaatinut, kiisortut silamullu akiuussinnaanerat pitsanngoriartuinnassaaq, taamaammallu savaaqqat neriniartitsivikkartinneqartut ullut inuuffigisaasa ikinnerpaaffilerneqarsinnaanneri misissorneqassaaq.

4.2. Uumasuutit amerlunerat

Uumasuutit ikinnerusunut sanilliullugit uumasut amerlanerup-pata aningaasaqarnermut tamassuma pitsaanerunera nalinginaasumik takutinneqarpoq. Amerlasuukkaaraluni ingerlatsiner-mi iluaqteqarneranut tamanna attuumassuteqarpoq, aningaa-sartuutit uumasunut tunisassiorunut amerlanerusut agguar-neqarsinnaappata maskiinanut il.il. aningaasaliiner-mi erniatigut ajornannginnerulersitsissammat. Uumasuutit qanoq uumas-oqartigenerat agguaqatigiissillugu annertusineqarnissaa taa-maammat sulissutigineqassaaq, uumasuutillu 400-t ataallugit arnavissanik savaateqarfiusut ikilisinnaasat immikkut ukka-tarinqassaaq.

Misissorneqassapput:

- › Nunalerinermik ingerlataqarfiusuni nersutaasivinni inissat atorineqanngitsut atorluarneqarnissaa
- › Nunalerinermik ingerlataqartuni neriniartitsivinnik naammalluartunik peqartuni, uumasuusivinnik anginerusunik sanaartornikkut uumasuutini amerlilinnissamut periarfissiineq.
- › Nunalerinermik ingerlataqartup nunalerinermik ingerlatsivinnik arlalinnik piginnissinnaanissaa tapersiivigineqarsinnaanissaalu periarfissillugu
- › Nunalerinermik ingerlataqartut ivikkanik natitsinis-samut periarfissaqarlutut savaateqarnissamulli pitsaanngitsunik atugassaqartut ivikkanik tunis-as-siorunngornissamut kaammattorneqarnissaa

4.3. Ukiumi nerukkaatissanut nammineq tunisassiornerup annerulertinnissaa

Nerukkaatit nammineq tunisassiarineqartut annertusinerisigut nerukkaatitut eqqussorneqartunut aningaasartuutit anner-toqisut ikilisinneqassapput.

Ukiunerani nerukkaatissanut tunisassiornerup annertusinis-saanut iliiuusissat Anguniagaq 2-mi nassuiarneqarpoq.

4.4. Ataavartumik nukissiornerup anner-tusinnissaa

Nunalerinermik suliaqartut ataavartumik nukissiorfeqalereer-simasut (erngup seqerngulluunniit nukingannik) orsussamut aningaasartuutitik annikilllingaatsiareersimavaat. Nunaleriner-mik ingerlataqartut sinneri ataavartumik nukissiornermik atuiler-nissamut qanoq ilillutik periarfissaqarner-sut pillugit taa-maammat nassuiaasior-toqassaaq. Erngup nukinganik nukissi-orfeeqqanut periarfissat sumiissusersiorlugit nunap assingini-

nassuiaat imaqaassaaq, kiisalu Kalaallit Nunaanni teknikkikkut aaqqiissutissat suut innersuussutigineqarner-sut. Generatori-nut dieselitortunut taarsiullugu anorimit nukissiorneq piviusor-sior-tumik periarfissaasutut massakkut isigineqanngilaq.

Nunalerinermik ingerlataqartut amerlanerusut ataavartumik nukissiornermik atuileqqullugit erngup seqerngulluunniit nu-kingannut aningaasaliinissaaq soqutiginarsarneqartariaqarpoq. Taarsigassarsiat akilersorneqarnerisa ukiunut qulinut sivitsor-neratigut, taarsigassarsiat ilaata erniaqanngitsunngorlugu akilersuinertaqanngitsunngorlugulu tamanna pisinnaavoq, namminerluunniit aningaasaliissutissap annertussusaa millisil-lugu.

Nunaateqarfiit ilaat Nukissiorfiit Qorlortorsuarmi imermik nukissiorfiannit pilersuiner-mut ledningimut qanittumiipput, nunaateqarfiillu taakku Nukissiorfiit pilersuinerannut ikkun-neqarsinnaanerisa periarfissaq pillugu oqaloqatigiinneq aallartinneqaaqqittariaqarpoq.

Aningaasat: Taarsigassarsiat taarsersorneqarsinnaaneri sivit-sorpat immikkut aningaasartuuteqarfussanngillat. Aningaasa-liisarneq allannguuteqarpat taarsigassarsiat erniallit ernialer-sugaanngitsunik akilersuutitaqanngitsunut ilaneqarpata uki-umut 400.000 koruuninik naleqassaaq

4.5. Hallit toqqorsiviit / Hallit assigiinngitsunut atorineqarsinnaasut

Maskiinanik inissiivittut, nerukkaatissanik toqqorsivittut il.il. atorineqarsinnaasunik hallinik toqqorsivinnik nersutaasivito-q-qanilluunniit allanngortitsiner-mut aningaasaliineq. Nunaleriner-mik suliaqartut atortuisa sialummut anorimullu oqquiffissaqar-tinnerisigut atortut piusinnanerat sivitsorneqassaaq iluarsaan-nerinullu aningaasartuutit apparneqarlutik. Tamanna nunaleri-nermik ingerlataqartut aningaasaqarneranut piffissap ingerla-nerani iluaqutaassaaq.

Aningaasat: Nersutaasivinnut piuminartumik aaqqiinerit imaluunniit nersutaasiviit pisoqqat nutarsarneqarnerinut immikkut aningaasartuutigineqartussat ukiumut 300.000 koruuniussapput.

4.6. Nunaateqarfinnik arlalinnik pigisaqarneq

Nunalerinermik ingerlataqartup ataatsip nunaateqarfinnik arlalinnik atatsikkut pigisaqarsinnallunilu inuussutissarsiutinut tapiiffigineqarsinnaappat iluaqutitaqarsinnaavoq. Iluaqutaasut tassaapput nunalerinermik suliaqartup pikkorissup sumiiffimmi tunisassiornermik annertunerulersitsinnaasup annertuumik ingerlatsinermit iluaqteqarsinnaanera, nunalerinermik inger-

lataqarluni ajornartorsiortoq aalajangersimasumik aningaasarsiaqartinneqarluni atorfeqartinneqarsinnaavoq taamalu iserti-taqarnissaa qulakkeerneqarluni, nunaateqarfiillu inuerunnikut ingerlaqqilersinnaallutik. Ajoqutaasoq tassaavoq pikkorissunik tatiginartunillu ingerlatsisussanik inuttassarsinissaq, taman-nalu aningaasaqarnikkut navianaateqarsinnaavoq sulisut ani-ngaasarsiaqartinnaannut sinneqartoortuteqartariaqarmat.

Nunalerinermik ingerlataqartoq ataaseq nunaateqarfinnik arlalinnik piginnittuullunilu tapersiivigineqarsinnaassappat inuussutissarsiutinik siuarsaanermut inatsit allangortinneqar-tariaqassaaq, massakkummi nunaateqarfimmut ataatsimut tapersiisoqarsinnaavoq.

Nunalerinermik ingerlataqartut nunaateqarfinnik arlalinnik pigisaqartut tunisassiornermilu sulisoqartut arlalinnilluunniit nunaateqarusuttut aqutsineramik piginnaasaasa pisariaqartin-neqartumik nukittorsarneqarnissaannut ilinniarteqqinneqar-nissamik neqeroorfigineqassapput.

Aningaasat: Suliassat nassuiarneqarnerani 8.1-imi inatsisip allangortinneranut anigaasartuutigineqartussat atuarneqar-sinnaapput.

4.7. Maskiinanik erngullu nukinganik piginneqatigiinneq – maskinstationi

Assersuutigalugu maskiinanik attaveqatigiinnernullu nunale-rinermik ingerlataqartut aningaasaleeqatigiissinnerat aningaasaqarnikkut iluaqutaasinnaavoq. Maskiinarpassuit nunalerinermik ingerlataqartunut aningaasaliissutaapput an-nertuut, killilimmillu atorineqarpata aningaasaqarnikkut immi-nut akilersinnaanerussooq ataatsimoorluni aningaasaliissutigi-neqarpat. Siusinnerusukkut tamanna misilinneqartarsimagalu-arpoq suleqatigiinnerlunnerli pissutigalugu annertunerusumik iluaqutaasimanani.

Aningaasaatit atorluarneqarnerussappata alloriarneq taanna pisariaqarpoq. Atuinerullu, aningaasaqarneq akisussaaffillu pillugit torersumik isumaqatigiissusiortoqartariaqarpoq.

Periarfissaasinnavorli nunalerinermik ingerlataqartoq maskin-stationimik nunalerinermik ingerlataqartunut soorlu Ikkussui-nermut, narsasiornermut, kussiorluni assaanermut ungalulersui-nermut il.il. maskiinanik kiffartuussisinnasunik pilersitsinis-samut inuussutissarsiutinut tapersiivigineqarsinnaanera.

Aningaasat: nalinginnaasumik siunnersorneqarnissamut isu-maqatigiissutissap suliarineqarnera 100.000 koruuninik ake-qartarpoq.

Naalagaaffit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Tunisassiornermik pitsanngorsaait anguniakkani allani pingaarnertut suliadneerput, tunisassiornermili pitsanngorsaa-neq pitsaanerusumik aningaasaqarnermik malitseqassaaq, ta-mannalu nunarsuarmi anguniakkanut 8.2-mut 8.3-milu ikorfartuivoq. Nunaatinik arlalinnik piginnittuunisaq maskiinanill pigin-neqatigiissinnaaneq aningaasaqarnermut aamma iluaqutaasu-mik sunniuteqassaaq. Tapiissutit siunissami piujuaannartitsi-sumik nukissiornermut, pingaarnertut erngup nukinganut, kisi-annili aamma seqerngup nukinganut atorineqarsinnaanissaat kissaatigineqarpoq (Nunarsuarmi anguniakkat 7.1, 7.2 aamma 7.b). Allatut nunalerinermik ingerlatsisoqarsinnaalissappat, soorlu ingerlatseqatigiiffimmik piginnittuuneq, naatitsinerin-narmik ingerlatsineq imaluunniit maskinstationit, inuussutissar-siummut tamarmiusumut iluaqutaasumik nutaamik eqqarsar-sinnaanissaq nutaaliorsinnaanissarluni pisariaqarpoq (Nunarsu-armi anguniakkat 8.3 aamma 9.4).

Takussutissat

Nunalerinermik ingerlataqartunit kisitsisit naleqquttut pillugit naatsorsuutit katersorneqassapput. Kisitsisit taakku ukiumiit ukiumut assersuunneqarsinnaassapput soorlu nunalerinermik ingerlataqartut agguaqatigiissillugit amerlassusaat nunaleri-nermillu inuussutissarsiummi kisitsisit katillugit. Kisitsisit naleqquttut tassaasinnaapput:

- > Savaaqqp ataatsip pilersinnera
- > Savaaqqamut aamma/imaluunniit savamut arnavissamut matussutissat
- > Savamut arnavissamut ataatsimut nerukkaattissanut aningaasartuutit
- > Savaaqqanut toqorarneqartunut kiilumut matussutissat
- > Savaaqqamik tunisassiornermut inernerusoq

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- > Uumasunik ukiut tamaasa kisitsineq
- > Nukissiuutit nunalernerimik ingerlataqartunit atorineqartut nalunaarsornerat

ANGUNIAGAQ 7 Piujuartit-silluni nukissiorneq	7.1: 2030 sioqqullugu nukissiummut tatiginartumut, piujuartitsisumut nutaaliaasumullu unamminartumik akeqartumut tamarmik periarfissaqarnerat qulakkeerneqassaaq.
	7.2: 2030 sioqqullugu nunarsuaq tamakkerlugu nukissiuutini akuleriinni nukissamik ataavartussamik atuineq malunnartumik annertusineqassaaq.
ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsiornequllu siuariartorneq	7.b: 2030 sioqqullugu nunani siuarsarniakkani tamani nutaaliaasumik piujuartitsisumillu nukimmik pilersuisoqarsinnaanngortillugu attaveqaatit annertusineqarsimassapput atorlissaarutillu pitsaaningortinneqarsimallutik, pingaartumik nunani annikinnerpaamik siuarsarneqarsimasuni, qeqertaaqqani ineriartorfiusuni naalagaaffinni aamma immamat periarfissaqanngitsunut nunani ineriartorfiusuni, taakku tapersersuissamut suliniutaat naapertorlugit.
ANGUNIAGAQ 9 Suliffissuit, nutaaliorneq attaveqaasersuutillu	8.2: Aningaasarsiornequllu naammassisaqarsinnaassuseq assigiinngissitaarsitsinikkut, teknologiit pitsaanerulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffasinnerulersinera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasissumik naleqarnerulersitsinerup sulisussanillu annertuunik pisariaqartitsisut ingerlataqarfiit isiginiarnerisigut.
	8.3: Ineriartortitsinerumut sammisumik politikkinik siursaasoqassaaq, ingerlatanik tunisassiorneq tapersersuisoq, atorfinnik naammaginarneq pilersitsisut, aallarnisaasut, isumassarsitsisut nutaaliortullu, aamma suliffeqarfinnik mikisuaqqanik, mikisunik akunnattumillu angissusilinnik aqqis-suussinerimik ineriartortitsinerumillu siursaasoq, ilaatigut aningaasatigut kiffartuussinerumut periarfissaqarnikkut.
	9.4: 2030 sioqqullugu attaveqaatit pitsanngorsarneqassapput suliffeqar fissaqarnerlu piujuartitsisunngortinniarlugit, isumalluutit pisariinnerusumik atuisunngortinniarlugit ikkussuiffigeqqinnarlutik aamma atorlissaarutit suliffissuaqarnermilu suleri-aatsinik eqqiluinnerusunik.

Anguniagaq 5 Nunalerinermik suliaqartunut paasissutissanik naleqquttunik siammarterineruneq

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusriffigisaq 2021-2024

- > Misileraanerimik inernerusunik ukiumoortumik saqqummiussisinnalernissap 2021-imi qulakkeernissaa.
- > Nunalerinermik Siunnersorteqarfiup ataani Misileraavimmik pilersitsineq.
- > Nunalerinermik ingerlataqartunut sulianik pikkorissaanerit pitsanngorsarneqassapput.
- > Nunalerinermik ingerlataqartut akornanni attaveqaatigiinnermik pilersitsineq.
- > Nunalerinermik paasissutissanik katersilunilu digitalinngorsaaneq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Nunalerinermik ingerlataqartunut ilinniaqqinnissaaq.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Nunalerinermik inuussutissarsiuteqartut inuussutissarsiuteqarfinnini ineriartorneq pillugu ilisimatilluarneqarnerussapput, naatitassani peqatigiiaat nutaajusinnaapput, naatitseriaatsit nutaat, nerukkaanerimik periusissiat nutaat il.il. Ilisimasat nutaat Kalaallit Nunaannut Issittumilu nalinginnaasumik naleqqussakkat pillugit pingaartumik siammarterisoqassaaq.

Savaateqarnermik inuussutissarsiutip iluani Upernaviarsummi assigiinngitsunik misileraasoqartarpoq, ivikkanik pissuseqatigiinnik misileraaneq, naatitanik misileraaneq il.il., misileraanerimillu taakkunannga inernerusut Siunnersorteqarfiup aasat tamaasa sulianut ulloqartitsinerani saqqummiunneqartarput, soorlu aamma Siunnersorteqarfik nunalerinermik ingerlataqartunut ilisimasanik naleqquttunik siunnersuisartut. Nunalerinermilli suliaqartunut siammarterineq nunalerinermik suliaqartunut tigorianaanerulersinneqarsinnaavoq, namminerlu piffissaqalerunik ilisimasat nutaat paasiniarsinnaasariaqarfaat.

Siunnersorteqarfimmit uumasullu nakorsaannit ilaatigut aqqiissorneqartunik ukiup ingerlanerani pikkorissarnerit assigiinngitsut nunalerinermik ingerlataqartunit peqataaffigineqarsinnaasut ingerlanneqartarput.

Suliassat nassuiarnerat

5.1. Misileraavimmik pilersitsineq

Nunalerinermut iluaqutaasumik misileraanermik/ilisimatusarnermik sulineq ingerlalluarnertariaqarpoq. Pitsaanerusumik misileraasoqalerpat nunalerinermi tunisassiorneq annertusineqarsinnaavoq aningasartuutillu ilaat annikillisinneqarsinnaallutik. Nunalerinermi atorineqarsinnaasunik uppernassusilinnik angusalinnik pitsaasunik misileraanissamut piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ukkataqarnissaq pisariaqarpoq.

Upernaviarsummi misileraanernik pilersaarusiortiluni ingerlatsisartussamik inernernillu nunalerinermik ingerlataqartunut atorineqarsinnaasunngorlugit saqqummiussisartussamik misileraavimmik pilersitsisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Misileraavik allaffissornikkut Siunnersorteqarfiup atanut inissinneqarsinnaavoq namminerisamilli missingersuuteqartariaqarluni.

Misileraaveqarnikkut iluaqutissat arlaqartut pissarsiarineqarsinnaapput:

- > Misileraanerit tamarmik suliffeqarfimmut ataatsimut katersorneqassapput.
- > Misileraanernik pilersaarusiortiluanernikkut misileraanerit pitsaanerusumik ingerlanneqarnerannik nassataqassaaq.
- > Ilisimatusarnermu atatillugu Upernaviarsummi Qallunaat nunaaniit pilersitsiniarneq tapersorsorlugu.
- > Nunalerinermik ingerlatsineri, ivikkanit, nerukkaatinut il.il. misissugassanik laboratoriatut atorineqassaaq.

Misileraavik iluatsissappat piumasaqaatit aamma naammassineqartariaqarput.

- > Misileraanermut aqutsisumik naleqquttumik ilinniarsimasumik atorfinitsitsineq.
- > Misileraanermik sulinerup ingerlanneqarneranut ilassutitut aningaasaliisoqarnissaa.
- > Attaveqaqatigiinnermut pisariaqartinneqartumut aningaasaliineq.

Aningaasat: Misileraanermi sulisut aningaasarsiasa matussuseqarnissaannut aamma pitsaasumik misileraanissamut, siuner tamut ukiumut 1 million koruunit atorineqartassapput.

5.2. Misileraanermit inernernik ukiumoortumik saqqummersitsineq

Misileraanerit ingerlanneqarsimasut inernerugallartullu pillugit ukiut tamaasa saqqummersitsisoqartassaaq. Saqqummersitsineq atuakkanut elektroniskimik ataatsimoortillugilluunniit saqqummiunneqassaaq. Inernerusut saqqummersitamut katersorneranut iluaqutitaraa kikkulluunniit misileraanerit pillugit atuarsinnaassammata ukiunilu assigiinngitsuni inernerusimasunik assersuussillutik.

Inernerusut isumaannillu misissueqqissaarnissamut nunalerinermik ilisimasaqartut pisariaqartunik ilisimasaqanngissinnaanerit pissutigalugu misileraanerit innersuussutitik nunalerinermik ingerlataqartunit nalilersorneqarsinnaasunik allattorsimasoqartariaqarpoq.

Nunani allani misileraanerit ineriartortitsinerillu ingerlanneqartut Kalaallit Nunaanni nunalerinermut naleqqussinnaasutut nalilerneqartut saqqummersitami aamma ilanngunneqartassapput.

Aningaasat: Saqqummersitassaaq siunnersorteqarfiup suliassaraa, Naalakkersuisoqarfilli teknikkimut aqqiissutissamut ukiumut 50.000 koruunit angullugit tapiisinnaavoq.

5.3. Nunalerineq pillugu paasissutissaasivimmik pilersitsineq

Nunalerinermik paasissutissanik katersinermik soqutigisaqartunillu pissarsiarineqarsinnaanngortitsinermik suliniummik allartitsisoqassaaq: nunalerinermik ingerlataqartut, siunnersortit, allaffissorneq ilisimatuullu. Paasissutissat tamarmik katersorneqarnissaat siunertarineqarpoq, pissarsiareriaannaalersinniarlugit taamalu soorlu siunnersortini allaffissornermilluunniit pisariaqartitsisoqaleraangat piffissarujussuaq atornagu paasissutissat pisariaqartinneqartut pissarsiarineqarsinnaalissallutik.

Paasissutissat atorlugit nunalerinermi kisitsisit najoqqutassat piffissap ingerlanerani nalunaarsorneqarsinnaalissapput, suliasaqarfinni sorlorni pitsanngorsaanaissamut periarfissaqarne-ra paasiniaarlugu agguaqatigiissillugit kisitsisinik assersuussisogarsinnaalersillugu.

Nunalerineq pillugu periusissiaq ingerlanerani uuttortaalluni takussutissanik nakkutilliinermi paasissutissaasivik aamma atugassaqqissorujussuvuq. Takussutissat ataasiakkaat Naatsorsueqqissaartarfimmi nassaarineqarsinnaalereerput, amerlanerpaalli pisariaqartitsisunit pissarsiarineqariaannaanngillat.

Aningaasat: Paasissutissaasivik teknikikkut inerisarneqassaaq, naatsorsuutigineqarporlu tamatumunga 100.000 koruniussasut, paasissutissaasivimmik ingerlatsineq immikkut aningaasartuuteqarfiusariaqanngilaq.

5.4. ERFA-gruppiit

Suliasaqarfinni ineriartortitsinermut ilisimasanillu paarlasseqatigiinnermut misilittakkanik paarlasseqatigiinneq sakkusatsialaavoq. ERFA-gruppiit soqutigisaqatigiinut attaveqatigiiffiupput suliasaqarfik aalajangersimasooq tunngavigalugu pilersinneqarsimasut. Assersuutigalugu naatitsinermut, nersutaatinik piaqqiortitsinermut, naatsiianut imerterinernulluunniit tunngasinnaapput. ERFA-gruppiniit naapittarnissaq siunertarineqarpoq tassani ilisimasanik misilittakkanillu eqqartuullutillu paarlasseqatigiillutillu allanik suliaqarsinnaallutik, ataatsimiinnernilu ataasiakkaani aalajangersimasumik ukkataqarnissaq aalajangerneqarsinnaalluni. Eqimattani peqataasut tassaanerussapput nunalerinermik suliaqartut suliasaqarfim-mik suliaqartut kiisalu siunnersortit suliasaqarfim-mik aamma suliaqartut. Suliasaqarfimmut attuumassuteqartumik oqalugiartussamik avataaniit saqqummiussanik aggersaasoqarsinnaavortaaq.

Aningaasat: Nunalerinermik ingerlateqartut ERFA-gruppertut namminneerlutik peqatigiiffiatu matussusissavaat, aallartisarnermi ERFA-gruppemik atuiner-mi siunnersuiner-mut 50.000 koruunit tapiissutigineqarsinnaapput.

5.5. Nunalerinermik ingerlataqartut ilinniarteqqinneqarnerat

Nunalerinermik ingerlataqartut ilisimasat nutartertuarnissaat pingaaruteqarpoq, soorlu nutaanik inatsisiliortoqarsimappat, pissuseqatigiinnik nutaanik naatitassaqaalersimappat imaluunniit ilisimasat ilinniarnermi pineqanngisat nutartsertariaqaalersimappata taammalu ilisimasat aalajangersimasut nutaat saqqummersimappata.

Pisariaqartinneqartut ilai Siunnersorteqarfimmit ingerlanneqartumik pikkorissaanikkut isumagineqarsinnaapput. Sammisalli ilai pisariunerusinnaapput taamaammallu piffissaq sivisunerusooq atorlugu ilinniartitsinissaq pisariaqarsinnaalluni. Savaatilinnut Atuarfik Misileraavillu Upernaviarsuk matumani pisariaqartitsisoqartillugu ingerlatsisinnaanissaat pissusissamisoorpoq. Assersuutigalugu tunisassiornermik aqutsineq, issup sananeqaataanik ilinniarneq naatitseriaatsilluunniit ilinniartitsissutigineqarsinnaapput.

Innovation South Greenland kommunenik, inuussutissarsiuteqartunik ilinniartinnillu suleqateqalernissamik suliaqaleruttorpoq nunalerinermik suliaqartut ilinniarteqqinneqarsinnaanerrannik ingerlatsisoqarsinnaalernissaanut iluaqutaasinnaasumik.

Aningaasat: Nunalerinermik ingerlataqartut pikkorissaqqinnerinut 150.000 koruunit.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Anguniakkami matumani pingaaruteqarlunnarpoq nunalerinermik ingerlataqartunut taakkulu akornanni ilisimasanik paarlasseqatigiinnerulersitsinissaq, siunnersuiner-mi ilisimasat ingerlanerat qaffasissumik pitsaassuseqalernissaat. Misileraavimmik qaffasissumik pitsaassusilimmik misileraanernik ingerlataqartussamik nunalerinermillu ingerlataqartunut ingerlatitseqqittartussamik pilersitsinikkut tamanna pisinnaanissaa neriuutiginarpoq (Nunarsuarmi anguniakkat 2.3, 2.4, 6.4, 8.2 aama 16.6). ERFA-gruppeni ilisimasanik paarlasseqatigiinnikkut ilinniartitseqqinnikkullu nunalerinermik ingerlataqartunik pikkorinneruleriartuunnaavissapput inuussutissarsiutiminnillu pitsanngorsaallutik (Nunarsuarmi anguniakkat 4.7 aama 8.2).

Takussutissat

Upernaviarsummi misileraanernit inernernik ukiut tamaasa saqqummersitsisoqartarnissaa Siunnersorteqarfik imaluunniit Misileraavik pilersinneqartussaq aqqutigalugu.

Killiffittut anguniakkani takussutissat:

- › Nunalerinermik ingerlataqartunut pikkorissaanerit ilinniartitseqqinnerillu ingerlanneqartut nalunaarsorsimaffiat
- › Nunalerinermik ingerlataqartut attaveqarfiisa ataatsimiinnerannik killiffik (ERFA-gruppit)

ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas- sanngilaq	<p>2.3: 2030 sioqqullugu inuussutissanik tunisassioartunut annikitsunut nunalerinermi tunisassiorsinnaassu- seq isertitallu marloriaatinngorsimassapput, pingaartumik arnanut, nunat inoqqaavint, ilaquta- riit nunalerinerannut, uumasuutint aalisartunullu, tamanna nunamut isumannaakkamut assigiimmillu periarfissaasoq, tunisassiornermi isumalluutit pilersuinerillu allat, ilisimasat, aningaasatigut kiffartuussinerit, niuerfitt, naleqarnerulersitsinis- samut periarfissat, kiisalu nunalerinerup avataani sulisoqarneq aqqutigalugit.</p> <p>2.a: Nunalerinermi attaveqaateqarneq, nunalerinermik ilisimatusarnermi siunnersortitullu kiffartuussiner- ni, atortorissaarutit ineriartortinnerini kiisalu naasut uumasuutillu uumassutsikkut kingornussas- sani toqqorsivinni aningaasaliinerit annertusine- qassapput, nunani ineriartortitsiffiusuni nunaleri- nerup tunisassiorsinnaassusaa pitsaanerulersinni- arlugu, pingaartumik nunani ineriartortitsiffiun- nginnerpaasunini.</p>
ANGUNIAGAQ 4 Ilinniarti- taaneq pitsaassusilik	<p>4.7: 2030 sioqqullugu atuartut tamarmik piujartitsisumik ineriartornermut tapertaanisamut pisariaqar- tunik ilisimasanik piginnaasanillu peqlersimassap- put, tassunga ilanngullugu ilaatigut piujartitsisumik ineriartornermi nungusaataannngitsumillu inuusaaseqarnermi, inuit pisinnaatitaaffii, suaas- sutsit akornanni nallgiissitaaneq, eqqissisimasumik persuttaannngitsumillu kulturit siuarsarnerat, nunarsuarmioqatigiittut innuttaaqataaneq pillugu atuartitsinikkut kiisalu kulturikkut assigiinngisi- taartuunerup kulturillu piujartitsisumik ineriartornermut tapertaanerata akuerineqarnera.</p>
ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaar- nerlu	<p>6.4: 2030 sioqqullugu ingerlataqarfii tamarmik iluanni imermik atuinerimik pisariillisaaneq malunnartumik annertusineqassaaq, aamma imissaaleqineq illua- tungilerniarlugu imermik piujartitsisumik kater- suineq pilersuinerlu qulakkeerneqarluni, imermillu inuit amigaateqartut amerlassusiat malunnaatili- mik ikilisillugit.</p>
ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasar- siornikkullu siuariartorneq	<p>8.2: Aningaasarsioinnikkut naammassisaqarsinnaassu- seq assigiinngissitaarisitsinikkut, teknologiit pitsaanerulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffa- sinnerulernera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasis- sumik naleqarnerulersitsinerup sulisussanillu annertuunik pisariaqartitsisut ingerlataqarfii isiginiarnerisigut.</p>
ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertuillu- arneq sullis- siviillu qajan- naatsut	<p>16.6: Pisortat suliffeqarfiini sunniuteqarluartunik, akisussaasunik paasiuminartunillu ineriartor- titsisoqassaaq.</p>

Anguniagaq 6 Nunalerinermi pitsaannerusumik attaveqaqatigiinneq

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiortfigisaq 2021-2024

- › Attaveqaqatigiinnikkut pisariaqartinneqartut nunap assingani sumiissusersinissaasa qulakkeernissaa.
- › Narsaatinut aqqusinernik il.il. pilersitsineq pillugu iliuusissatut pilersaarusiortoqassaaq.
- › Nunalerinermik ingerlataqartunut assartuineq pillugu pilersitsinissamik oqaloqatigiinneq aallartinneqassaaq ajornartorsiullu pillugu nassuiaasiortoqluni.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- › Attaveqaqatigiinnerup annertusarnissaanut pitsanngorsarnissaanullu iliuusissatut pilersaarutip malinneqarnissaa.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Nunalerinermik ingerlataqartut Kalaallit Nunaanni nalinginnaasumik attaveqaqatigiinnermit avinngarusimanertik ajornartorsiutigaa. Attaveqaqatigiinneq aqquissuusaanernik arlalinnik imaqqarpoq, soorlu oqarasuaatikku attaviit, aqquserngit attaveqaqatigiinnerat, umiarsualiveqarneq imaatigullu angallanneq (il.il.).

Nunaateqarfiit narsaatillu nunami siammasissumiissinnaasartut akornanni aquserngit nunalerinermik ingerlataqartunit pisariaqartinneqarput. Nunalerinermik ineriartortitsinermut pingaaruteqarlunnartumik narsaatit nutaat pilersinneqarne-rannut atatillugu aqqusinertigut attaviit pilersinneqarnissaat aalajangiisuullunnarput, narsaatit nutaat nunaatigisamit unga-silligaluttuinnartumik pilersinneqartussaammata.

Nunalerinermik ingerlataqartut pisanik tigusaqassagaangata tunisassiatilluuniit tunissagaangatik, nunaateqarfiit illoqarfiillu/nunaqarfiillu akornanni attaveqaqatigiinneq pitsaasoq pinngitsoorsinnaangilaat. Tassuuna aqquserngit tulattarfiilluuniit pitsaasut pisariaqartinneqarsinnaapput pisiat nunap umiarsuullu akornanni isumannaatumik assartorsinnaajumalugit.

Suliassat nassuiarnerat

6.1. Attaveqaqatigiinnermut pisariaqartitanik sumiissusersineq

Attaveqaqatigiinnermut nutaamik pitsaannerusumillu pisariaqartinneqartut ataatsimoortillugit sumiissusersinneqarnissaat pisariaqarpoq. Aqusinertigut attaviliinerit nutaat tulattarfiillu pisariaqartut sumiissusersinneqarnissaat pingaarnarpaamik misissugassaavoq. Pisariaqartinneqartut sumiissusersinneqar-pata attaveqaqatigiinnermut pitsanngorsaatit nutaallu pilersinneqarnissaannut iliuusissatut pilersaarut suliarineqarluni aallartinneqarsinnaalissaaq.

Attaveqaqatigiinnermut nutaamut pisariaqartinneqartut ersarissarneqareerpata kommunit naleqquttut attaveqaqatigiinnermik pilersitsinermut akisussaasuusut peqatigalugit attaveqaqatigiinnissamut aningaasaliinissamut iliuusissatut pilersaarut immikkoortoq suliarineqassaaq. Periusissiamut piffissaq naappat nunalerinermik ingerlataqartut tamarmik taamaalillutik attaveqaqatigiinnikkut pisariaqartitaat pilersinneqarsimassapput.

Aningaasat: Attaveqaqatigiinnermut pisariaqartinneqartumut periusissiamut 200.000 koruunit.

6.2. Assartuinnermut akinik appaasinnaanermut nassuiaat

Nunaateqarfinniit nunaateqarfinnullu assartuinnermut nunalerinermik ingerlataqartut aningaasartuuteqarnerujussuat immaqappartinneqarsinnaavoq Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaanni akilersueriaaseq allanngortinneqarpat. Akisussaaffeqarlutik oqartussaasut suleqatigalugit taamaammat misissorneqassaaq nunalerinermut tunngassuteqartunik assartuinnermi immikkut ittumik akilersuisoqarsinnaanersoq.

Aningaasat: Susassaqartut pisortaqaarfiinik attaveqarneq immikkut aningaasartuuteqarfiunngilaq, 200.000 koruunit aningaasat kinguneriumaagassai pillugit nassuiaasiornermut atorineqarsinnaapput.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Nunalerinermik ingerlataqartut Nukissiorfiit pilersuineranut ilanngunneqarsinnaappata generatorinik dieselitortuniit nukimmik atuinermit piujuaannartitsisumik erngup nukingani atuisoqalissagaluarpog (Nunarsuarmi anguniagaq 6.4). Ineriartortitsinermik suliaqartoqassappat attaveqaqatigiinnerup tamakkiisumik pitsanngorsarnissaa pingaarutilinnut ilaavoq (Nunarsuarmi anguniakkat 8.3, 9.1 aamma 9.4).

Takussutissat

Anguniagaq ersarlukujuppoq taamaammallu uuttortaruminaal-luni. Attaveqaqatigiinnikkulli pisariaqartinneqartut sumiissu-sersioneqarnerannik ukiumoortumik malitseqartitsisarnikkut uuttuisoqarsinnaavoq imaluunniit nunalerinermik ingerlataqar-tut akornanni naammagisimaarininnermik misissuinikkut.

ANGUNIAGAQ 7 Kaattoqas-sanngilaq	2.a: Nunalerinermi attaveqaateqarneq, nunalerinermik ilisimatusarnermi siunnersortitullu kiffartuussiner-ni, atortorissaarutit ineriartortinnerini kiisalu naasut uumasutillu uumassutsikkut kingornussas-sani toqqorsivinni aningaasaliinerit annertusineqas-sapput, nunani ineriartortitsiffiusuni nunalerinerup tunisassiorsinnaassusaa pitsaanerulersinniarlugu, pingaarumik nunani ineriartortitsiffiunnginner-paasunini.
ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaar-nerlu	6.4: 2030 sioqqullugu ingerlataqarfili tamarmik iluanni imermik atuinermit pisariillisaaneq malunnartumik annertusineqassaaq, aamma imissaaleqineq illua-tungilerniarlugu imermik piujuartitsisumik katersui-neq pilersuinerlu qulakkeerneqarluni, imermillu inuit amigaaateqartut amerlassusiat malunnaatilimmik ikilisillugit.
ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsionnikkullu siuariartorneq	8.3: Ineriartortitsinermut sammisumik politikkinik siuarsaasoqassaaq, ingerlatanik tunisassior-tunik tapersersuisoq, atorfinnik naammaginatunik pilersitsisut, aallarnisaasut, isumassarsitsisut nutaaliortullu, aamma suliffeqarfinnik mikisuaqqa-nik, mikisunik akunnattumillu angissusiinnik aaq-qis-suussinermik ineriartortitsinermillu siuarsaasoq, ilaatigut aningaasatigut kiffartuussinernut periar-fissaqarnikkut.
ANGUNIAGAQ 9 Suliffissuit, nutaallorneq attaveqaas-sersuutillu	9.1: Attaveqaatit tatiginartut, piujuartitsisut qajannaat-sullu qaffasissumik pitsaassusillit ineriartortinne-qassapput, tassunga ilanngullugit nunarsuup immik-koortuini killeqarfinnillu qaangiisut attaveqaatit, aningaasaqarnikkut ineriartortinnermut inuillu atuga-rissaarnerannut. 9.4: 2030 sioqqullugu attaveqaatit pitsanngorsarne-qassapput suliffeqarfissuaqarnerlu piujuartitsisun-ngortinniarlugit, isumalluutininik pisariinnerusumik atuisunngortinniarlugit ikkusuiffigeqqinnarlutik aamma atortorissaarutit suliffissuaqarnermilu suleriaatsinik eqqiluinnerusunik.

Anguniagaq 7 Nunalerinermik ilinniarnernup pitsanngorsarnissaa

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusiorfigisaq 2021-2024

- › Nunalerinermik ilinniarnernup siunissaa pillugu ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik suleqatigineqassaaq
- › Nunalerinermik ingerlataqartut ilinniartullu ingerlatsinermut aningaasaqarnermullu piginnaasaat ilinniartitaanikkut ilinniartitseqqinnikkullu pitsanngorsarneqassaaq.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- › Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ingerlataqartunut nunalerinermik ilinniarnernup pitsanngorsarneqarsimassaaq.
- › Kalaallit nunalerinermik ingerlaqqittumik ilinniagaqarnerat 2030-inngortinnagu aallartinneqarsimassaaq.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik ingerlatsineraanni nunalerinermik inuussutissarsiuteqarnerup iluani ilinniagaqarsimanissaq piumasaqaataavoq, nunalerinermillu ingerlataqarusuttunut ilinniagaqarnissamik neqeroorteqarsinnaaneq taamaattumik pisariaqarpoq. Nunalerinermik ingerlataqartut Kujataani Upernaviarsummi massakkut ilinniagaqarsinnaapput, tassani savaa-teqarneq Kalaallit Nunaannilu atugassarititaasut immikkuullarissut iluanni ukkataralugu ilinniartitsissutigineqartarluni.

Ilinniartitaanerli pitsaavallaarunnaarsimavoq, ilinniartut pitsaasumik ilinniagaqartinnissaannut suut tamangajammik amigatigineqarlutik: ilinniartitsissutit nutaat, illu ilinniarnernik iluameersoq, ilinniartut najugaqarfiat iluameersoq, maskiinat ajoquteqanngitsut minnerunngitsumillu ilinniartitsisut. Tamasuma kingunerisaanik ilinniartut ikittuinnaapput ukiuni kingul-lerni ilinniartut marluk sisamallu akornanni tiguneqarsimallutik.

Ilinniartitaanerup ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmit ilinniarnernup inissisimaffiani Inuillimitt pingaartinneqanngillu inarnera tamassumunnga pissutaavoq. Ilinniartitaanermut inat-sisitigut tunngavigisassaaq aamma amigataavoq, nutartikkanil-lu ilinniarnissamik pilersaarutinin soqarani.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermik siunissami ingerlataqartus-sat qanoq ilinniartinneqartarnissaa taamaammat isummerfi-gineqartariaqarpoq.

Suliassat nassuiarnerat

7.1. Nunalerinermik ilinniartitaaneq ilinniartitaaneermut Naalakkersuisoqarfimmit isummerfigineqartariaqarpoq

Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmit suleqateqarneq aallartinneqassaaq, Upernaviarsummi pissutsit erseqqissaa-tigineqassallutik. Tamatuma kingorna ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik suleqatigalugu nunalerinermik ingerla-taqartut kattuffii oqaloqatigineqassapput, nunalerinermik siunissami ingerlataqartussat suut pikkorissuseqarfigalugit pisariaqartissagaat aamma piginnaaneqarfigissaneraat.

Taamaattumik isummerfigisariaqarpoq siunissami Kalaallit Nunaanni nunaatillit qanoq ilinniartinneqassanersut.

7.2. Ingerlatsinermik aningaasaqarnermillu aqutsinermik suliassaqarfimmit ukkataqarneq

Nunalerinermik ilinniarnerni ingerlatsinermik aningaasaqar-nermillu aqutsinermik suliassaqarfik sunniutilimmik pitsan-ngorsartariaqarput. Ingerlatat annertusiartuinnartillugit arlalinnillu nunaateqarsinnaanerup periarfissaalersinnaanera eqqarsaatigalugit ingerlatsinermik aningaasaqarnermillu aqut-sinermut pitsaasumik periusissioinnissaaq pingaarteqar torujus-suannussaaq.

Ilinniartitaaneq Kalaallit Nunaanniiginnassappat Campus Kujal-lermik suleqateqalernissaaq pissusissamisoorluinnarpoq suli-as-qarfiup ilaani ilinniartitsinermik suliagaaremat kiisalu soorlu Danmarkimi nunalerinermut ilinniarnerni avataanit ilinniartitsi-sussanik isumaqatigiissuteqarnissaaq pissusissamisoorluni.

Ilinniartitaaneq Kalaallit Nunaata avataaniissappat suli-as-qarfik Danmarkimi Islandimilu nunalerinermik ilinniarnerni ukkatarineqarepoq.

7.3. Ingerlaqqittunik nunalerinermik ilinniartitaaneq

Inuusuttut nunalerinermut tunngassuteqartuni ingerlaqqittunik siunissami ilinniagaqarnissaat ajornanngippat ukialuit ingerlaneranni pisariaqarpoq, soorlu nunamik atuinnermut teknologimi, nunamik atuinnermik ingerlatsinermik ilisimatusarnermi, biologimi agroökologimilu. Kalaallit Nunaanni taamaattunik ilinniagalinnik peqarnissaa pisariaqarpoq, inuussutissarsiummi atorfinni soorlu Siunnersorteqarfimmi, Misileraavik Upernaviarsummi, Nunalerinermut Naalakkersuisoqarfimmi nunalerinermillu ilinniartitaaneq pisariaqartinneqartussaapput.

Nunalerinermik inuussutissarsiornerup iluani atorneqarsinnaasunik amerlanerusut ingerlaqqittumik ilinniagaqarlernissaat siunertaralugu saaffigisanut naleqquttunut ujarutisumik ilitersuusiortoqartariaqarpoq. Suliffeqarfiit naleqquttut pingaartumi Kujataani, assersuutigalugu Nunalerinermik Siunnersuisoqarfiup, Nunalerinermut Siunnersuisoqatigiit, Campus Kujallip Majoriallu akornanni suleqatigiissutigineqassaaq.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Pingaaruteqarpoq nunalerinermik ingerlataqartussat pitsaasumik ilinniartinneqartarnissaat siunissami nunalerinermik ingerlataqartut pitsaasumik inuussutissarsiuqeqqullugit. Taamaammatt pingaaruteqarpoq siunissami nunalerinermik ingerlataqartussat isummerfigineqarnissaat. (Verdensmål 4.7).

Takussutissat

Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmit nalunaarut.

Kalaallit Nunaanni najugaqartut naleqquttumik ilinniagaqarsimasut takussutissaat (Naatsorsueqqissaartarfik) suliasaqarfiillu iluini ilinniartut amerlassusaat (Kalaallit Illui).

ANGUNIAGAQ 4 Ilinniartitaaneq pitsaassusilik	4.7: 2030 sioqqullugu atuartut tamarmik puijuartitsisumik ineriartornermut tapertaannissamut pisariaqartunik ilisimasanik piginnaasanillu peqalersimassapput, tassunga ilanngullugu ilaatigut puijuartitsisumik ineriartornermi nungusaataangitsumillu inuusaaseqarnermi, inuit pisinnaatitaaffii, suiaasutsit akornanni naligiissitaaneq, eqqissisimasumik persuttaangitsumillu kulturit siuarsarnerat, nunarsuarmioqatigiittut innuttaaqataaneq pillugu atuartitsinikkut kiisalu kulturikkut assigiinngisitaartuunerup kulturillu puijuartitsisumik ineriartornermut tapertaanerata akuerineqarnera.
---	--

Anguniagaq 8 Allaffissornikkut tunngavinnik nutarterineq

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersarusiorfigisaq 2021-2024

- > Nunalerinermik inuussutissarsiummik nunalerineq inuussutissarsiummillu siusarsaanermut sinaakkutissanik nutaanik inatsisiliortoqassaaq.
- > Nunalerinermut inuussutissarsiu tip imminut napatissinnerusinnaalernissaanut akiitsunik isumakkeerinneq sakkutut qanoq atorineqarsinnaanersoq ersarissarneqassaaq.
- > Nunalerinermik ingerlataqartut massakkut atugaannik pisariaqartikkumaagassaannillu 2021-mi killiffilersuilluni nalunaarusiortoqassaaq.
- > Nunalerinermi paasissutissanik katersineq digitalingorsaanerlu.

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Nunalerineq pillugu nunalerinermut inatsimmut inuussutissarsiu tip inuussutissarsiummillu siusarsaanermut inatsimmut tunngatillugit nalunaarusiat tamarmik nutarterneqassapput.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Nunalerineq pillugu Ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiisuutaani inatsisit misissorneqarsimapput, innersuussutigineqarporlu inatsisit ullutsinnut naleqqussarlugit nalinginnaasumik iluarsaaneqassasut nutarterneqarlutillu. Isumaliutissiissutit kingorna nalunaarutit marluk nutarterneqarsimapput taamalu inatsisit amerlanerpaartaat sulii ullutsinnut naleqqutigatik.

Nunalerineq pillugu allaffissornermut atatillugu kiisalu assersuutigalugu ilisimatusartut paasiniaanerannut atatillugu nunalerineq nunalerinermilluunniit ingerlataqartut ataasiakkaat pillugit paasissutissanik aallernissaq pisariaqartinneqakajuttarpoq. Paasissutissat taakku ataatsimoortillugit pisariitsumillu pissarsiarineqarsinnaasunngorlugit katersorneqarsimanngillat. Taamaammat paasissutissat ataasiakkaat pissarsiarinaraanni nukimmik atuisoqartariaqartarpoq. Paasissutissaasivimmik siunissami pilersitsisoqarnissaa

kissaatigineqarpoq, atuisunut naleqquttunut paasissutissat katersorneqarlutillu pisariitsumik pissarsiarineqarsinnaasunngorlugit.

Nunalerinermut suliassaqarfiup ineriartornerata tassunga sammisumik pitsanngorsarnissaanut aningaasat ullumikkornit pitsaanerusumik tullerilaarluni pingaarnersiorneqartariaqarput. Inuussutissarsiu tip tapersiissutitut qinnuteqartitsisarnermik atuutilersitsinissaq tassunga atatillugu kissaatigineqarpoq, qinnuteqaatit assigiinngitsut taamaalillugit ineriartornermut kikkullu aningaasaqarnikkut taperneqarnissamut pisariaqartitsinerpaajunersut eqqarsaatigalugit tullerilaarlugit pingaarnersiorneqarsinnaalissallutik.

Suliassat nassuiarnerat

8.1. Nunalerinermut inatsimmik nutarterineq

Nunalerinermut inatsit 1996-imeersoq nutarterneqassaaq ullutsinnut naleqqussarlugu. Sinaakkutissatut inatsisiliornissaq siunertarineqarpoq, taamaaliornikkut nalunaarutit pisariaqartinneqartut suliarineqarnissaannut periarfissaqalissammat.

Inatsimmi nutaamik suliassaqarfiit nutaat ilanngunneqarnissaannut eqqarsaatigineqartut tassaapput:

- > Naatitanit atortunik, issunik il.il. avataanit eqqussineq pillugu inatsisit Kalaallit Nunaanni nunalerinermut ajoqutaasunik eqqussisoqarnissaanik pakkersimaarinninniarluni
- > Nunaateqarfinnik arlalinnik ingerlatseqatigiiffittut ingerlatsineq
- > Nunalerinermik allanngortitsinermut tapiissut, soorlu savaateqarnermit naatsiiannik naatitsinermut
- > Nunalerinermik inuussutissarsiu teqarfissamut tapiiffigineqarsinnaanissamullu minnerpaaffissatut killiliussat

Aningaasat: Nalilerneqarpoq inuit marluk ukiumut 1 million koruunimut nunaateqarneq pillugu inatsisip allanngortinnissaanut sulisinneqassasut.

8.2. Nunalerinermik ingerlataqartut akiitsuiniq isumakkeerinninneq

Nunaateqarfiit arlaqartut inuussutissarsiutinut tapersiisarnermut taarsigassanik akiligassarpasuaqarput akilersorsinnaangisaminnik. Nunaatigineqartoq tunineqarpat akiligassaq pisi-sumit nangingeqassaaq, taamaalillunilu nunalerinermik imminut akilersinnaasumik ingerlatsinissaaq ajornakusoorsinnaalluni. Nunaateqarfiit taakku allanut ingerlateqqissinnaanerataa maammat ajornakusoortorujussuuvog, piginnittuulersinnaasut akiitsutoqqanik nangitsinissamik soqutiginninngimmata.

Deloitte 2017-imi ilisimatitsissusiropoq nunaatinik tunisinermut atatillugu akiitsutoqqat qanoq isumakkeerinniffigineqarsinnaanerannik periarfissanik sisamanik saqqummiussisumik. Ilisimatitsissut taanna nunaateqarfinnik siunissami tunisinermut atatillugu qanoq ililluni taarsigassarsianik nangitsisoqarsinnaanissaanut akiitsuinilu isumakkeerinnissinnaanissamut aalajangiisoqarnissaanut tunngaviusariaqarpoq.

Nunalerinermilli ingerlataqartoqarpoq inuussutissarsiummik sulii ingerlataqarusuttut pissutilli assigiinngitsut pissutigalugit akiitsulerujussuit akilersorsinnaangisaminnik. Nunalerinermik ingerlataqartut taakku akiligassaannik nunalerinermik ingerlataqartut allat assigiinngitsumik pissusilersorfiginagit qanoq ikiorneqarsinnaanerata misissorneqassaaq.

Aningaasat: Pitsaasumik nassuiaasiorneq 200.000 koruunit, aamma aningaasaqarnerup kinguneriumaagassai pillugit, aamma nunalerinermik ingerlataqartut akiitsuinut isumakkeerinnineq ukiumut 1 million koruunit.

8.3. Nunalerinermik ingerlataqartut killiffiannik nalunaarsuineq

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik Nunalerinermik Siunnersorteqarfik suleqatigalugu nunaateqarfiit killiffiannik misissuiniarpoq, massakkut atu-gaannik siunissamilu pisariaqartitassaannik nassuiaatit ilanngullugit.

Misissuinermini nunalerinermik ingerlataqartut aningaasaqarnerisa qanoq innerat, sunik maskiinaateqarnerisut, illuutit ator-tullu allat kiisalu ukiui ilanngunneqassapput. Nunalerinermik ingerlataqartut ukiuni tulluuttuni aningaasaliissuteqarfissatut naatsorsuutigisaminnik aamma taasaqassallutik. Misissuiner-mut ilanngullugu nunalerinermi kinguaariit nikikkumaarnissaan-nut qanoq naatsorsuuteqarnerat aamma misissorneqassaaq.

Aningaasat: Paasissutissanik katersineq immikkut aningaasar-tuuteqarfiussanngilaq

8.4. Neriniartitsivinni qanoq ivigaqartiginerannik misissuineq nutaaq

Neriniartitsivinni nutaanillu neriniartitsiviusinnaasuni nutaamik misissuisoqarnissaa pisariaqarpoq. Sumiiffinni qanoq ivigaqar-tigineranik massakkut naliliinermini atorineqartartut 1970-ikkut naaneranni 1980-ikkullu aallartinneranni ornigulluni misissui-nermeerput. Naasoqassusaanik taamaneriniilli allanngortoqar-simanissaa naatsorsuutigisariaqarpoq, uumasuutit ivigartorne-rannit kisiannili aamma silap pissusaata allanngorneranit.

Nuup Kangerluani aamma savaateqarfeqalersimavoq, tamaanili neriniartitsiviliisoqarsimanngilaq, taamaammat savaateqar-nermut tunngaviusoq nalilerneqassaaq neriniartitsivissanik pilersitsisoqarnissaanut aquanneqarnissaanullu.

Neriniartitsiviit annertussusaanik misissuinissamut teknologi-mi atorut nutaaliat atorineqarsinnaapput. Remote sensing-ip satililitsikkut atorut immikkuullarissut atorlugit nunami naasoqassuseq uutortarsinnaavaa. Tamatumalu piffimmut naleqqussarnerani, neriniartitsiviit annertussusaa misuif-figeqqinneqarnissaanut atorineqarsinaanasorinarpoq.

Aningaasat: Neriniartitsiviit pillugit misissuineq ingammik sumiiffinni nutaani, 500.000 koruunit.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Nunalerinermut inuussutissarsiummik allaffissorneq nutarter-neqassaaq inatsisit nutarternerisigut inuussutissarsiutinullu tapersiisarnermi periutsit allanngortinnerisigut (Nunarsuarmi anguniakkat 2.4 aamma 16.7). Kalaallit Nunaanni nunalerinerup ineriartortittuarnissaanut allaffissornerup peqataanissaa taamaaliornikkut qulakkeerneqassaaq. Neriniartitsiviit nutar-ternerat, killeqarfii qanoq annertutigisumik neriniarfigineqar-sinnaaneri eqqarsaatigalugit, nunalerinermi uumasuutit ivigar-tortut piujuannartitsisumik aquanneqarnissaanut pingaaruti-linnut ilaavoq (Nunarsuarmi anguniagaq 12.2 aamma 15.5).

Takussutissat

Naalakkersuisut saqqummiussinerisigut nunalerinermut tunngatillugu inatsisit nutarterneqarnersut nakkutigineqarsinnaavoq. Nunalerineq pillugu paasissutissaasivik nutaaq aqqutigalugu nunalerineq pillugu paasissutissat katersorneqartut nakkutigineqarsinnaapput.

ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sangilaq	2.4: 2030 sioqqullugu nungusaataanngitsumik tunisassioriaatsinik qulakkeerinntoqassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullajaatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiorinermillu qaffaasut, pinngortitami ataqatigiinnernik allanngutsaaliuisut, silap pissusiata allanngoriartorneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qarsutsinernullu ajunaarnersuarnullu allanut tulluarnissamut piginnaasanik nukit-torsaasut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsangorsaasut.
ANGUNIAGAQ 12 Akisussaas-suseqartumik atuineq tunisassiornerlu	12.2: 2030 sioqqullugu pinngortitami isumalluutiniq piujuartitsisumik aqutsineq kinguneqarluartumillu atuineq anguneqassaaq.
ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertu-illuarneq sullissiviillu qajannaatsut	16.7: Akuersaartunik, ilanngutitsisunik, peqataatitsisunik, sinniisuuffigineqartunillu aalajangiisarnerit qulakkeerneqassapput.

Anguniagaq 9 Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ineriartorneq alla

Killiffittut anguniagaq

Piffissaq pilersaarusriffigisaq 2021-2024

- > Savanik angutivissanik tuttuutinillu tammaju-itsussarsiorluni piniarneq periarfissaalissaaq.
- > Savap meqqui Kalaallit Nunaanni suliarineqarsinnaanersut nassuiaatigineqassaaq.
- > Kalaallit Nunaanni savap meqquinik suliaqarneq aallartissimassaaq

Piffissami pisussat ilimanartut 2025-2030

- > Nunalerinermi tunisassiornermut immikkoortut nunalerinermulluunniit attuumassuteqartut allat arlaqartut 2020-mut sanilliullugu 2030-imi ingerlalersimassapput.

Anguniakkap tunuliaqutaa

Savaateqarnermi neqimik tunisassiorneq nunalerinermik inuus-sutissarsiuteqarnemi annerpaajullunilu pingaaruteqarnerpaa-voq. Immikkoortulli allat aamma inerisarneqarsinnaapput Kalaallit Nunaanni nunalerineq annertusarneqarluni.

Kalaallit Nunaanni marlussunnik tuttuunik piaqqiortitsisoqa-reerpoq, tuttulli toqorarneqartartut amerlassusaat qaffasip-pallaanngilaq ukiumiillu ukiumut nikerangaatsiarlutik. Tuttup neqaa Kalaallit Nunaanni nunanilu allani piumaneqartorujus-suuvoq taamaammallu najukkami avammullu tunisaqarnissamut periarfissaqarluni. Silap pissusaata allanngoriartornera ilutigitillugu tuttuunik piaqqiortitsineq ilungersunartunik atugassaqa-lersimavoq, tuttuuteqarnerlu siunissami imaassinnaavoq al-lanngortinneqartoq.

Nersussuarnit neqimik tunisassiorneq Kalaallit Nunaanni suli nutaajuvoq, uumasuutillu amerliartorput siaruakkiartorlutillu. Tunisassioriaaserlu nutaajuvoq Kalaallit Nunaannilu atugassari-titaasunut naleqqussarneqarsimanani, taamaammat nersutiniq kinguaasiortitsineq siunissami inerisarneqassaaq aaqqissuus-saanerulersillugu tunisaqarnerusinnaalersillugulu.

Savanik kinguaasiortitsinermit killilimmik tunisassiornerissamut aamma periarfissaqarpoq, soorlu tunisassiat sinnikuinik atorluaanikkut. Tunisassiat sinnikuisa pingaernerit ilagaat savap meqqui savanit ukiut tamaasa killorneqartartut. Savap meqqui Kalaallit Nunaanni suliarineqarsinnaasariaqarput taamalu nunalerinermit ingerlataqartunut naleqarluartumik tunisassiaatigineqarlutik. Imaassinnaavoq aamma toqoraanermit tunisassiat sinnikuinik allanik peqartoq imaluunniit savanik angutivissanik tammajuitsussarsiorluni piniartitsisoqarsinnaasoq.

Killilimmik tunisassiat taakku nunalerinermit assigiinngisitaarnerulersitsisumik qanoq ineriartortinneqarsinnaanerit aningaasaqarnermullu ilassutaasinnaanerit misissorneqassaaq.

Suliassat nassuiarnerat

9.1. Nersussuarnik kinguaasiortitsinermit ineriartortitsineq

Kalaallit Nunaanni neqimik tunisassiornermit nersussuaateqarneq Kalaallit Nunaanni nunalerinermit tunisassiornermut immikkoortuuvuq nutaaq, taamaammallu ineriartortit suli aallarterlaajulluni. Nersussuaateqarneq Kalaallit Nunaanni nutaajunera pissutigalugu nersussuarnik kinguaasiortitsineq pillugu ilisimasat killeqarneranik unammilligassaqarpoq. Nersussuit savatulli aasami silami ivigartorsinnaapput ukiumilu nersutaasivinniillutik, nersussuilli kinguaasiortinneqartarnerat savanit allaanerupput. Nersussuit katillugit suli amerlannginnerat pissutigalugu nersussuarnik kinguaasiortitsinerup pitsaanerpaafissaaniitinnissaanut nersussuit akornanni sananeqaatit allanngorarnerat suli naammangilaq, uumasunillu nutaanik tikisitsisariaqartarneq suli pisariaqassalluni.

Nersussuit arnavissat aasami neriniartitsivimmiinnerminni ilumittarput, tamannalu pitsaanerpaamik kinguaasiortitsinisaa galuamut qulakkeerinngilaq. Taassuma saniatigut nersussuit piaqqiornerat kigaatsuvoq, nalinginnaasumik nersussuit ataasiinnarmik piaqqisarmata. Aatsaallu pingasunik sisamanilluunniit ukuqaleraanngamik piaqqiorsinnaanngortarlutik.

Nersussuit namminneq nuliutinnerannut taarsiullugu nersussuit anisuumik ikkussivigineqarnerusigut, kinguaasiortitsineq pitsanngortinneqarsinnaavoq, neqilu pitsaanerpaaq pissarsineqarsinnaalluni. Anisuumik ikkusisarnikkut sananeqaatit assigiinngisitaartinneqarnissaat naammattumik qulakkeerneqarsinnaavoq piaqqiassallu suaassusissaa aamma toqarneqarsinnaassalluni.

Uumasut nakorsaat suliniummik aallartitsererpoq, nersussuarnik kinguaasiortitsinermit anisuumik ikkussuisarnissamut peqataasinnaallutik. Iliuserineqartoq tamanna nangitseqartinneqassaaq angusaqarfiulluarpallu atuuttunngortinneqarsinnaassalluni.

Kalaallit Nunaanni nunalerinermit ingerlataqartut nersussuaateqarnissamut aamma ilinniarsimangillat ilinniartitaaneq savaaateqarnermik ukkataqarmat. Nersussuaateqarnermik nunarsuarmi misilittagaqartunik ilaqarsinnaapput, ilisimasalli killeqarput, aamma nunalerinermit siunnersutini.

Nunalerinermit ingerlataqartut nersussuaateqarusuttut nersussuaateqarnissamut eqqortunik piginnaasaaqqullugit nersussuaateqarnermik ilinniarteqqinneqarnissamut neqeroorfigineqarsinnaassapput. Nersussuaatitaarnissamut inuussutisarsiatut tapersilissummik tunineqarnissamut akuersissuteqarfigineqannginnermit nersussuaateqarnermik sulianik ilisimasaqarnissamik piumasaqaateqartoqassanersoq aamma eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

9.2. Tuttunik kinguaasiortitsinermit ineriartortitsineq

Tuttuuteqarneq siunissami erloqinarsisinnaavoq, silap pissusaata ilimagineqareersutut allanngorartortarnerat pissuteqartumik ukiuunerani silap allanngorartorujussuusinnaanera ukiumillu ukiumut allanngorartorujussuunerat annertusiartorpoq. Tuttunik kinguaasiortitsineq taamaammatt ullumikkutut isikkoqartillugu siunissami ingerlanneqarsinnaanissaa ilimanangilaq.

Tuttunik kinguaasiortitsineq siunissami nukersorluni sulinertakinnerusumik nunalerinermit atorluaanerulluni nunalerinermit nuuttariaqarsinnaavoq. Ivikkanik nerukkaatissanik naatitsisariaqartassapput uumasuutillu ukiuunerani ataannarnissaat qulakkeerniarlugu nerukkaatissanik kimittuunik avataanit tikisitsisariaqalersinnaallutik. Tuttunik kinguaasiortitsisut ivikkanik naatitsinermit atugassanik maskinanut aningasaliisariaqalissapput uumasuutillu ukiuunerani nerisinnissannut peritsimik inerisaasariaqassallutik.

Tuttut neqaannik tunisassiornerup saniatigut inuussutissarsiorfinnik allanik ilassuteqarsinnaanermisik misissuinnissaat isumatusaarnersussaaq. Tassunga atatillugu takornariaqarneq, pannerillu tammajuitsussarsiorluni piniartitsineq periarfissaalluarpud, kisianni aamma nunalerinermit takornariat, nunalerinermit tunisassiornermit takornariat ikiukkiartortut eqqarsaatigineqarsinnaalluni.

Tuttut ingerlaarfimminni naasut mangiarlugit nunngunneq ajormatigit, tuttnuk kinguaasiortitsineq uumasunik allatut mangiaariaaseqartunik ilaneqarsinaapput, soorlu umimmannik.

9.3. Kalaallit Nunaanni nunalerinermut inuussutissarsiutip siammartinnissaa

Kalaallit Nunaanni periarfissaqarfiusuni nunalerineq annertu-sineqarlunilu siaruarneqassaaq.

- > Kujataani nunalerinermut periarfissat sumiissusersineqassapput ullumikkorniillu annertunerusumik atorluarneqarlutik.
- > Nuup Kangerluani nunalerinermik ingerlataqarfiit sumiissusersineqassapput nunalerinermillu ingerlataqartut amerlanerusut pilersinneqarlutik.
- > Kalaallit Nunaanni allani nunalerinermik ingerlatsisoqarsinnaanersoq misissorneqassaaq
  - Assersuutigalugu Tasiilami nunalerinermik periarfissaqarsinnaavoq silap pissusaata kissatsikkiartornera ilutigalugu.
- > Naatitsiviit pingaartumillu "indoor farming" pissusissamisoorluinnarput Kalaallit Nunaanni sumiiffippassuarnut sapinngisamik amerlanerpaanut siaruartinnissaannik ukkataqarnissamut. Naatitat tungaatigut imminut pilersornerusinnaanerput taamaallilluni annertusingaatsiassaaq.

9.4. Kalaallit Nunaanni savat meqquiniq atuineq

Savat savat neriniartitsivinnut aallartinneqannginnerini meq-quiarneqarnerisigut savap meqquiniq ukiumut 20 tonsinik pissarsissutaasarpog. Savap meqqi siusinnerusukkut savap meqquiniq tunisassiornermut atorneqannginneranni nunanut allanut errortikkiartorlugillu qissineqartarlutik. Suliffeqarfik nunani allani atorneqartartoq ukialuit matuma siorna akiliisin-naajunnaarsimavoq, savallu meqqi allami suliarineqarsinnaa-nissaat iluatsissimanani.

Imaappog savap meqqorpassui Kalaallit Nunaanneersut annaaneqartarput. Aningaasaqarnikkut annaasaqaatavoq savap meqquiniq tunisassiat najugaqartunit takornarianillu piumaneqarmata.

Savap meqquiniq ukiumut 20 tonsinik tunisassiorsinnaanermut soqutiginarpoq misissussallugu Kalaallit Nunaanni savap meq-quiniq isumaginnissinnaasumik errorsisarfeeqqamik qissisar-

fimmillu ingerlatsisoqarsinnaanersoq, savap meqquiniq tuni-sassiornermut atorneqarsinnaasunngorlugit. Savap meqqi najukkami suliarinerisigut soorlu Kommune Kujallermi ujartor-neqaqisunik suliffinnik pilersitsisoqarsinnaavoq.

Aningaasat: 140.000 koruunit savap meqquisa tuniniarnissaasa aallartinnaranut aamma sukumiisumik misissuinermut ukiuni tallimani ukiumut 200.000 koruunit, suliniutip ingerlanneqar-neranut tapiissutitut.

9.5. Kalaallit Nunaanni nunalerinermi immikkoortoq allaaneq

Kalaallit Nunaanni nunalerinermi immikkoortut allaanerit assi-giingitsut misilerarneqartarsimapput annertunerusumik anni-kinnerusumillu iluatsitsiffiusunik. Tamakku ilai nunalerinermik ingerlataqartut akornanni isumassarsinikkut takkuttarput misilerarneqartarlutillu saniatigut isertitsissutigisinnaanissaat tunisassiornermilluunniit allannguilluinnarnissamut atorneqar-sinnaanissaat neriuutigalugu. Ilaatigut igutsaateqartoqarsima-voq, kukkukuujuqartoqarluni immummillu pilersuisunik ner-sussuaateqartoqarluni.

Puulukit kukkukuullu (manninnik tunisassiorneq) Kalaallit Nu-naanni siornatigut misilerarneqarnikuupput, immikkoortullu suli soqutigineqarlutik. Tunisassioriaatsit taakku marluk assi-giissutigaaq nerukkaatissat kimittuut Kalaallit Nunaanni mas-sakkut atugassarititaasut naapertorlugit tunisassiarineqarsin-naangitsut pisariaqartimmatigit. Tunisassiorneq taamaattu-mik akisoorujussuussaaq imminullu akilersinnaanera ilimanara-ni.

Nunalerinermi minki qanittukkut kissaatigineqarpoq, minkimik tunisassiornermi aalisakkanik tunisassiornermi sinnikut igitas-sat atorluarneqarsinnaammata. Minkit Kalaallit Nunaanni nali-nginnaasumik inuusuunngillat iniminniillu qimaasinnaanerat navianaateqarnera pissutigalugu minkit Kalaallit Nunaannut eqqunneqarnissaannut akuersisummik pinissaq ajornakusoor-luni Kalaallit Nunaanni immikkuullarissunik uumasooqarnera pissutigalugu.

Yakokset ussippaarsuillu Kalaallit Nunaanni piaqqiortinneqar-sinnaapput. Pissuseqatigiit taakku neqaat, meqqi atorneqar-sinnaapput tammajuitsussarsiorlunilu piniarneqarsinnaalutik, yakoksellu aamma immummik pilersuisinnaallutik. Ussippaar-suit yakoksellu Kalaallit Nunaanni silap pissusaanut assingu-suneerput ingerlalluarsinnaanerallu naatsorsuutigineqarluni. Tuttutulli savatulluunniit paarineqarsinnaasapput ukioq naal-lugu ivigartortinneqarlutik ukiuuneranilu nersutaasivinniitinne-qarsinnaallutik. Pissuseqatigiit ajoqutigaat Kalaallit Nunaanni

nalinginnaasuunngimmata, uumasuutigineqartarnerallu ileqqoqanngimmat, taamaammallu eqqunneqarnissaannut akuersisummi pinissaq ajornakusoorsinnaalluni.

Umimmaat Kalaallit Nunaanni uumasuupput nammieertillugillu uumasuutigineqarsinnaallutik. Umimmaat neqaat, qiviui tammajuitsussatullu piniagassatut atorineqarsinnaapput, umimmannillu ungaloqanngitsumik uumasuuteqarnissamik aallartisinissamut sulinerup aallartinnissaa piukkunnarpoq. Canadami Alaskamilu piaqqanik miluttortittitsineramik misilittagaqarput taamalu nujuarpallaarunnaartinneqarlutik toqorannikkaluarlugit qiviuiunik katersisoqarsinnaalerluni. Kalaallit Nunaanni umimmaat qiviuiunik tunisassiornermut piupmaneqartunik naammasinnissinnaanngitsunut nalituumik tapertaasinnaapput.

Savaatillit arlaqartut savaaqqanik toqoraanermut tapertatut angutikuluunik utoqqarnik tammajuitsussatut piniartitsineramik ingerlatserusupput. Angutikuluunik immaqalu umimmannik tammajuitsussanik piniartitsineramik aqqissuussineq savanik umimmannillu kinguaasiortitsinerumut akertuunngilaq nunalerinermillu inuussutissarsiummut tapertaalluarsinnaalluni.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaannut ilassut

Savanik kinguaasiortitsinerup naatitsinerullu saniatigut nunalerinermi allanik tunisassiornermik ineriartortitsinikkut nunalerinermi aningaasarsiutigineqarsinnaasut siammarneqassapput. Tunisassiat sinneruttut atorluarnissaat killilimmillu tunisassiornermut inissaqartitsineq ukatarineqassapput (Nunarsuarmi anguniakkat 2.4, 8.2 aamma 8.3).

Takussutissat

Anguniagaq siammasippoq aalajangersimasunillu takussutissanik aalajangersaanissaq ajornarluni.

ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqas-sannigilaq	2.4: 2030 sioqqullugu nungusaatanngitsumik tunisassioriaatsinik qulakkeerinnittoqassaaq nunalerinermilu suleriaatsit nungullaajatsut atulersinneqarlutik, naammassisaqarsinnaassutsimik tunisassiornermillu qaffaasut, pinngortitami ataqatigiinnernik allanngutsaaliusut, silap pissusiata allanngoriar-torneranut, ingasattumik silarlunnernut, panernersuaqarnermut, qarsutsinernullu ajunaarnersuarnullu allanut tulluarsarnissamut piginnaasanik nukit-torsaasut aamma nunap nunallu pitsaassusaanik pitsanngorsaasut.
ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsi-ornikkullu siuariartorneq	8.2: Aningaasarsiornikkut naammassisaqarsinnaassuseq assigiinngissitaarisitsinikkut, teknologiit pitsaane-rulersinnerisigut nutaaliornikkullu qaffasinneruler-nera anguneqassaaq, ilaatigut qaffasissumik nale-qarnerulersitsinerup sulisussanillu annertuunik pisariaqartitsisut ingerlataqarfii isiginiarnerisigut.
	8.3: Ineriartortitsinerumut sammisumik politikkinik siuarsaasoqassaaq, ingerlatanik tunisassiornermik tapersersuisoq, atorfinnik naammaginar tunik pilersitsisut, aallarnisaasut, isumassarsitsisut nutaaliortullu, aamma suliffeqarfinnik mikisuaqqanik, mikisunik akunnattumillu angissusilinnik aqqissuussinermik ineriartortitsinerumillu siuarsaasoq, ilaatigut aningaasatigut kiffartuussinernut periarfissaqarnikkut.

Naalagaaffiit Peqatigiit piujuaannartitsisumik ineriartortitsinermut nunarsuarmi anguniagaanut ilassut

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaat Naalakkersuisut sulinerannut ilaapput taamaammallu Nunalerineq pillugu Periusissiaq 2021-2030-mut ilanngunneqarsimallutik. Tabelip takutippaa, periusissiami tamakkiisumik anguniakkanit nunarsuarmi anguniakkat sorliit sunnerneqarnersut. Suliassat ataasiakkaat nunarsuarmi anguniakkanut qanoq sunniuteqarnersut anguniakkat ataasiakkaat ataanni tamani naatsumik aamma nassuiarneqarsimavoq.

Periusissiami suliassanit nunarsuarmi anguniakkat sunnerneqartussat saniatigut silap pissusaanut naleqqussarnermut tunngasumik nunarsuarmi anguniakkat aqqaneq pingajuannik "Silap pissusaanut iliuuseqarneq"-mik pissuseqatigiillu avataaneersut killilersorniarlugit nunarsuarmi anguniagaq 15 "Nunami inuuneq"-mik attuisunik aamma sulisoqarpoq.

Naalagaaffiit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaat		Anguniagaq 1 Ukiunut savaaqat 28.000-it toqorarneqartassapput	Anguniagaq 2 Ukiuni nerukkaatissanit nammineq tunisassiat 80 procentit	Anguniagaq 3 Naatitanik tunisassiorneruneq	Anguniagaq 4 Nunalerinermik inuussutissarsiummi imminut napatissinnaaneruneq	Anguniagaq 5 Nunalerinermik suliaqartunut paasissutissanik naleqquttunik siammarterineruneq	Anguniagaq 6 Nunalerinermik pitsaannerusumik attaveqatigiinneq	Anguniagaq 7 Nunalerinermik ilinniarnrup pitsaangorsarnissaa	Anguniagaq 8 Allaffissornikkut tunngavinnik nutarterineq grundlag	Anguniagaq 9 Kalaallit Nunaanni nunalerinermi ineriartorneq alla
ANGUNIAGAQ 2 Kaattoqassanngilaq	2.3	X	X	X		X				
	2.4	X	X	X					X	X
	2.a	X		X		X	X			
ANGUNIAGAQ 4 Ilinniartitaaneq pitsaassusilik	4.7							X		
ANGUNIAGAQ 6 Minguitsumik imeqarneq sukuluisaarnerlu	6.4		X	X		X				
ANGUNIAGAQ 7 Piujuartitsilluni nukissiorneq	7.1				X					
	7.2				X					
	7.b				X					
ANGUNIAGAQ 8 Suliffiit naapertuuttut aningaasarsionnikkullu siuariartorneq	8.2	X		X	X	X				X
	8.3			X	X	X				X
ANGUNIAGAQ 9 Suliffissuit, nutaaliorneq attaveqaasersuutillu	9.1						X			
	9.4				X		X			
ANGUNIAGAQ 12 Akisussaassuseqartumik atuineq tunisassiornerlu	12.2		X						X	
ANGUNIAGAQ 16 Eqqissineq, naapertuilluarneq sullissiviillu qajannaatsut	16.6			X		X				
	16.7	X							X	

llanngussaq 1 – Suliassat nassuiarnerat

Angu- niasaq	Suliniut	Iluuserineqartussat	Akius- saasooq	Piffissaq
Savaaqat 28.000-it	1.1 Savaatillit tamarmik Fjárvisimik atuisapput	Siunnersorteqarfimmik pilersitsisoqassaaq Kalaallisut nutserneqarnissaa misissorneqassaaq Tapersuisoqassappat Fjárvisimik atuisoqassaaq	NUSI APNN	2021-2023
	1.2 Nersutaasivinnik nutaalianik sanaartorneq	Nersutaasivinnut 1-2-nut ukiumut aningaasaliisoqartassaaq	Savaatillit APNN	2021-2030
	1.3 Nersutaasiviit naqqinik pitsanngorsaaneq	Nersutaasiviit nutaanic natilerneqarnissaannut aningaasaliif-figineqartut peqqinnermik pitsaanerulersitseqataassapput	Savaatillit APNN	2021-2030
	1.4 Nunalerinermik nutaanic pilersitsineq nangitsinerlu pisariillisarlugit	Tamatununga inatsisaasut pisariillisarneqassapput Aningaasat tapiissutigineqartut iluaqutaanerusariaqassapput	APNN	2021-2022
	1.5 Savanut arnavissanut tunisinermullu tapiissutit aalajangersimasut	Periarfissat pillugit nassuiaasiortoqassaaq, tamannalu timitalerneqarpat qanoq ingerlanneqassanersoq	APNN	2022-2023
	1.6 Nerukkaanermut periusissiaq	Nunatsinni savanut nerukkaasarneq tunngaviumik naleqqussarneqassaaq inerisarneqarlunilu	NUSI Siunnersorti	2022
Ukiumi nerukkaatissanit nammineq naatitat 80 procentit	2.1 Narsaatinik naatitsivinnik nutaanic pilersitsineq	Naatitsivineqarsinnaasut misissorneqassapput Pitsaaneerpaamik naatitsisinnaanermut ilitsuusiortoqassaaq	APNN NUSI Siunnersorti	2022-2023
	2.2 Marlortarluni katersugassanik ivikkanik naatitsinissamut periusissiaq nutaaq	Upernaviarsummi misileeranerit tunngavigalugit pilersaarusiortoqassaaq	NUSI Siunnersorti	2022
	2.3 Issup sananeqaataanik pitsanngorsaaneermut periusissiaq	Narsaatit, issup pissusaanic misissuinerit pilersaarusiukkat, misissunermullu atorussanik pisiortorneq. Naggorissaaneermik pilersaarusiortuarneq naggorissaatissianut aamma uumasut anaanic naggorissaaneermut.	NUSI Siunnersorti	2022
	2.4 Narsaatit imertinneqarsinnaanerisa pitsanngorsarnissaat	Imertisarneermut tapiissutit allanngortinneqassapput Imeq qanoq atsigisoq pigineqarnersoq pillugu misissuisoqassaaq Narsaatinik imertisarneermut pikkorissartitsisoqartassaaq	APNN	2023-2025
	2.5 Nunaatillit naatitsinerinnarmik ingerlataqartut amerlanerusut.	Ivikkanik naatitanillu niuernermik tunngasumik piareersaasiorneq Naatitanik naatsitsisartunngortitsinissamik kajumissaarineq	Nunalerineq – Siunnersu- isoqatigiit SPS	2025
	2.6 Illassutitut nerukkaatissat Kalaallit Nunaanni tunisassiarineqartut	Nerukkaatissat pillugit akinik unammerlersinnaasunik periarfissarsiunermut nassuiaatit	ISG APNN	2025
Naatitanik tunisassiornerneq	3.1 Pitsaaneerumik tunisaqarneq assartuinerlu	Pitsaaneerumik tunisaqarlunilu assartuisarnissaq pillugu RAL, Neqi, Sulisitsisullu aamma APNN isumaqatigiissuteqarniassapput	APNN	2021
	3.2 Naatitanik siuner talimmik misileraalluni Upernaviarsummi naatitsineq	Naatitanik naleqquttunik, misileraanerit siuner tallit amerlanerusut.	NUSI	2021-2030
	3.3 Upernaviarsummi misileraalluni inernerit nalunaarutigineqassapput	Suliniutigineqartoq 5.2	-	-
	3.4 "Indoor farming"-imik periuseqarnermik siammarterineq	Greenlandic Greenhousep misileraalluni iluatsitai paaseqqaarneqassapput APNN siammarterinerneq peqataasinnaasariaqarpoq	APNN	2025-2030
	3.5 Nunaqarfinni natitsivinnik najugaqartunit ingerlanneqartunik misileraaneq	Illut naatitsiviit suliarinissaannut piareersaasoqassaaq Sumiiffinni 2-3 misileraasoqassaaq	APNN	2022-2024
	3.6 Misileraavimmik nutaanic pilersitsineq	Suliniutigineqartoq 5.1	-	-
Nunalerinermik inuussutisaarsiummi ilminut napatisinnaanerulerneq	4.1 Savaaqat pissarsissutigineqarnerunissaat	Fjarvis atorlugu pitsaaneerumik kinguaasiortitsisoqassaaq, savaaqat asimi annaaneqartartut ikinnerussapput, uumasuusiivit pitsaaneerut, savaaqat ulluni ikippallaani uumaniku anisinneqassanngillat	Savaatillit APNN NUSI	2021-2030
	4.2 Uumasuutit amerlimerat	Uumasuusiivinnik atorluaneq Suliniutigineqartut 1.2, 4.5 og 4.6	Savaatillit APNN	2021-2030
	4.3 Ukiumi nerukkaatissanut nammineq tunisassiornerup annertunissaa	Suliniutigineqartoq 2	-	-
	4.4 Ataavartumik nukissiornerup annertunissaa	Aningaasaliisarneq pitsaaneerulersinniarlugu tamatumunnga inatsit allanngortinneqassasoq	APNN	2021-2030
	4.5 Hallit toqqorsiviit / Hallit assigiinngitsunut atornerqarsinnaasut	Sanaartukkat naamassippata, taakku assigiinngitsunik atornerqarsinnaanissaasa ujar tuiffigineqarnissaa	NUSI	2026-2028
	4.6 Nunaateqarfinnik arlalinnik pigisaqarneq	Inatsit allanngortinneqassasoq	APNN	2021-2023
	4.7 Maskiinamik ergullu nukingamik piginneqatigiinneq - maskinstationi	Kissaatigineqarpat piginneqatigiittoqassasoq – pitsaasumik ilitseruisoqassaaq aamma isumaqatigiissusiortoqarluni (avataaneersumik siunnersorteqarluni) ESU maskinstationimut tapiissuteqassaaq	APNN	2025

Angu- niagaq	Suliniut	Illouserineqartussat	Akisus- saasooq	Piffissaq
Nunalerineq pillugu ilisimasagarnerunissaq	5.1 Misileraavimmik pilersitsineq	Misileraaffiusooq nammineerluni missingersuusiortassaaq Piginnaasaqarlutunik atorfinittisooqassaaq	APNN NUSI	2021-2023
	5.2 Misileraanerit inernerinik ukiumoortumik saqqummiussineq	Misileraanerit inernerit ukiut tamaasa saqqummiunneqartassapput Nunanit allanit inernerit aamma ilanngunneqarlutik	NUSI	2021-2030
	5.3 Nunalerineq pillugu paasissutissaasivimmik pilersitsineq	Suliniutinik aallartitsisooqassaaq, paasissutissat sorliit ilanngunneqassanersut Aamma paasissutissiivik qanoq atorneqassanersooq pillugu	APNN	2021-2022
	5.4 ERFA-gruppit	ERFA-gruppit saavatilinnut aamma NUSI-mut ilisaritinneqassapput Attaveqatigiinnut siunnersortinik pilersitsineq	SPS APNN	2022
	5.5 Nunalerinermik ingerlataqartut ilinniarteqqinneqarnerat	Ilinniartitaanermut attuumassutillit suleqatigiinnerat aallartinneqassaaq, ilinniarteqqinniarnaqartut pisariaqartitaannut neqeroorteqartoqarsinnaalluni	APNN NUSI SPS	2021-2030
Nunalerinermi pitsa- anerumik attave- qatigiinneq	6.1 Attaveqatigiinnermut pisariaqartitanik sumiissusersineq	Kommune suleqatigalugu Savaatillillit akornanni aqqusernit narsaasiassanullu nunap assinganut titartarneqassapput pilersaarusiorneqarlutillu angallanneq pitsanngorsarniarlugu	APNN	2023-2024
	6.2 Assartuinnermut akinik appaasinnaanermut nassuiaat	Attaveqarnermut Naalakkersuisooqarfik assartuussinnermut akit pillugit oqaloqatigineqassaaq Akigitinneqartut akikillinerisa kingunerisassa pillugit nassuiaasiortaqassaaq	APNN	2021-2022
Ilinniartitaaneq	7.1 Nunalerinnermut ilinniartitaaneq Ilinni- artaanermut Naalakkersuisooqarfimmit isummerfigineqartariaqarpoq	Ilinniartitaanermut Naalakkersuisooqarfik ilinniartuup siunissaa pillugu isummissaaq	IKIN APNN	2021-2022
	7.2 Ingerlatsinermik aningaasaqanermillu aqutsinermik suliaasaqarfimmi ukkataqarneq	Susassaqartut ilinniartitaanerup siunissaa pillugu pilersaarusiornermi ukkatarinnissapput, suliniutigineqartoq 7.1 malittarineqassalluni	IKIN	2022
	7.3 Ingerlaqqittunik nunalerinermik ilinniartitaaneq	Ilinniartitaaneq qaffasinnerusooq pisariaqarpoq Ilinnialertussat qanoq pinissaat aallartinnissaallu isumalloqqissaarutigineqartariaqarpoq	Nunalerineq - Siunnersu- isoqatigiit	2021
Allaffissornikkut tunngavinnik nutarterineq	8.1 Nunalerinnermut inatsimmik nutarterineq	Nunalerineq pillugu inatsit aamma inuussutissarsiornermik siuarsaaneq pillugu inatsit iluarsiivigineqartariaqarput	APNN	2021-2023
	8.2 Nunalerinermik ingerlataqartut akiitsuunik isumakkeerinneq	Deloittep allagaa naaper torlugu tunisinnermut atatillugu akiitsuunik isumakkeerinneq isummerfigineqartariaqarpoq Maannakkut savaatillit akiitsuunik ikiineq	APNN SPS	2021
	8.3 Nunalerinermik ingerlataqartut killiffiannik nalunaarsuineq	Savatillinnut paasissutissat nalunaarsorneqarsimasut pillugit katersineq Paasissutissat nalunaarsorlugit katersorneqarsimasut nunalerineq pillugu nalunaarsuivimmiittut tamanut ammaanneqarneri	APNN	2021-2022
	8.4 Neriniartitsivinni qanoq ivigaqartiginerannik misissuineq nutaaq	Pinngortitaleriffik suleqatigalugu satelletsiminngaanniit naasoqassutip misissorneratigut neriniartitsivilt naleqqussarneqassapput pilersinneqarlutillu. Kommunet aamma UNESCO Kujalleq oqaloqatigineqassapput	APNN NUSI	2021
	8.5 Ivigartorfinni qanoq ivigaqartiginerannik misissuineq nutaaq	Pinngortitaleriffik suleqatigalugu satelletsiminngaanniit ivikkat assilineri Ivigartorfiit naleqqussarneqarneri aqqivigineqarnerilu Kommunet Kujalleq aamma UNESCO oqaloqatigineqassapput	APNN GN	2021-2024
Kalaallit Nunaanni nunalerinermi inertartorneq alla	9.1 Nersussuarnik kinguaasiortitsinermik inertartortitsineq	Nersussuarnik kinguaasiortitsinerup aallutarineqarnerulernissaa- immaqa aamma anisuuiliineq atorlugu. Nersussuaateqarnermik ilinniartitseqqineq	NUSI	2021-2022
	9.2 Tuttunik kinguaasiortitsinermik inertartortitsineq	Qanoq sunalu sakkugalugu tuttuuteqaannarnissaaq imaluunniit amerlanerulernissaaq pillugit tuttuutillinnik oqaloqatiginnineq	APNN NUSI	-
	9.3 Kalaallit Nunaanni nunalerinnermut inuussutissarsiutit siammarternissaa	Nunatsinni nunaateqarfusinnaasut nutaat pillugit periarfissanik sukumiisumik misissuineq Periarfissanik atorluaneq	APNN	-
	9.4 Kalaallit Nunaanni savat meqquinik atuineq	Nalunaarusioqartoqassaaq periarfissaqanersooq. Suliasanup pilersaarummik suliaqarneq. Tunisassiornermik aallartitsineq	APNN SPS ISG	2020-2024
	9.5 Kalaallit Nunaanni nunalerinermi immikkoortoq allaaneq	Tunisassiassanup nutaanik tapersersuineq, taakku piviusorsiorlutut nalilerneqarsimappata	APNN	-

Ilanngussaq 2 – Aningaasaqarneq

Nunalerineq pillugu Periusissiami iliuusissat			Aningaasanut Inatsimmi kontot(1.000 kr.)					Aningaasartuutit katillugit (1.000 kr.)		
			51.07.42	51.07.40	50.01.01	51.03.02	51.03.03			
Ingerlataq	Suut suliarineqassappat	Piffissaq	Taarsigassar-siat emallit	Taarsigassarsiat emallit-sugaan-ngitsut aktersuut-titaqanngitsullu	Ingerlatsineq	Aningaasa-finnisannut tapiissutit	Inerlartor-titsinermut tapiissutit	Ukiunut tapiissutit	Ataasiartumik tapiissutit	Katillugit
Anguniagaq 1										
1.1 Savaatillit tamarmik Fjarvisimik atuisapput	Fjarvisilerisumut 100.000-it pikkorissarnermut 25-50.000-it akisunerussappat atuisut sinnera akilissavaat	Ukiut 10					150			
1.2 Nersutaasivinnik nutaalianik sanaartorneq	Nersutaasivimmut ataatsimut 2 mio. Ukiunut savat inaat ataaseq marlul-luunniit	Ukiut 10	1.000	3.000						
1.3 Nersutaasiviit naqqinik pitsanngorsaaneq	Natermut ataatsimut 400.000-it. Ukiunut naqqit 1-2	Ukiut 10		800						
1.4 Nunalerinermik nutaanik pilersitsineq nangitsinerlu pisariillisarlugit	Inatsimmik allannguinerlut sulineq, ingerlataq 8.1									
1.5 Savanut arnavissanut tunisinermullu tapiissutit aalajangersimasut	Uumasuutit amerlartornerat ilutigi-tillugu tapiissutit ilaneqassapput savanut arnavissanut 500.000-it tikillugit tunisinermullu 1 mio	Ukiut 10				1.500				
1.5 Savanut arnavissanut tunisinermullu tapiissutit aalajangersimasut	Aalajangersimasumik qanoq tapiis-sutegalerinissaq pillugu nassuiaat, 200.000 kr.	Ataasi-arluni				200				
1.6 Nerukkaanermut periusissiaq	Siunnersorti 200.000 kr. Nunalerinermik Siunnersorteqarfik	Ataasi-arluni				200				
Katillugit			1.000	3.800	-	1.900	150	6.450	200	64.700
Anguniagaq 2										
2.1 Narsaatinik naatitsivinnik nutaanik pilersitsineq	Hektarimut tapiissut 60000. Ukiunut 10 ha anguniarneqarpoq.	Ukiut 10		600						
2.2 Marlolarluni katersugassanik ivikkanik naatitsinissamut periusissiaq nutaaq	Siunnersorti 200.000 kr. Nunale-rinermik Siunnersorteqarfik	Ataasi-arluni				200				
2.3 Issup sananeqaataanik pitsanngorsaaneermut periusissiaq	Siunnersorti 200.000 kr. Nunale-rinermik Siunnersorteqarfik	Ataasi-arluni				200				
2.4 Narsaatit imerterneqarsin-naanersisa pitsanngorsar-nissaat	Aningaasallinermut periuseq nu-taaq, RA 300.000. Imaqassutsimik misissuineq 500.000	Ukiut 10		300		500				
2.5 Nunaatillit naatitsinerin-narmik ingerlataqartut-amerlanerusut	Nunalerinermik nutaamik pilersitsi-neq 2.000.000 kr. Allannortitsineq 0 kr.	Pingaso-riarluni		2.000						
2.6 Ilasutitut nerukkaatissat Kalaallit Nunaanni tunis-siarineqartut	Suliniutinik aallartitsinernut peqa-taaneq, 500.000-it tikillugit	Ataasi-arluni				500				
Katillugit			-	2.900	-	1.400	-	2.900	1.400	30.400

Nunalerineq pillugu Periusissiami iliuusissat

Nunalerineq pillugu Periusissiami iliuusissat			Aningaasanut Inatsimmi kontot(1.000 kr.)					Aningaasartuutit katillugit (1.000 kr.)		
			51.07.42	51.07.40	50.01.01	51.03.02	51.03.03			
Ingerlataq	Suut suliarineqassappat	Piffissaq	Taarsigassar- siat erniallit	Taarsigassar-siat ernialersugaan- ngitsut akilersuu- titaqanngitsullu	Ingerlatsineq	Aningaasa- linissamut tapiissutit	Inerlartor- titsinermut tapiissutit	Ukiunut tapiissutit	Ataasiartumik tapiissutit	Katillugit
Anguniagaq 3										
3.1 Pitsaanerusumik tunisaqar- neq assartuinerlu	Oqaloqatigiinneq, aningaasartuu- teqanngilaq	Ataasi- arluni								
3.2 Naatitanik siunertalimmik misileraalluni Upernaviar- summi naatitsineq	Siunnersorteqarfimmik ingerlatsi- nermut aningaasaliissutit iluanni suliarineqassaaq	Ukiut 10								
3.3 Upernaviarsummi misileraal- luni inernerit nalunaarutigine- qassapput	Ingerlataq 5.2									
3.4 "Indoor farming"-imik periu- seqarnermik siammarterineq	Tasiilami suliniutaasinnaasumi peqataaneq	Ataasi- arluni				500				
3.5 Nunaqarfinni natitsivinnik najugaqartunit ingerlanne- qartunik misileraaneq	Suliniummik aallartitsineq 250.000	Ataasi- arluni				250				
3.6 Misileraavimmik nutaamik pilersitsineq	Ingerlataq 5.1									
Katillugit			-	-	-	750	-		750	750
Anguniagaq 4										
4.1 Savaqqat pissarsissuti- gineqarnerunissaat	Anguniagaq 1									
4.2 Uumasuutit amerlinerat	Anguniagaq 1									
4.3 Ukiumi nerukkaatissanut nammineq tunisassiornerup annerulertinnissaa	Anguniagaq 2									
4.4 Ataavartumik nukissiornerup annertusinissaa	Akilersuinissamut piffissaritinneqar- tumik sivitsuineq, aningaasartuute- qanngilaq, Aningaasaliinermik allan- guineq, RA-mi ukiumut 400.000	Ukiut 10		400						
4.5 Hallit toqqorsiviit / Hallit assigiinngitsunut atorne- qarsinnaasut	Nersutaasivinni eqaatsumik aaqiis- suteqarnissap ilaatinnissaa ners- utaatitoqqanillu atorluaaneq	Ukiut 10	200	100						
4.6 Nunaateqarfinnik arlalinnik pigisaqarneq	Inatsimmik allannguissamut sulineq, ingerlataq 8.1									
4.7 Maskiinamik erngullu nuki- nganik piginneqatigiinneq - maskinstationi	Siunnersuineq 100.000	Ataasi- arluni				100				
Katillugit			200	500	-	100	-	700	100	7.100
Anguniagaq 5										
5.1 Misileraavimmik pilersitsineq	Pilersitsineq namminerlu missinger- suusiorneq	Ukiut 10					1.000			
5.2 Misileraanermik inernerik ukiumoorumik saqqummer- sitsineq	Suliniummut tapiissut 50.000, sinnera Siunnersorteqarfimmit	Ukiut 10				50				
5.3 Nunalerineq pillugu paasis- sutissaasivimmik pilersitsi- neq	Pilersitsineq 100.000. Ingerlatsi- neq, aningaasartuuteqanngilaq	Ukiunut ataasiar- luni				100				
5.4 ERFA-gruppit	Siunnersuineq 50.000	Ataasi- arluni				50				
5.5 Nunalerinermik ingerlataqar- tut ilinniarteqqinneqarnerat	150.000	Ukiut 10				150				
Katillugit			-	-	-	350	1.000	200	150	2.150

Nunalerineq pillugu Periusissiami iliuusissat			Aningaasanut Inatsimmi kontot(1.000 kr.)					Aningaasartuutit katillugit (1.000 kr.)		
			51.07.42	51.07.40	50.01.01	51.03.02	51.03.03			
Ingerlataq	Suut suliarineqassappat	Piffissaq	Taarsigassar-siat erniallit	Taarsigassarsiat ernialersugaan- ngitsut akilersuut- titaqanngitsulu	Ingerlatsineq	Aningaasa- linissamut tapiissutit	Inerlartor- titsinerlut tapiissutit	Ukiunut tapiissutit	Ataasiartumik tapiissutit	Katillugit
Anguniagaq 6										
6.1 Attaveqaqatigiinnermut pisariaqartitanik sumiis- susersineq	Nunamik assiliorneq 500.000	Ataasi- arluni				500				
6.2 Assartuinnermut akinik appaa- sinnaanermut nassuiaat	Oqaloqatigiinneq, aningaasartuute- ganngilaq. Nassuiaasiortoqassappat 200.000	Ataasi- arluni				200				
Katillugit			-	-	-	700	-		700	700
Anguniagaq 7										
7.1 Nunalerinnermik ilinniartitaa- neq ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfimmit isummerfigineqartariaqarpoq	Oqaloqatigiinneq, aningaasartuu- teqanngilaq	Ataasi- arluni								
7.2 Ingerlatsinnermik aningaasaqarnermillu aqutsi- nermik suliaasaqarfimmik ukkataqarneq	Ilinniartitaanermut, Kultureqarner- mut ilageeqarnermillu Naalakker- suoqarfik	Ukiunut								
7.3 Ingerlaqqittunik nunaleriner- mik ilinniartitaaneq	Ilinniagqinnissamut kajumissaa- rineq. Ornigulluni siunnersuineq	Ukiunut								
Katillugit			-	-	-	-	-	-	-	-
Anguniagaq 8										
8.1 Nunalerinnermut inatsimmik nutarterineq	4 x ukiumut suliarisinnaasaasa naatsorsornerat	Ataasi- arluni			2.000					
8.3 Nunalerinnermik ingerlataqar- tut akitsuinik isumakkeerin- ninneq	Siunnersorti 200.000. Taarsigassa- nik isumakkeerininnermut ukiumut 1 mio.	Ukiunut ataasiar- luni	1.000							
8.4 Nunalerinnermik ingerlataqar- tut killiffiannik nalunaarsui- neq	Paasissutissanik katersineq, aningaasartartuuteqarnerunngilaq	Ataasi- arluni & ingerlaa- vartumik								
8.5 Neriniartitsivinni qanoq ivigaqar- tiginerannik misissuineq nutaaq	Misissuineq 500.000				500					
Katillugit			1.000	-	2.500	-	-	1.000	2.500	12.500
Anguniagaq 9										
9.1 Nersussuarnik kinguaasiortit- sinermik inerlartortitsineq	Uumasunik nutaanik pisinnermut taper- siineq? Piaqqiortitsinnermik suliniumm- ut tapesiineq? Nersussuarnik piaqqiortit- sinermi ilinniartitseqqinneq?									
9.2 Tuttunik kinguaasiortitsiner- mik inerlartortitsineq	Ivikkanik naatitsinnermt aningaasa- liineq – maskiniinat naatitsinerlu									
9.3 Kalaallit Nunaanni nunaleri- nermut inuussutissarsiu- tiup siammartinnissaa										
9.4 Kalaallit Nunaanni savat meqquinik atuineq	Savap meqquinut suliniut 140.000 ingerlatsinnermut tapersiineq 200.000	Ataasi- arluni Ukiut 5				200	140			
9.5 Kalaallit Nunaanni nunaleri- nermi immikkoortoq allaaneq										
Katillugit			-	-	-	200	140	200	140	1.140
Aningaasartuutit katillugit								11.450	5.940	119.440

Upernaviksuk

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik

P.O. Box 269
3900 Nuuk
Oqa. + 299 345000